

Raija Mäkelä

Reformin vaikutukset oppimisympäristöihin ja opetukseen Stadin ammattiopistossa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Vaatetusalan tutkinto-ohjelma (YAMK)

Vestonomi (ylempi AMK)

Opinnäytetyö

Päivämäärä 4.5.2018

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Raija Mäkelä Reformin vaikutukset oppimisympäristöihin ja opetukseen Stadin ammattiopistossa 83 sivua + 3 liitettä 4.5.2018
Vaatetusalan tutkinto-ohjelma (YAMK)	Vestonomi (ylempi AMK)
Ohjaajat	TaL Raija Hölttä, Metropolia ammattikorkeakoulu TaM Elina Tirinen, Stadin ammattiopisto
<p>Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia ammatillisen koulutuksen reformin vaikutusta oppimisympäristöihin ja opetukseen Stadin ammattiopistossa. Tutkimus selvittää miten uudistus vaikuttaa oppimiseen, oppimateriaalin muotoon ja käytettävyyttä ajasta ja paikasta riippumattomista lähtökohdista. Sähköisen oppimateriaalin varastointiin liittyen tarkastelussa on tallennuspaikan valinta ja erilaisten sovellusten tietämys. Opetuksessa ja oppimisessa on käytössä monenlaisia laitteita ja ohjelmia, joiden toivotaan edistävän oppimista ammatillisessa oppilaitoksessa.</p> <p>Ammatillinen koulutus on uudistumassa, ja työelämä tulee vaikuttamaan entistä enemmän opetuksen ja oppimisen järjestämiseen. Uudistuksen tavoitteena on työllisyyden parantaminen ja ammatillisen koulutuksen vaikuttavuuden lisääminen. Opintojen aloitukseen liittyy henkilökohtaisen oppimispolun suunnittelu, jolloin huomioidaan mahdollinen aiempi osaaminen. Suunnittelun lähtökohtina ovat myös opiskelijan toiveet ja tulevaisuuden jatkosuunnitelmat perustutkinnon suorittamisen jälkeen. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on antaa oppimisen mahdollisuus kaikille sitä haluaville peruskoulun tai lukion päättäneille hakijoille. Aikaisempi lukujärjestyksen mukainen opetus alkaa olla historiaa ja tiimioppiminen projekteissa nykyaikaa.</p> <p>Pääasiallisena tiedonhankintatapana käytettiin kyselyä. Kyselyyn valittiin kolme opettajaa ja neljä opiskelijaryhmää. Opettajille järjestettiin kvalitatiivinen kysely, jossa tutkittiin tämän hetken tilannetta. Opettajien vastaukset olivat vapaamuotoisia, ja heille annettiin täsmennyksen mahdollisuus vastaamisen jälkeen. Opiskelijoille teetettiin kvantitatiivinen Linkert-kysely, johon vastauksia kertyi 38 opiskelijalta. Lisänä tutkimuksessa on omaa havainnointia.</p> <p>Tulosten perusteella voidaan todeta oppimateriaalina paperisen monisteen olevan opiskelijoille mieluisin oppimateriaalinmuoto. Opiskelijoiden oman oppimispolun tunteminen ja vaikutus opinnoissa etenemiseen on tunnistettavissa eri oppimisympäristöissä. Ammatti-teorian linkittyminen ammattityön kanssa koetaan hyväksi. Pilvitalennuksen tunnettavuutta tulee lisätä opintojen aikana. Kyselyyn osallistuneet opiskelijat ovat enimmäkseen tyytyväisiä oppimaansa ja yleisesti opiskelupaikkaansa.</p>	
Avainsanat	Oppimisympäristö, oppimateriaali, oppiminen, reformi, osaamisperusteisuus, tutkinnon perusteet, tiimityöskentely, pilvipalvelu

Author Title	Raija Mäkelä The effects of Reform on learning environments and teaching at Stadi Vocational College
Number of Pages Date	83 pages + 3 appendices 4 May 2018
Master's Degree Programme in Fashion and Clothing	Master's Degree in Fashion and Clothing
Instructors	Raija Hölttä, Lic. Arts, Metropolia Elina Tirinen, Master of Arts, Stadin ammattiopisto
<p>The aim of the Bachelor's thesis is to study the impact of vocational education reform on teaching environments and teaching at Stadi Vocational College. In the Reform, vocational training is renewed. The study examines how innovation works on learning, the form of learning material, and the usability of time and place-independent starting points. Regarding the storage of e-learning material, the selection of the storage location and the knowledge of different applications is a consideration. In teaching and learning, there are a variety of devices and programs that are hoped to promote learning at an educational institution.</p> <p>Vocational education is undergoing renewal, and working life will increasingly influence the organization of teaching and learning. The objective of the reform is to improve employment and increase the effectiveness of vocational training. Starting the studies involves planning a personal learning path, taking into account any previous training. The starting point for planning is also the student's wishes and future plans for postgraduate studies. The purpose of the organizer of the training is to give the opportunity for learning to all applicants who have completed a comprehensive school or high school. The earlier class-based teaching begins to be a history and team-based projects of modernity.</p> <p>As a primary source of information acquisition, a survey was used. Three teachers and four student groups were selected. A qualitative questionnaire was organized for teachers, which examined the current situation. Teachers' responses were free of charge and were given the opportunity for clarification after answering. A quantitative Linkert questionnaire was conducted for students, with answers from 38 students. In addition, the study has its own observation.</p> <p>Based on the results, it can be seen as a learning material a paper-like copy, as the preferred form of study material for the students. Familiarity with students' own learning path and impact on progress in studies can be identified in different learning environments. Linking vocational theory with a professional job is well felt. The awareness of cloud recording must be increased during studies. Students participating in the survey are mostly satisfied with their learning and general placement.</p>	
Keywords	Learning environment, learning material, learning, Reform, competence skills, Bachelor's Degree, teamwork, cloud computing

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Tutkimuksen taustaa	2
2.1 Aiheeseen tutustumista kirjallisuuden avulla	2
2.2 Opinnäytetyön lähestymistapa	3
2.3 Aineiston hankinta	4
2.4 Tutkimuksessa käytettävä kirjallisuus	5
3 Stadin ammattiopisto monialainen oppilaitos	6
3.1 Helsingin kaupunkistrategian määrittelemä arvoperusta	6
3.2 Stadin ammattiopisto ja koulutus uudistus	8
3.3 Stadin ammattiopiston erilaisia oppimisympäristöjä	9
4 Tutkimuksen lähtökohdat	12
4.1 Tutkimusmenetelmät	12
4.1.1 Kvalitatiivinen tutkimus	12
4.1.2 Kvantitatiivinen tutkimus	13
4.2 Aineiston hankinta	14
4.2.1 Kyselylomake ja haastattelu opettajille	14
4.2.2 Kyselylomake opiskelijoille	15
5 Osaamisperusteinen opiskelu	17
5.1 Katsaus tulevaisuuteen	17
5.2 Opetussuunnitelma	18
5.3 Ammatillisen koulutuksen reformi	20
5.4 Tutkinnon perusteet	21
5.5 Laatu opetuksessa	22
5.6 Koulutuksen arviointi	23
6 Oppiminen uudessa muodossaan	26
6.1 Oppiminen käsitteenä	26
6.2 Oppimisympäristö	27
6.2.1 Projektioppiminen	29
6.2.2 Tiimityö ja tiimioppiminen	29
6.3 Oppimateriaali	31
6.3.1 Perinteinen kirjoitettu paperinen tieto	31
6.3.2 Digitaalinen oppimateriaali	32

6.3.3 Video oppimateriaalina	33
6.4 Tallennus ja pilvipalvelut	34
6.4.1 Pilvipalvelu käsitteenä	34
6.4.2 Vaihtoehtoja pilvipalvelun käytössä	34
7 Havainnot opettajien haastatteluista	36
7.1 Opetus erilaisissa oppimisympäristöissä	36
7.1.1 Opetustyyli ryhmissä	36
7.1.2 Nykyisen opetustyylin vaikutus oppimiseen	38
7.2 Osaamisen tunnistaminen	39
7.2.1 Aiemman osaamisen tunnustaminen opintojen alussa	39
7.2.2 Opetustyön haasteita ja haasteellisia tilanteita	40
7.2.3 Erilainen oppija opetuksessa	42
7.3 Oppimateriaali	43
7.3.1 Uuden oppimateriaalin valmistaminen	43
7.3.2 Sähköinen oppimateriaali nykyisessä opetuksessa	44
7.4 Digitaalisuus opetuksessa	45
7.4.1 Opetuksessa käytettäviä laitteistoja	45
7.4.2 Opiskelussa käytettäviä ohjelmia	46
7.5 Opettajat uuden tien alussa	47
7.5.1 Opetuksen integrointi syksyllä 2017	47
7.5.2 Opettajien tulevaisuuden näkymiä	48
7.5.3 Opettajien muita kommentteja kehittämistyöni tueksi	50
8 Opiskelija-aineiston analyysi ja tulokset	51
8.1 Vastaajien perustiedot ja opintojen suuntautumisala	51
8.2 Oppimispolku ja opiskelijan vastuu opinnoista	52
8.2.1 Oppimispolun rakenteen tunteminen	52
8.2.2 Opiskelija on ottanut itsenäisen etenemisvastuun opinnoissaan	54
8.2.3 Itsenäisen vastuunoton onnistuminen opinnoissa	55
8.3 Opintojen eteneminen järjestelmällisesti	56
8.3.1 Lukujärjestyksen merkitys opinnoissa	56
8.3.2 Opiskelijoiden vapaita kommentteja lukujärjestyksen tarpeesta	57
8.3.3 Tietojen ja taitojen oppiminen eHopsi:n mukaan	58
8.4 Ammattiteorian integroituminen ammattityöhön	59
8.4.1 Ammattiteoria ammatillisen koulutuksen perustietojen oppimisessa	59
8.4.2 Ammattiteorian saumaton linkittyminen ammattityön aiheeseen	60
8.5 Ammattiosaamisen näytön suorittaminen oppilaitoksessa	61

8.6 Oppimateriaalin merkitys opiskelijalle	65
8.6.1 Oppimateriaalin käytettävyys ajasta ja paikasta riippumatta	65
8.6.2 Paperisen oppimateriaalin eli monisteiden tärkeys	66
8.6.3 Sähköinen oppimateriaalin käyttökokemus	67
8.7 Oppimateriaalin tallennuksen merkitys	68
8.8 Opiskelupaikan merkitys opiskelijoille	72
8.8.1 Tyytyväisyys opiskelupaikkaan	72
8.8.2 Opiskelijoiden kommentteja kehittämistyön tueksi	73
9 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi	73
10 Kyselyn tuloksien yhteenvetoa ja pohdintaa	75
Lähteet	81
Liitteet	
Liite 1. Forms kyselyn kysymykset opettajille	
Liite 2. Forms kyselyn saatekirje opiskelijoille	
Liite 3. Forms kyselyn kysymykset opiskelijoille	

1 Johdanto

Ammatillisen koulutuksen uusi muodonmuutos on alkanut, koska 1.1.2018 astui voimaan uusi lakiesitys, joka koskee niin oppimista kuin opettamisen järjestämistä ammatillisissa oppilaitoksissa. Ammatillisen koulutuksen uudistus eli reformi tuo muutoksia koulutuksen rahoitukseen, tutkintouudistukseen ja yksilöllisten opiskelusuunnitelmien rakentamiseen. Ammatillisen opettajan työ on muutoksessa, ja opettajalta vaaditaan laaja-alaista osaamista niin ammattityön opetuksen kuin tiimityöskentelyn taidoissa. Vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta korostuu entisestään niin opiskelijoiden kuin opettajakollegoiden kanssa käytävissä keskusteluissa.

Olen ammatillisen oppilaitoksen opettaja ja vaatturi, joka opettaa miestenvaatteiden valmistusta ylioppilaspuhjoisessa ryhmässä. Työpaikkani on Stadin ammattiopiston Meritalossa. Ammatilliset perustutkinnot, joihin me koulutamme opiskelijoita, ovat vaatetus- ja sisustusompelija, modisti ja vaatturi. Opiskelijat tulevat meille opintoihin pääasiassa peruskouluista tai lukioista. Opiskelemassa on myös tutkinnontäydentäjiä.

Opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat sekä valmiudet opiskella ammattitaitoa ovat tämän työn lähtökohtana. Erilaisissa ryhmissä eli oppimisympäristöissä opiskelu velvoittaa opettajia miettimään omaa jatkoa ammatissaan. Miten selvitä alati muuttuvissa hektisissä opetustilanteissa, jos koko ryhmä eli 20 opiskelijaa etenee oman oppispolkunsa mukaan? Oppimateriaalin kohdalla saatavuus on varmistettava sekä selvitettävä, mikä on paras mahdollinen oppimateriaalin muoto, onko se moniste, vai pilvessä oleva sähköinen tiedosto.

Aiemmin on ollut käytössä lukujärjestykset, joiden mukaan opiskelijat ja opettajat ovat työskennelleet. Jatkossa lukujärjestyksen tarve vähenee ja jokaiselle opiskelijalle suunnitellaan oma henkilökohtainen oppimispolku eli eHOKS, jolloin opinnot henkilökohtaistetaan. Henkilökohtaistettu oppimispolku kertoo opiskeltavien asioiden tarpeen ja oppimisen tavoitteet.

Työpaikalla tapahtuva oppiminen eli työssäoppiminen saa entistä enemmän laajuutta, jolloin opiskelu voi olla lähinnä verrattavissa oppisopimusopiskeluun. Oppisopimus on työnantajan ja työntekijän kesken laadittava sopimus, joka mahdollistaa työntekijän työ-

kentelyn ja opintojen samanaikaisen suorittamisen laaditun sekä aikataulutetun sopimuksen mukaisesti. Kolmantena osapuolena sopimuksessa on yhteistyöoppilaitos, jonka osuus täydentää työssä opittavaa kokonaisuutta opiskeltavan aineen teorialla.

Miten tämä käytännössä on mahdollista ajallisesti? Miten opettaja kykenee ohjaamaan ja opastamaan jokaisen opiskelijan tarvitsemaa aihetta eli opiskeltavaa asiaa? Tämä tutkimus antaa ratkaisuja opetuksen järjestämiseen ja toimivan oppimateriaalin tarpeisiin. Tutkimus antaa vastauksen kysymykseen, minkälainen oppimateriaali on toimivaa ja motivoi oppimaan.

Oppimiseen liittyy myös tiimioppiminen, joka on hyödyllinen menetelmä liitettynä projektimuotoiseen opiskeluun. Oppimisen vastuu siirtyy opettajakeskeisestä opiskelijakeskeisempään suuntaan. Opettaja on lähempänä ohjaajan toimenkuvaa ja kykenee näin keskittymään lisäohjausta tarvitsevien opiskelijoiden ohjaukseen.

2 Tutkimuksen taustaa

2.1 Aiheeseen tutustumista kirjallisuuden avulla

Olen tutustunut Lehtori Maria Söderström-Niemelän opinnäytetyöhön Vaatetusartesaa-nien oppimateriaalikoikeilu Omnian ammattiopistossa, joka keskittyy housujakson tarpeisiin laadittuun oppimateriaaliin. Työn tarkoituksena on ollut tutkia, miten kuvan ja tekstin yhdistelmä auttaa opiskelijoita oppimaan housun valmistuksen kaikki vaiheet.

Oppimisen tulevaisuus -kirja sisältää opetus- ja kasvatustieteen asiantuntijoiden pohdintaa. Kirjan asiantuntijoina toimivat KT professori Hannu Savolainen, FT dosentti Risto Vilkkonen ja YTM Leena Vähäkylä. Kirja sisältää kolme päälukua eli digitalisaatio, oppimisvaikeudet ja yhteiskunnalliset haasteet. Kirjassa etsitään vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

Miten oppiminen muuttuu?

Opitaanko kaikki pian pelien avulla?

Mitä ovat oppimisvaikeuksien kulttuuriset ja yhteiskunnalliset syyt, ja kuinka niihin voidaan vaikuttaa?

Mikä vaikutus hyvinvoinnilla on tähän kaikkeen? (Savolainen, Vilkkonen & Vähäkylä 2017, kansiteksti.)

YTM Sirpa Pursiainen käsittelee kirjassaan Uudistuva opettajuus ja yksilölliset opintopolut ammatillisessa koulutuksessa osaamisperusteista oppimista sekä tarvetta muuttaa rakenteellisia ja toiminnallisia opetuksen järjestelyjä. Kirjassa korostuu yksilön tarpeet oppia erilaisissa oppimisympäristöissä ja erilaisilla menetelmillä. (Pursiainen 2016, 2.)

Kirjallisuus on valikoitunut pitkälti käsittelemään opetuksen uudistamistyötä ja tulevaisuutta. Maria Söderström-Niemelän opinnäytetyö antoi virikkeitä erilaisen oppijan näkökulmasta oppimiseen. Tämä työn tarkoitus on keskittyä kokonaisvaltaisesti oppimisympäristöihin ja oppimateriaalin käytettävyyteen enemmän ryhmän yhteisesti muodostuvan mielipiteen muodossa kuin yksilön näkövinkkelistä.

2.2 Opinnäytetyön lähestymistapa

Aiheen tutkiminen alkoi tutustumisella teoriaan niin kirjallisuuteen kuin sähköiseen tietoon. Aiempi oma kokemuksellinen eli hiljainen tietoni on mukana tutkimuksessa. Olen toiminut kymmenen vuotta opettajana, jona aikana olen osallistunut ajankohtaisiin koulutuksiin esimerkiksi Tiimiakatemia ja Helsingin kaupungin yhteisesti järjestämään Tiimioppimisen perusteet -valmennukseen. Lisäksi olen osallistunut Aalto-yliopiston ja Pienyrityskeskukseen toteuttamaan Vastuullinen ja turvallinen oppimisympäristö – työrauhaa yrityspedagogiikalla -koulutusohjelmaan työni ohessa. Näistä koulutuksistani olen saanut lisää omakohtaista teoriaa työni taustalle.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, minkälainen oppimateriaali on oppimisen kannalta tärkeintä ja miten opintojen aikataulut on mahdollista. Yhtenä tutkittavana kohteena on lukujärjestyksen tarpeellisuus jatkossa sekä miten tietoisia opiskelijat ovat oppimispolustaan. Lisäksi tutkimuksessa etsitään tietoa, onko oppimateriaalin muodolla ja tallennuspaikalla sekä helppokäyttöisyydellä vaikutusta oppimiseen ja samalla opiskelun motivaatioon. Nämä tarkasteltavat asiat edellyttävät teoretiedon keruuta työskentelyorganisaatioon, opetukseen, oppimiseen ja erilaiseen oppimateriaaliin liittyen.

Tutkimus on hyödyllinen ja etenkin ajankohtainen nyt ammatillisen koulutusuudistuksen eli reformin astuttua voimaan vuoden 2018 alussa. Koulutuksen uudistaminen koskettaa monia koulutukseen ja sen järjestämiseen liittyviä asioita. Reformissa koko ammatillinen koulutusverkko uudistetaan, jolloin nuoriso- ja aikuisopiskelijoita koskettavat jatkossa sa-

mat lainalaisuudet. Koulutuksen rahoitus, ohjaus, tutkintorakenne, koulutuksen toteuttamismuodot ja järjestämisen rakenne kokevat muutoksia. Kaikki tämä edellä mainittu vaikuttaa opetukseen, oppimateriaalin käytettävyyteen ja opiskelijoiden oppimiseen.

Tutkimuksessa käsitellään opetuksen ja etenkin ammatillisen koulutuksen uudistumisen eli reformin mukanaan tuomia haasteita. Yhtenä haasteena on ammatillisen koulutuksen rahoitusperusteiden muuttuminen, jolloin oppiminen muuttuu tarvelähtöiseksi. Jatkossa voi suorittaa myös vain halutun tutkinnonosan oman osaamisvajeen täyttämiseksi.

Reformi poistaa suunnitelmallisen lukujärjestyksen mukaisen opetuksen, jolloin opiskelijaryhmässä voi olla monenlaisilla aiemmin hankituilla taidoilla varustettuja opiskelijoita. Tämä vaatii opettajalta monenlaista ja laaja-alaista osaamista oppimisen ohjaamisessa ja opetuksen laadun varmistamisessa.

Koulutus uudistus vaikuttaa kaikkeen opetukseen, opetuksen järjestämiseen, oppimateriaalin saatavuuteen, oppimiseen ryhmässä ja ohjaamiseen opiskelijan oman henkilökohtaistetun opiskelutarpeen mukaisesti. Uudistuksessa oppimateriaalilta vaaditaan uutta ilmettä, monipuolisia käyttömahdollisuuksia sekä aikaan tai paikkaan sitomattomuutta. Oppimateriaalin tulee olla saatavilla yksilöllisten oppimispolkujen toteutuessa nopeasti ja järjestelmällisesti. Tiimissä oppiminen ja työskentely lisäävät myös vaatimustasoa.

Yhtenä laatutekijänä on oppimateriaali ja sen toimivuus niin opettajan kuin opiskelijan näkökannalta tarkasteltuna. Oppimateriaalin kohdalla tarkastelussa on perinteinen paperinen moniste verrattuna sähköiseen oppimateriaaliin. Sähköinen oppimateriaali voi olla jaettu tiedosto, video tai linkkilista Internetissä löytyvään tietoon.

2.3 Aineiston hankinta

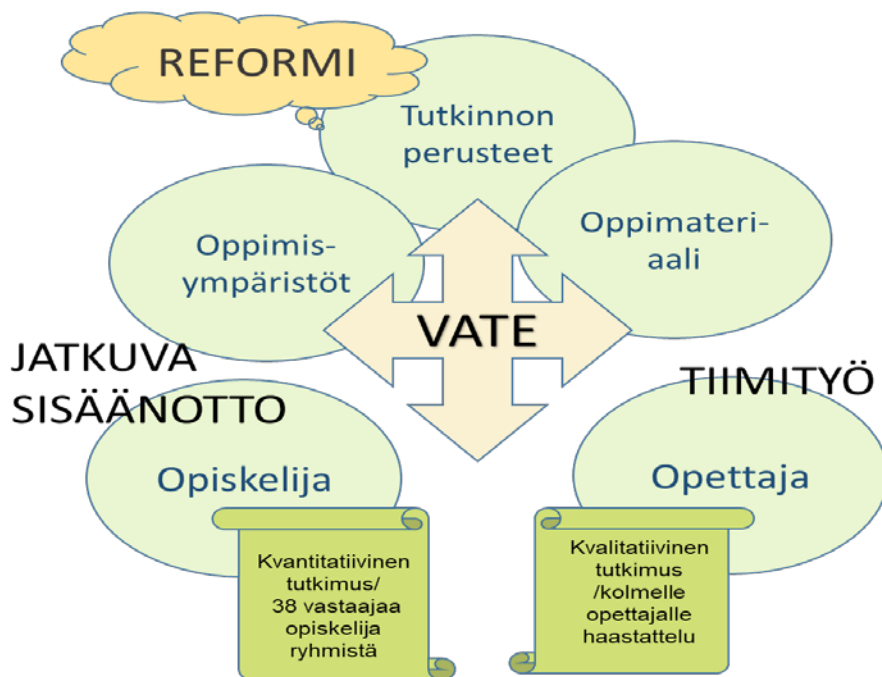
Aineiston hankinta alkoi Forms-kyselyn laatimisella tutkittavista aihealueista teoretiedon tukemana. Aineistoa hankittiin kolmella tavalla kyselyllä, kyselyä täydentävillä haastatteluilla ja omalla havainnoinnilla. Ensimmäisenä toteutettiin kysely opettajille, johon saatiin vastaukset vapaamuotoisina. Vastaamisen jälkeen sovittiin yhteinen aika, jolloin vastaajilla on vielä mahdollisuus täydentää vastauksiaan.

Opiskelijoiden mielipiteiden kartoittaminen suoritettiin osittain Likert-tyyppisellä kyselylomakkeella. Aineiston hankinnassa oleellista on saada opiskelijat vastaamaan ja etenkin totuudenmukaisesti. Kyselyt, kyselyn täydentämisen mahdollisuus ja lomakekysely toteutettiin omassa työyhteisössäni Stadin ammattiopiston Tekstiili- ja muotinalan Meritalon toimipaikassa. Opiskelijat vastasivat anonyymisti eli heidän vastauksiaan ei voi yhdistää henkilöihin. Aineiston hankinnassa mukana olleet opettajat ovat valikoituneet työyhteisöni ohjaajan eli esimieheni kanssa yhteisen keskustelun lopputuloksena. Opiskelijaryhmien valintaprosessi on ollut samanlainen kuin opettajien.

2.4 Tutkimuksessa käytettävä kirjallisuus

Tutkimuksen teoria koostuu opetusalan ajankohtaisesta kirjallisuudesta, joka käsittelee ammatillista koulutusta niin opetuksen, oppimateriaalin kuin tulevien muutosten näkökulmasta. Uutena muotisanana ovat tiimi ja tiimityöskentely, joita käsitellään myös tämän työn lähdemateriaalissa.

Tutkimuksen teoreettinen tausta kytkeytyy aikaisempaan teoria/tietopohjaan opetuksen järjestämisestä ja toteuttamisesta. Kuvio 1 kertoo osaltaan oppilaitokseen hakeutumisesta muuttuvan ympärivuotisen prosessin muotoon. Tämä ja reformin mukanaan tuomat muutokset vaikuttavat kokonaisvaltaisesti opetukseen ja oppimiseen.

Kuvio 1. Tutkimuksen viitekehys

Viitekehyksen teoria alkaa oppilaitoksen ja erilaisten oppimisympäristöjen tarkastelulla. Teoria koostuu reformin, oppimisen ja opetuksen käsitteistä huomioiden opettajan roolin muutokset, aiemmat ja tulevan. Teoriaosuudessa avaan opetuksen ja oppimisen käsitteistä tärkeimmät. Vertaan opetuksen historiaa ja nykyyttä sekä yritän ennakoita tulevaisuutta. Osaamisperusteisen oppimisen tarkastelu alkaa opetuksen historiasta jatkuen opetukseen liitettävien käsitteiden selventämisellä. Jotta voi päästä sisälle oppimateriaalilta vaadittaviin ominaisuuksiin, on tunnettava nykyaikaisen oppimateriaalin käytettyyteen liittyviä seikkoja.

3 Stadin ammattiopisto monialainen oppilaitos

3.1 Helsingin kaupunkistrategian määrittelemä arvoperusta

Helsingin kaupunkistrategiaan vuosille 2017–2021 on kirjattu digitalisaation hyödyntäminen maailman parhaimpana kaupunkina kehittäen digitaalisia ratkaisuja. Toiminnan tulee olla avointa ja tarkastelun kestävä. Kaupunkia johdetaan eettisesti, vastuullisesti ja keskeisesti, sekä tavoitteena on kokonaisvaltaisen taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyden varmistaminen. Kaupunkistrategiassa kiinnitetään eriarvoisuuden vähentämiseen mm laadukkaalla opetuksella ja varhaiskasvatuksella. (Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021, 6.)

Syrjäytymisen ehkäisemiseen, etenkin nuorison kohdalla, käynnistään yhteistyökumppaneiden kanssa hankeprojekti, jossa on tarkoitus löytää ratkaisuja ylisukupolvien tahtuvan syrjäytymisen katkaisemiseen. Samalla kiinnitetään erityishuomiota vieraskielisten nuorten työllistymiseen ja koulutus mahdollisuuksien lisäämiseen. Ohjaamointia jatketaan, koska palvelumuoto madaltaa nuorten hakeutumiskynnystä avuntarjoajien pariin. Kaupunki panostaa etenkin toisen polven maahanmuuttajien koulutuksen, työllistymisen ja osallisuuden edistämiseen eriarvoisuuden vähentämisen lisäksi. Maahanmuuttajien lähtömaan tutkintojen tunnistaminen ja tunnustaminen tulee huomioida koulutuksessa. Strategiaan on kirjattu kaikenikäisten kaupunkilaisten oppiminen digitaalisen teknologian rikastuttaessa oppimista sekä tehden mahdolliseksi ajasta ja paikasta riippumattoman oppimisen. Verkostoyhteistyö korostuu kumppanuusverkostojen kuten korkeakoulujen, yritysten ja kolmannen sektorin sekä kaupungin eri toimijoiden keskuudessa monipuolisena ja laajennettuna opiskeluna. (Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021, 7.)

Helsinki panostaa fyysisiin oppimisympäristöihin, joiden uskotaan edistävän työelämässä ja tietoyhteiskunnassa tarvittavien taitojen oppimista. Kasvatuksen ja koulutuksen mukana kaupungin kilpailukyky lisääntyy luoden elinvoimaa ja sivistystä. Ammatillisen koulutuksen ennakoiva asenne luo hyvät edellytykset työttömyyden vähenemiseen ja samalla maahanmuuttajien helpompaan työllistymiseen. Maahanmuuttajat huomioidaan erillisellä kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelmalla, jossa toimitaan varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen asti. Elinikäinen oppiminen on lähtökohtana innovatiivisen kokeilukaupungin luomisessa. Yhteistyö edistää kokeiluekosysteemin rakentamista yhdessä kansainvälisten yliopistojen, kulttuurilaitosten, kehittäjien ja yritysten kanssa. Kaupungin vetovoimaisuutta ja elinvoimaisuutta edistetään yhteistyöllä pääkaupunkiseudun yliopistojen, korkeakoulujen ja opiskelijaverkoston kanssa. Koulutustakuu toteutetaan tarjoamalla kaikille opiskelupaikkaa joko lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa perusopetuksen päättymisen jälkeen. (Helsingin kaupunki 2018.)

Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on tavoittaa paremmin toisen asteen tutkintoa ilman olevat nuoret aikuiset. Stadin ammatti- ja aikuisopiston johtoryhmän jäsenten ajatuksia uudistuksesta on kuvattu videon muotoon, jossa korostuvat seuraavat reformin johtamiseen liittyvät hyvinvointitaidot: oma ehtoisuus, yhteisöllisyys, ilolla oppiminen, me-henki, hyvän tekeminen, kyvykkyys, positiivisuus ja asiakaslähtöisyys. (Stadin ammatti- ja aikuisopiston uutiskirje 2018.)

Ammatillisen koulutuksen pyrkimyksenä on luoda hyvä ammattitaito ja -pätevyys opiskelijalle. Ammatillisen peruskoulutuksen tehtävänä on kasvattaa, tukea opiskelijan persoonallisuuden kasvua ja ammatti-identiteetin kehittymistä. Lisäksi tehtävänä on muutuvien työelämätarpeiden täyttäminen huomioiden myös nuorisotakuun täyttyminen. Nuorisotakuun tavoite on taata jokaiselle peruskoulun päättäneelle opiskelun mahdollisuus. Koulutuksen tavoitteena on ammattitaidon ja -pätevyyden saavuttaminen opintojen aikana kasvatuksellisen tehtävän lisäksi. (Stadin ammattiopisto 2018.)

3.2 Stadin ammattiopisto ja koulutus uudistus

Ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelman perusteet uudistuivat 1.1.2018, jolloin oppimisen aikasidonnaisuuden odotetaan vähenevän ja osaamisen korostuvan. Amisreformin lainaus kiteyttää uudistuksen ydinsanomaa:

Ammatillinen koulutus uudistetaan osaamisperusteiseksi ja asiakaslähtöiseksi kokonaisuudeksi. Lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja yksilöllisiä opintopolkua sekä puretaan sääntelyä ja päällekkäisyyksiä” (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017).

Stadin ammattiopisto on ammattioppilaitos ja Helsingin kaupunki koulutuksen järjestäjä. Kaupungin arvoperusta ja koulutusstrategia ohjaavat niin nuoriso- kuin aikuiskoulutuksen toimintaa. Aiemmin nämä koulutukset olivat erillisiä ja nyt koulutus uudistuksen myötä toimivat yhteisesti. Ammatillisen perustutkinnon erilaisia tutkintonimikkeitä on yli 50 ja opiskelijoita noin 17000 viidellä eri toimialalla (kuvio 2), jotka ovat

- Hyvinvointi
- Palvelu ja viestintä
- Tekniikka ja asennus
- Tekniikka ja logistiikka
- Stadin aikuisopisto
oma oppilaitos, jonka osana toimivat Stadin oppisopimuskeskus sekä Stadin osaamiskeskus. (Stadin ammattiopisto 2018.)

Kuvio 2. Stadin ammattiopiston organisaatiokaavio (Stadin ammattiopisto 2018).

Koulutusta tarjotaan ammatillisessa peruskoulutuksessa ja aikuiskoulutuksessa, sekä räätälöitynä eri kokonaisuuksia yhdistellen suoritettuna niin oppilaitoksessa kuin työelämässä. Aikuisopisto eroaa nuorisopuolesta tarjoamalla koulutusta ja osaamisen tunnustamista, tunnistamisen jälkeen, niin ammattitutkinnon kuin erikoisammattitutkinnon kohdalla. Lisäksi on mahdollisuus kouluttautua oppisopimuskoulutuksessa. (Stadin ammattiopisto 2018.)

3.3 Stadin ammattiopiston erilaisia oppimisympäristöjä

Stadin ammattiopiston esittelyssä kerrotaan ammatillisen koulutuksen olevan iloinen oppimisympäristö seuraavan määritelmän mukaan:

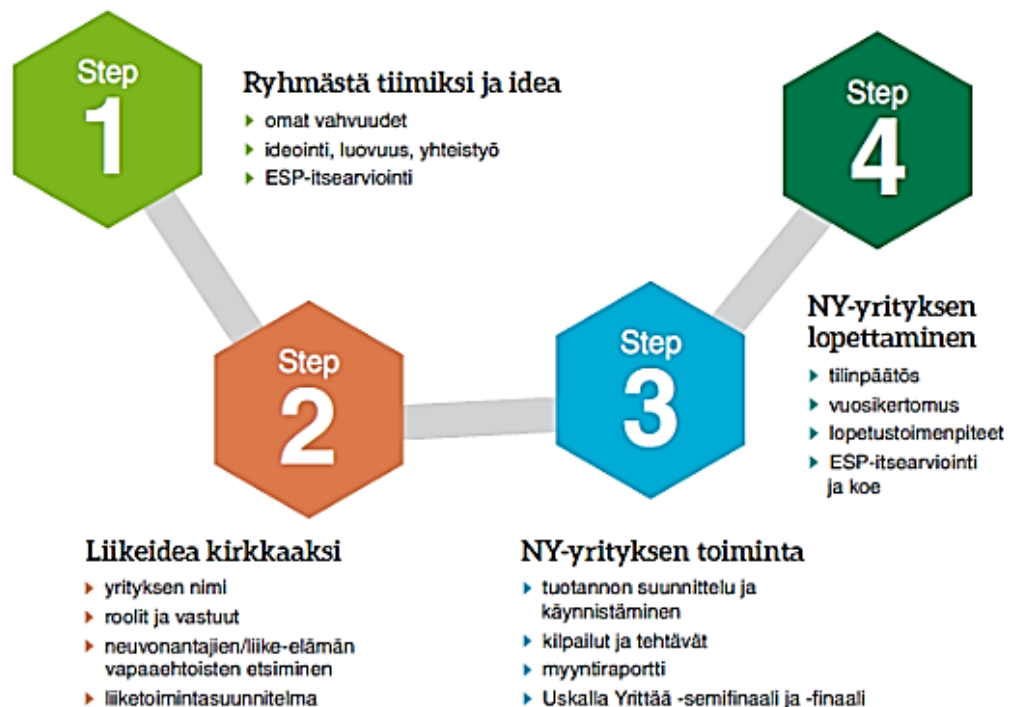
Oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristön tavoitteena on mahdollistaa osaamisperustainen osaamisen kehittäminen ja yksilölliset opintopolut sekä tukea oppijan kokonaisvaltaista ammatillista kasvua. (Stadin ammattiopisto 2018.)

Stadin ammattiopiston koulutuksissa oppimisympäristö ymmärretään laajempaan kokonaisuuteen kuin perinteinen oppilaitosopiskelu ja oppimista uskotaan tapahtuvan myös opiskelijan vapaa-aikana. Digitaalisen oppimisen 1990-luvun nuoret eli diginatiivit oppivat asioita aikaan tai paikkaan sidotun oppimisen ulkopuolella eli vapaa-ajalla (Haasio 2016, 11). Monilla eri tavoilla ja eri puolilla tapahtuva oppiminen rakentuu opiskelijan osaamiseksi. Ammatillisessa koulutuksessa oppimisympäristön ja sen erilaisten toimintaympäristöjen ja välineiden tehtävä on mahdollistaa monipuolisten osaamisperusteisten ja työelämälähtöisten opiskelumenetelmien ja työtapojen käyttö. Työelämä ja yrittäjyys ulkopuolisina ympäristöinä kytkeytyvät vahvasti toisiinsa oppilaitoksessa tapahtuvassa oppimisessa. (Stadin ammattiopisto 2018.)

Tekstiili- ja muotialan perusopinnoissa on aiemmin keskitytty tuotekohtaiseen valmistukseen, joka jatkossakin on käytössä reformista huolimatta. Samoja vaatekappaleita asiakas käyttää, vaikka uudistukset säätelevätkin opetuksen järjestämistä. Opinnot alkavat yksinkertaisten tuotteiden valmistamisella, ja taitojen kasvaessa opiskelija siirtyy valmistamaan laajempaa ammattitaitoa vaativia tuotteita, kuten vuoritettu vaate. Perusasioiden oppiminen asiakastöitä tekemällä opettaa oppijaa kädentaitojen ja sosiaalisten kontaktien muodossa. Opettamillani vaatturiopiskelijoilla on käytössä kauluspaidan ja housujen valmistukseen uusittua sähköistä oppimateriaalia jo jonkin verran. Opiskelijoilla on ollut mahdollisuus käyttää oppilaitoksen iPadeja oppitunneilla sekä työssäoppimisen aikana.

Lisäksi opiskelijoilla on lupa käyttää omia älylaitteitaan, kuten puhelinta oppimateriaalin tarkastelussa ja tiedon etsinnässä sekä jakamisessa.

Nuori yrittäjyys eli NY Vuosi yrittäjänä-opinnot kestävät yhden vuoden, jona aikana opiskelijat perustavat yrityksen, valmistavat ja myyvät tuotteitaan itsenäisenä NY-yrittäjänä (kuvio 3). Opintojen tavoitteena on antaa nuorille valmiuksia oman yrityksen perustamiseen ja yrittäjyyteen opintojen päätyttyä. Aidossa tilanteessa opiskelijat saavat mahdollisuuden harjoitella liikeidean toteuttamista, myyntiä ja markkinointia sekä taloudenpitoa. NY-opintojen aikana opiskelijat saavat kokemuksia ja oppivat ymmärtämään sen, mitä kaikkea on otettava huomioon yrityksen perustamisessa. NY-opintojen aikana opitaan asioita yhdessä, samalla kun on otettava vastuu omista ratkaisuista yksilön rohkeuden kasvaessa. (NY Vuosi yrittäjänä 2018.)

Kuvio 3. NY-yrityksen vaiheet (NY Vuosi yrittäjänä 2018).

Yrittäjyys liitetään laajemmin kysymykseen siitä, miten ihmiset saavat mahdollisuuden itsensä toteuttamiseen. Tällä hetkellä yrittäjyydelle on huomattavasti enemmän henkistä tilaa ja sitä arvostetaan, koska selvästi Suomessa tarvitaan lisää yrittäjiä tulevaisuudessa. Viimeisen kahden vuosikymmenen aikana uusien työpaikkojen avautumisen mahdollisuus on siirtynyt suuryrityksiltä pienien ja keskisuurten yritysten tehtäväksi. (Wilenius 2016, 134.)

Uuden yrityksen perustaminen tarvitsee hyvän liikeidean, suorituskykyä ja rahoitusta. Materiaali- ja energiatehokkuustarkastelut johtavat väistämättä uusiin innovaatioihin siinä, miten materiaalit ja palvelut kiertävät yhteiskunnassa (Wilenius 2016,136). Uuden opetussuunnitelman tutkinnonperusteissa on huomioitu kierrättäminen laajemmin ja kiertotalous tekstiili- ja muotialan perustutkinnon valinnaisena tutkinnonosana.

Työssäoppiminen yrittäjänä eli TOY-opinnot on tarkoitettu Stadin ammattiopiston ylioppilaspohjaisille vaatetus-, vaatturi- ja modistiopiskelijoille, jotka opiskelevat toisen vuoden opinnot yrittäjämäisesti. Opiskelijoilla on mahdollisuus valita erilaisia polkuja oman mielenkiintonsa mukaan. Toisena vuonna syksyn opintoihin voi sisältyä 15 osaamispisteen yrittäjäopinnot. Opiskelijan suoritettua yrittäjyysopinnot hän saa mahdollisuuden suorittaa työssäoppimisensa joko osittain tai kokonaan omassa perustamassaan yrityksessä. Lisäksi valinnaisen opinnot, ennen opiskelijan valmistumista voi suorittaa samoin. (Suomen Yrittäjät 2017.)

Kiitorata-opinnot on suunnattu toisen vuoden vaatetusompelijoille ja vaattureille. Lähtökohtana Kiitorata-opintoihin hakeutumiseen pidetään halua oppia tiimimuotoisesti yrittäjänä työskennellen vaatetusalan toimintaa. Opiskelun tarkoitus on kasvattaa opiskelijan osaamista yritystaidoilla yksilöllisten oppimispolkujen avulla. Oppimispolkujen suunnittelussa huomioidaan jo hankittu osaaminen sekä henkilökohtainen profiloituminen. Ryhmällä ei ole opettajan toimesta laadittua lukujärjestystä, vaan opetus ja ohjaus etenevät projektiopintojen mukaisesti. Kouluton koulu on oikea termi tähän toimintaan liittyenä. Opiskelija on vastuussa omasta oppimisestaan, ja oppimisessa sovelletaan tiimioppimisen ja tiimiyrittäjyyden menetelmiä yksilö- ja ryhmäopintoina oppilaitoksen ompelimosassa ja Stadin Luova -vaatemyymälässä. Opiskelija oppii opintojen aikana tekemään yhteistyötä yritysten ja asiakkaiden kanssa käyttäen suuressa määrin myös sosiaalista mediaa apunaan. (Stadin ammattiopisto 2018.)

PopUpCollege on innovatiivinen ja työelämälähtöinen oppimisympäristö tarkoin valitussa oppilaitoksen ulkopuolella sijaitsevassa kauppakeskuksessa. Opiskelijoilla mahdollisuus hakeutua opiskelemaan innovatiiviseen ja työelämälähtöiseen ammatillisen koulutuksen oppimisympäristöön, jossa on mahdollisuus toimia 8 viikon ajan eri alojen opiskelijoiden kanssa tiimissä. Opiskelijat tekevät asiakasprojekteja kerryttäen osaamispisteitä oppimissuunnitelman mukaisesti. Oppimissuunnitelman tekee opiskelija itse henkilökohtaisesti, jolloin mahdollistuu yksilöllisten oppimistavoitteiden saavuttaminen projektityökentelyllä. Opintojen aikana opitaan verkostoitumaan eri alojen ja yritysten sekä asiak-

kaiden kanssa. Samalla opitaan hankkimaan ja tekemään itsenäisesti projekteja ympäröivän elinkeinoelämän ja yritysten tarpeisiin. Toimintaa ohjaavat koulutetut valmentajat, jotka ovat hankeverkoston eri oppilaitosten ammatillisia opettajia. Ohjaus tapahtuu tiimi- ja projektioppimisen pedagogisia menetelmiä soveltaen. PopUpCollege:ssa on 30 opiskelupaikkaa, joihin on erillinen hakuprosessi. (Stadin ammattiopisto 2018.)

Yksilöllisen oppimisen ryhmä eli Paja-ryhmä on pienempi ryhmä, jonka opettajana toimii ammatillinen erityisopettaja. Hänen johdollaan kukin opiskelija saa henkilökohtaista opetusta. Koska ryhmässä ei ole 20:tä oppilasta, opettajalla on enemmän aikaa jokaiselle. Kaikki opiskelijat ryhmässä ovat aloittaneet perusopetusryhmissä ja sieltä siirtyneet tänne, kun on ollut tarve yksilöidympään ohjaukseen. Ryhmään voi siirtyä joustavasti opintojen eri vaiheissa tai eri syistä. Yhtenä ryhmään siirtymisen syynä voi esimerkiksi olla työssäoppimisen keskeytyminen työpaikalla. Tuotteiden valmistamisen taito on oppimisessa vaatetusalalla tärkeää, ja tässä oppimisympäristössä se on joskus hieman hitaampaa, koska opiskelijan oppiminen on etusijalla. Ryhmän toiminnassa on tukimuotoja yhdistettynä ammattityön opetukseen.

4 Tutkimuksen lähtökohdat

4.1 Tutkimusmenetelmät

4.1.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Todellisen elämän kuvaaminen kokonaisvaltaisesti on lähtökohtana kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Aineistoa analysoidaan laatuina ja ominaisuuksina (Anttila 2006, 175). Aineiston keruu pyritään suorittamaan luonnollisissa sekä todellisissa tilanteissa. Kvalitatiivisen tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti ja suunnitelmien muuttaminen on mahdollista tutkimuksen edetessä. Tutkimustapauksia käsitellään ainutlaatuisina, jolloin aineiston tulkinta tapahtuu myös ainutkertaisena. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2002, 151–155.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on ymmärtää tutkittavaa kohdetta käyttämällä havainnointia sekä kyselylomaketta menetelminä. Tutkimusmenetelmä muodostuu niistä tavoista ja käytännöistä, joilla havaintoja tehdään. Päätelmien tekemiselle tyypillistä on, että havaintoja punnitaan kriittisesti analysoiden sekä luomalla niiden pohjalta

kokoavia näkemyksiä asioihin eli kehittämisen synteesejä pääasioista. Ennakkokäsityksen merkitystä tutkittavasta aiheesta ei korosteta tutkimuksessa, vaan pyritään luomaan uusia hypoteeseja myöhemmälle määrälliselle tutkimukselle. (Hirsjärvi ym. 2002, 170.)

Kehittämistyön tekemisessä käytetään monenlaisia menetelmiä, joiden avulla saadaan käyttöön erilaista tietoa. Tiedonkeruun menetelmiä ovat mm kysely, haastattelu, havainnointi, benchmarking ja dokumenttianalyysi. Menetelmän valinnassa on hyvä miettiä, minkälainen tieto on tarpeellista ja mihin käyttötarkoitukseen hankittavaa. Eri menetelmillä hankittua tietoa käytetään toistensa tukena. Asioiden havainnointi eli observointi on suositeltavaa kaikessa tutkimustyössä kuten myös haastattelun lisänä tai tukena. Havainnoilla on mahdollista täydentää kyselyjä ja haastatteluja. (Ojasalo, Moilanen & Rita-lahti 2009, 40.)

Laadullinen tutkimusmenetelmä keskittyy tutkimaan ja havainnoimaan avoimin silmin, ilman ennakkokäsityksiä. Tutkimus keskittyy ilmiön ymmärtämiseen, selittämiseen, tulkintaan ja toivottavasti myös tässä tapauksessa soveltamiseen (Anttila 2006, 275). Laadulliseen tutkimusmenetelmään liitetään usein sana tapaustutkimus eli case study, jolloin ilmiötä pyritään kuvaamaan hyvinkin seikkaperäisesti. Tapaustutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa tutkittavasta kohteesta, jolloin tutkimuksen tavoitteet ovat korostuneessa asemassa. Tapaustutkimuksessa pyritään rajaamaan aineistoa yhteen tai vain muutamaan tapaukseen ja aineistoa ei yhdistellä monista eri tapauksista. Tapausta voidaan käsitellä yhden henkilön tai yksilön kertakokonaisuutena tapahtumassa. (Ojasalo ym. 2009, 37.)

4.1.2 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivinen tutkimus eli määrällinen tutkimukseen liitetään johtopäätösten tekeminen aiemmista tutkimuksista sekä aiemman teorian käsitteleminen. Tutkimuksen kohdalla puhutaan loogisesta positivismista, joka korostaa kaiken tiedon olevan peräisin aistien havainnoista ja loogisesta päättelystä. (Hirsjärvi ym. 2002, 129.)

Määrällisessä tutkimuksessa kiinnostuksen kohteina ovat erilaiset luokittelut, syy- ja seuraussuhteet ja asioita verrataan numeerisiin tuloksiin. Kvantitatiivista menetelmää käytettäessä tutkimus kuvaa ja tulkitsee mittausmenetelmillä ilmiöitä. Kyselylomakkeella aineistoa kerättäessä lomake sisältää pääasiassa suljettuja eli strukturoituja kysymyksiä.

Mittaaminen on määrällisen tutkimuksen perusta, jonka tuloksena saadaan lukuarvoja sisältävä havaintoaineisto. (Vilpas 2018, 1.)

4.2 Aineiston hankinta

4.2.1 Kyselylomake ja haastattelu opettajille

Tutkittavan aineiston hankinta alkaa opettajien haastattelulla sekä teoriaosuuden kirjoittamisella. Teorian ja omakohtaisen tiedon yhdistäminen on apuna kyselylomakkeen suunnittelussa. Kyselyn toteutetaan O365:n Forms-sovelluksella, joka on koko organisaation, niin henkilökunnan kuin opiskelijoiden, vapaassa käytössä. Ohjelmasovellus antaa osittain yhteenvedon opettajien vastauksista, jotka koodataan ja tiivistetään vertailtavaksi.

Ensimmäisenä tutkimusjoukkona ovat kolme opettajaa tekstiili- ja muotialan perustutkinosta. Kaikki tutkimukseen valitut työskentelevät erilaisten opetusryhmien opettajina erilaisella pedagogisella opetusmallilla. Kyselyhaastattelujen ajankohdasta sovitaan ja valitut opettajat saavat sähköisen kyselyn vastattavaksi. Kyselyn voi laatia avoimena tai suljettuna, esim. monivalintaisena (Anttila 2006, 262). Tämän kyselyn kysymykset (liite 1) on laadittu vapaamuotoisella vastausmahdollisuudella, jolloin vastaajan omakohtainen kokemus on kirjoitettavissa vastaukselle varattuun tilaan. Kyselyn teettämisen jälkeen annettiin opettajille mahdollisuus täsmentää vastauksiaan kahdenkeskisissä erikseen sovituissa keskustelutilaisuuksissa.

Opettajien kysely toteutettiin avoimilla kysymyksillä, joiden aihealueita ovat:

- opettajan opetustyyli
- oppimateriaalin valmistaminen
- digilaitteiden käyttö ja ohjelmien käyttö opetuksessa
- tulevaisuuden näkemykset
- työpäivän haasteet
- osaamisen tunnistaminen
- opetuksen integrointi.

Haastattelun pohjana käytettiin vastaajien etukäteen täyttämää kyselylomaketta, jolloin heillä on vielä mahdollisuus täsmentää vastaustaan. Ensimmäinen haastateltava on pajar ryhmän opettaja, jonka ryhmässä on jokaisella opiskelijalla oma HOPS eli opintojen

suunnittelussa on käytössä henkilökohtaistaminen sekä tarve lisäohjaukselle. Opiskelijoiden ryhmään siirtyminen tapahtuu yleisimmin leningin tai jakun valmistamisen aikaan. Syy siirtymiselle on henkilökohtaisen lisäavun tarpeellisuus. Henkilökohtaistetut opinnot etenevät jokaisen opiskelijan oman oppimisaikataulun mukaan. Erityispedagogiikan pätevyys on opettajan lisävahvuuksia.

Toinen haastateltava on TOY-ryhmän opettaja eli työssäoppien yrittäjänä. Opiskelijoilla on yrittäjyyden perusopinnot suoritettuina ja he työskentelevät omassa perustetussa yrityksessään työssäoppien. Myös TOY-ryhmän opettajalla on erityispedagogiikan pätevyys.

Kolmas haastateltava työskentelee Kiitorata- ja TOY-yhdistelmällä, jolloin opetuksessa ei ole käytössä lukujärjestystä. Kiitorata-ryhmän opetuksessa puhutaan kouluttomasta koulusta eli opiskelija etenee oman oppimisen aikataululla ja omien määriteltyjen oppimistavoitteiden saavuttamiseksi työskennellen projektimuotoisesti. Ryhmään hakeutuneet opiskelijat ovat pääasiassa vaatetusompelija- tai vaaturiryhmistä siirtyneitä toisen vuoden opiskelijoita. Yhteinen tavoite ryhmän toiminnassa on yrittäjämäinen toiminta.

Vastausten yhteenvetona koostuu luettelon muotoon verrattavat aineistot. Haastateltavien opettajien valinnassa on huomioitu erilainen opetuksen järjestäminen, oppimateriaalin muoto, opiskelijoiden oppiminen ja opetuksen integrointi ammattiteoria-aineiden kanssa.

4.2.2 Kyselylomake opiskelijoille

Toisena tutkimuksen kohteena olivat neljä opiskelijaryhmää ja heidän mielipiteensä. Opiskelijoiden haastattelu tapahtui lomakekyselynä, jossa kysymykset ovat enimmäkseen valintakysymyksiä, joihin vastaaminen kertoo mielipiteen kysyttävästä asiasta. Kysymysten laadinnassa käytettiin vastausmuotona Likert-asteikkoa, joka on yleinen mm. asennetutkimuksissa. Vastaajan suhtautuminen kysytyyn asiaan ilmaistaan asteikolla esim. täysin eri mieltä...täysin samaa mieltä. Vastaajan oli tarkoitus ilmaista oma intensiteettinen kokemuksensa kysytystä asiasta. Lisäksi mukana oli muutama selventävä kysymys ja viimeisenä vapaa mielipiteen kerronta.

Opiskelijoille lähetettiin ryhmänohjaajan välityksellä sähköinen saatekirje (liite 2) ja Forms-kyselylomake (liite 3). Kyselylomakkeen kysymykset olivat enimmäkseen monivalintaisia- eli Likert-kysymyksiä, joiden avulla oli tarkoitus muodostaa väittämien valinnan perusteella yhteenveto kyselyn aihealueista:

- opintojen aikataulutus
- opiskelijan oman opintopolun tunnistaminen
- opintojen etenemisen vastuu
- ammattiosaamisen näyttöjen suorituspaikka
- ammattiteorian integroituminen ammattityön kanssa
- moniste tai sähköinen oppimateriaali
- sähköisen pilvitallennuksen tunteminen
- opiskelupaikkaan tyytyväisyys.

Opiskelijoiden haastattelu suoritettiin kolmelle toisen vuoden opiskelijaryhmälle ja lisäksi yhdelle aloittaneelle ylioppilasryhmälle. Tutkimusryhmissä oli mahdollisesti myös mukana aiempaa vaatetusalan tutkintoaan täydentäviä opiskelijoita. Opiskelijoiden mielipiteillä yhdistettynä opettajien mielipiteisiin, saatiin kahden vastakkaisen ryhmän kokemuksia verrattavaksi.

Ensimmäisen vuoden opiskelijoiden vastausten vertaamisella toisen vuoden vastaavan osaamisalan opiskelijoiden mielipiteisiin, sain verrattua vaatturin oppimateriaalin käyttökokemuksia.

Määrällisen aineiston kyselylomakkeessa on käytössä suljettuja kysymyksiä. Kysymyksiin vastaaminen tapahtuu strukturoidusti eli annetun asteikon mukaisesti.

Laadullinen tutkimusmenetelmä antaa paljon erilaisia vastauksia oppimateriaalin vaikutuksesta ymmärrykseen ja etenkin oppimiseen. Tulosten analysointi on aikaa vievää, jos kysymykset ovat avoimia. Tästä edellä mainitusta seikasta johtuen tiedonkeruu opiskelijoilta tapahtui Forms-kyselylomakkeella ja monivalintaisilla kysymyksillä. Kyselyyn saatujen vastausten vertaaminen eri opetusryhmien kesken antoi näkemyksen erilaisen oppimisympäristön vaikutuksista. Forms-lomake toimitettiin ryhmänohjaajalle, joka jakoi kyselyn omalle ryhmälleen ryhmänohjaushuoneen avulla.

5 Osaamisperusteinen opiskelu

5.1 Katsaus tulevaisuuteen

Wilenius toteaa kirjassaan *Tulevaisuuskirja, Metodi seuraavan aikakauden ymmärtämiseen* kaiken olevan valmista uudelle aikakaudelle. Uusi aikakausi voi alkaa vanhan poisraivaamisen jälkeen etenkin taloutta tarkasteltaessa. Uudenlainen liiketoiminta-ajattelu on kasvussa korostaen yritysten vastuuta yhteiskunnasta ja luonnosta. Luonnonvarojen ehtyminen antaa aihetta ajatella korostaen ekologista toimintaa. (Wilenius 201, 29–30.)

Luonto ja luonnonvarojen tulevaisuus ovat nähtävissä monissa kohdin vaatetusteollisuuden valmistusprosesseissa. Kierrättäminen ja kiertotalous ovat nykypäivän maailmanpolitiikan kuudennen aallon tunnustermejä, kuten myös ilmastonmuutos, raaka-aineiden ja energian niukkuus sekä edellisten hinnannousu. Resurssitehokkuus kasvaa eli nostamme ihmisen, työn, raaka-aineiden ja energiankäytön tuottavuutta, joka tulee olemaan talouden ja yhteiskunnan kehittämisen tärkeimpänä välineenä. (Wilenius 2016, 92.)

Suomalainen yhteiskunta on uskonut koulutuksen voimaan, minkä voi suoraan yhdistää uskoon paremmasta huomisesta. Koulutus on antanut mahdollisuuden hyvään toimeentuloon sekä hyvään elämään sivistyksen lisäksi. Koulutuksen murros on alkanut 1800-luvun puolivälistä lähtien, jolloin suomalainen kulttuuri alkoi modernin yhteiskunnan mittareilla kehittyä korkeakulttuuriksi. Tämän airuina pidetään historian henkilöitä Elias Lönnrotia, J. L. Runebergia ja J. V. Snellmania. Valtiovalta ja Helsingin yliopisto eivät arvostaneet heitä kuten opiskelijat ja heidän kollegansa johtuen heidän poikkeavista näkemyksistään. Akateemisesti ansioitunut kolmikko jakautui eripuolille Suomea luomaan suomalaiselle sivistykselle pohjan. (Wilenius 2016, 163.)

Suomalainen koulujärjestelmä on muutoksessa, jossa kouluja vähennetään radikaalisti. Pohdittavana on ammattikoulusta yliopistoon saakka, kuinka turvata toiminta. Maailman muutokset vaikuttavat tarpeeseen uudistaa koulutusjärjestelmää. Vastausta, millä tavalla koulutusta muutetaan, tulee kysyä asiakkailta eli opiskelijoilta. Vastausten tulkinassa tulee ymmärtää heidän todellisia tarpeitaan. (Wilenius 2016, 164.)

5.2 Opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma on suunnitelma opetuksen toteuttamisesta käytännössä. Tutkinnon perusteet ovat opetuksen toteuttamisen lähtökohtana. Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta velvoittaa koulutuksen järjestäjää (22 §):

Opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilölliseen osaamisen hankkimiseen ja osoittamiseen (Laki ammatillisesta koulutuksesta, 14 §).

Perinteisesti opetussuunnitelma on opetuksen ja oppimisen kehittämisen väline, jota tulkitsemalla määritellään opetuksen päämääriä ja tavoitteita. Tämä oppimis- ja tietoympäristöksikin kuvailtu sisältää opetussisällöt ja opetuksen organisoinnin ja -menetelmät ennakosuunnitelman muodossa. (Nummenmaa & Välijärvi 2006, 123.)

Opetussuunnitelma on aiemmin määritellyt opetuksen raamit eli opetettavat asiat ja käytännön toteuttajana oli opettaja. Opettaja osallistuu opetussuunnitelman laadintaan, jolloin joutuu ottamaan kantaa opetuksen tavoitteisiin, sisältöön ja muotoseikkoihin perusteellisemmin. Tämä kasvattaa pedagogista ajattelukykyä, jolloin päätöksiä on pystyttävä myös perustelemaan. Opettajan työlle on ominaista liittää opetukseen oma henkilökohtainen tapa ajatella sekä toimia persoonallisella tavalla opetuksessa. Opettajan työn perustana on kuitenkin halu opettaa eli motivaatio opetustyöhön ja oman työnsä arvostaminen. (Kansanen 2004, 107–108.)

Opetussuunnitelman muuttuminen ja uudistuminen on tuonut koulumaailmaan opettajien kokemana ulkoisia muutoksia tiheään, jolloin opettajat kokevat olevansa jatkuvan uudistuksen pyörteissä. Tämän alati uudistuvan opetussuunnitelmatyön lähtökohtana on työelämlähtöisyys eli työelämän tarvitsemien työntekijöiden osaamistaidot. Toisen asteen ammatillinen koulutus perustuu ammatin opetukseen, jota työelämässä kunnioitetaan.

Osaamisen hankkimiseen ja osoittamiseen laaditaan yksilöllinen opintopolku, joka mahdollistuu suunnittelemalla opetus tutkinnon osittain keskittyen työprosesseihin ja työelämän tehtäväkokonaisuuksiin (Pursiainen 2016, 36). Koulutuksen järjestäjää velvoitetaan kirjaamaan opetussuunnitelmaan, miten henkilökohtainen opiskelusuunnitelma laaditaan opiskelijalle. Suunnitelman tulee sisältää tarkoin mietittynä opiskeltavat tutkinnon kokonaisuudet ja lisäksi tulee huomioida valinnaiset tutkinnon osat, jotka ovat tarpeellisia opiskelijalle. Savolainen ym. toteavat teoksessaan Oppimisen tulevaisuus seuraavaa:

Parhaimmillaan oppimateriaali muuttaa opetussuunnitelman sisällölliset tavoitteet oppilaan tasolle sopivaan muotoon, mallittaa ja tukee keskeisten käsitteiden, tietojen ja taitojen opiskelua ja oppimista (Savolainen ym. 2017,20).

Ammatillinen perustutkinto muodostuu ammattiteorian, ammattityön ja työssäoppimisen yhdistämisestä. Opiskelijan taidon kasvua mitataan ammattiosaamisen näytöillä, joissa opiskelija näyttää osaamisen tason, vaatetusalan perustutkinnon mukaan, valmistamalla tuotteen eli vaatteen. Koko valmistusprosessi aikataulutetaan, suunnitellaan, dokumentoidaan kuvin, kaavoitetaan ja valmistetaan. Lopuksi suoritetaan itsearviointi ennen työpaikkaohjaajan ja ohjaavan opettajan kokonaisarviointia. Tämä näyttösuoritus antaa mahdollisuuden kirjata kokonaisarvosana opiskellun opintokokonaisuuden kohdalle Wilmaan eli arviointijärjestelmään. (Stadin ammattiopisto 2018.)

Aiemmin oppiminen on tapahtunut aikataulutetun lukujärjestyksen mukaan aikaan sidottuna. Kaikki opiskelijat, joita ryhmässä on enimmillään 20, ovat opiskelleet samanaikaisesti opettajan johdolla asioita. Tämä tapa oppia on opettajavetoista oppimista. Lahjakkaammat opiskelijat ovat kokeneet tylsistymistä, koska olisivat jo halunneet edetä seuraavaan opittavaan aiheeseen. Toisaalta enemmän opettajan ohjausta tarvitsevat tai henkilökohtaistetut eli Hojks:t opiskelijat olisivat tarvinneet lisäohjausta. Tämä ryhmämuotoinen luokkatilaan sidottu opetus on muuttumassa uusien opetussuunnitelman tutkinnonperusteiden astuttua voimaan 1.8.2018. (Stadin ammattiopisto 2018.)

Varsinainen opetussuunnitelma muuttuu tutkinnon perusteiden muuttuessa. Koulutuksen kehittämisen yhteydessä tulisi kiinnittää enemmän huomioita geneettiseen kyvykkyyteen eli niihin taitoihin, jotka tukevat oppimista missä tahansa aiheessa. Oppilaiden luontainen uteliaisuus ja luovuus tulisi hyödyntää yhä enemmän opetuksessa. Oppilaiden motivaatioita on kasvatettava osallistavilla menetelmillä. On annettava arvoa ihmisten luontaisille lahjoille ja taidoille sekä tunnustettava ne tunnustamisen jälkeen. (Wilenius 2016, 168–171.)

Wileniuksen mukaan (2016, 168–171) tulevaisuuden koulutusta voisi rakentaa seuraavan viiden teeman varaan:

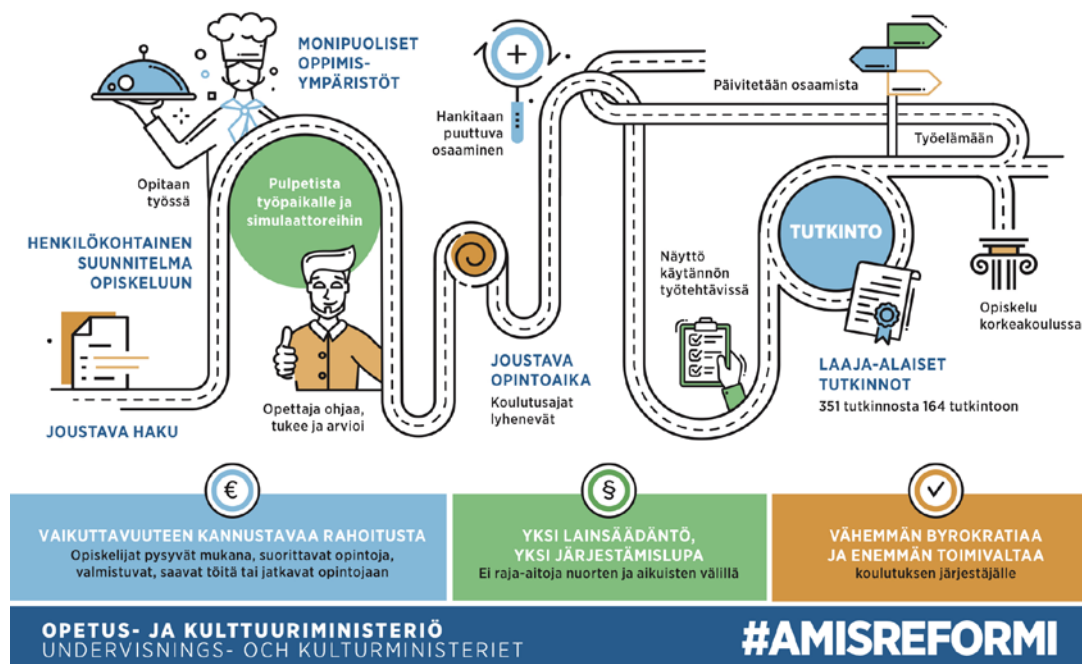
- tiedon analysointi ja organisointi eli tiedon omaksumisesta kykyyn löytää, arvioida kriittisesti ja tunnistaa tiedon lähteitä digitaalisessa aikakaudessa
- oppimaan oppiminen eli siirtyminen passiivisesta tosiasioiden yksilöllisestä kirjaamisesta yhteisöllisten oppimisprosessien ymmärtämiseen
- ratkaisukeskeinen orientaatio eli kyky ratkoa esiin tulevia ongelmia toimien yli oppiainerajojen sekä yhdistelemällä niitä uudella tavalla
- luovuuden hyödyntäminen eli kyky tuottaa uusia näkökulmia kaikeen ajatteluun ja tekemiseen
- kulttuuriosaaminen eli kyky orientoitua monikulttuurisessa maailmassa.

5.3 Ammatillisen koulutuksen reformi

Ammatillisen koulutuksen reformi (kuviokuva 4) uudistaa koko ammatillisen koulutuksen vastaamaan entistä enemmän opiskelijoiden ja työelämän tarpeita. Uudistuksessa on kyse toisen asteen ammatillisen koulutuksen, järjestäjäverkon, tutkinnon perusteiden, osaamisen osoittamisen sekä rahoitus- ja ohjausjärjestelmän uudistamisesta. Muutos kohdistuu laajasti niin opetusta kuin opintoihin hakeutumista ja opintojen suorittamista (Laki ammatillista koulutuksesta). Uusittujen opetussuunnitelman perusteiden mukaan opiskelijoiden eteneminen opinnoissa perustuu oppijan oman henkilökohtaisen aiemman osaamisen ja uusien tietojen ja taitojen omaksumisen nopeuteen. Ammatillisen koulutuksen uudistaminen muuttaa opettajuutta, ja samalla oppimateriaalilta vaaditaan enemmän joustoa. Tämä edellä mainittu edellyttää oppimateriaalilta ja sen järjestelmällisyydeltä omaa organisoitua toimintakokonaisuutta. (Laki ammatillisen koulutuksen uudistamisesta 2017.)

UUSI AMMATILLINEN KOULUTUS 1.1.2018 alkaen

Työelämä muuttuu. Ammatteja syntyy ja katoaa. Teknologia kehittyä. Ansaintalogiikat uudistuvat. Opiskelijoiden tarpeet yksilöllistyvät. Osaamista uudistetaan läpi työuran.

Kuvio 4. Ammatillinen koulutus uudistuu työelämän tarpeisiin (Amisreformi, 2017).

Ammatillisen koulutuksen tutkintorakenne määrittelee, mitä ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja on mahdollista suorittaa. Samalla tutkintorakenne muuttuu vuoteen 2019 mennessä, jolloin tutkintojen määrä vähenee yli puolella nykyisestä 351 tutkinnosta 164 tutkintoon. Tutkintorakenteen uudistuminen tarkoittaa, että tarjolle tulee uusia nykyistä laaja-alaisempia tutkintoja korvaamaan nykyisiä osin kapea-alaisia tutkintoja. Tutkintojen uudistamisessa huomioidaan työelämän tarpeita. Uusien tutkintojen tarjoamat laaja-alaiset erilaiset valintamahdollisuudet suunnataan työelämän ja yksilön tarpeita ajatellen. (Laasonen 2017.)

5.4 Tutkinnon perusteet

Opetussuunnitelma on suunnitelma, miten opetus toteutetaan ja toteutuksen pohjana on tutkinnon perusteet. Opetushallituksen tutkinnon perusteet määrittelevät ammatillisessa koulutuksessa vaadittavan ammattitaidon, tutkinnon osat ja mahdollisesti siitä muodostuvat osaamisalat, ammattitaidon osoittamistavat sekä tutkinnon yleiset perusteet. Suoritettavia tutkintoja ovat ammatillinen perustutkinto, ammattitutkinto ja erikoistutkinto. Ammatillinen perustutkinto antaa työelämässä tarvittavaa osaamista ja ammattitaidon

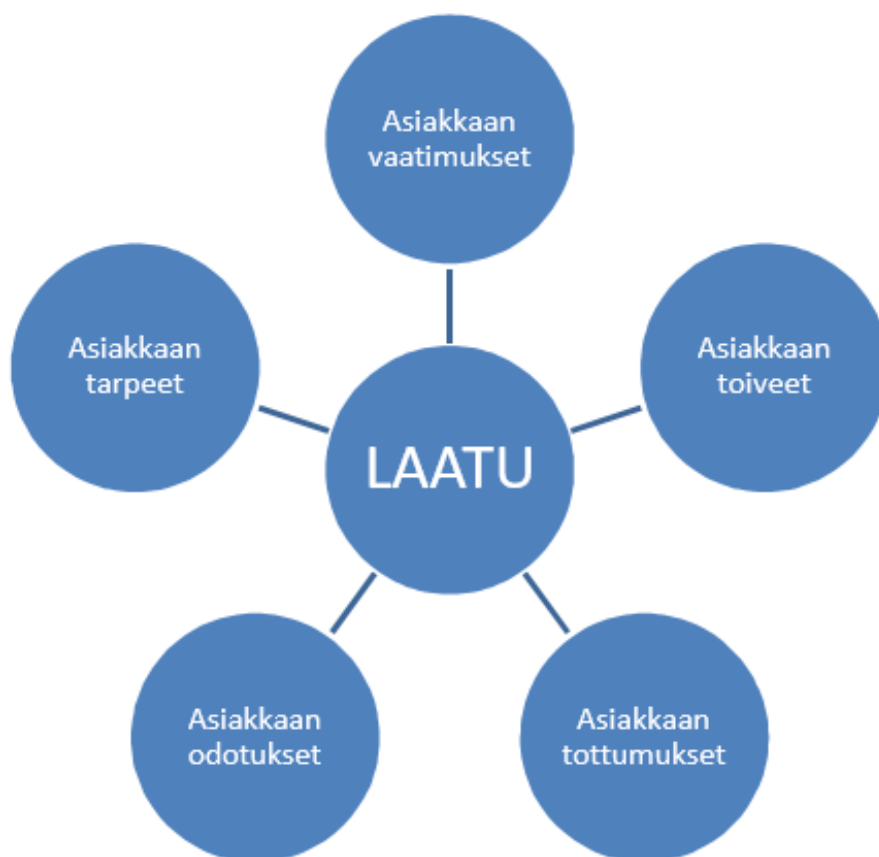
sekä valmiuksia yrittäjyyteen. Perustutkinnon suorittaja saa jatko-opintokelpoisuuteen tarvittavia tietoja ja taitoja työelämävalmiuksien lisäksi. Mahdollisuus perustutkinnon suorittamiseen on joko opiskelu ammattioppilaitoksessa tai oppisopimuskoulutuksessa, jossa teoriaopintojen opiskelu räätälöidään. Aiemmin perustutkinnon suorittaminen oppilaitoksessa kesti kolme vuotta ja laajuus oli 180 osaamispistettä. Uudistuksessa aikaisidonnaisuus muuttuu osaamisperusteiseksi, vaikka laajuus pysyy samana. (Stadin ammattiopisto 2018.)

Ammattitutkinto ja erikoisammattitutkinto ovat näyttöperusteisia tutkintoja, joissa huomioidaan aikaisempi koulutus ja työssä tai harrastuksissa saavutettu riittävä osaaminen ja taidot. Tutkinnon suorittaminen ei edellytä koulutukseen osallistumista ja perustuu henkilökohtaistettuun oppimiseen. Osaaminen osoitetaan ammattitaidon tutkintotilaisuuksissa ammattiosaamisnäyttöinä. Erikoisammattitutkinto-nimike kertoo alan vaativimpien työtehtävien osaamisen. Tutkinto soveltuu hyvän ammattitaidon hallitsevalle osaamisen tunnustamiseen sekä tietojen ja taitojen päivittämiseen. Kummatkin ammattitutkinto tai erikoisammattitutkinto antavat jatko-opintokelpoisuuden korkeakouluihin ja yliopistoon. (Stadin ammattiopisto 2018.)

5.5 Laatu opetuksessa

Laadukas oppimateriaali on tuloksellisen oppimisen edellytys. Oppimateriaalin muoto digitalisoituvassa yhteiskunnassa ei saa olla esteenä laadukkaassa opetuksessa. Oppimateriaalin saatavuus ja käytön helppous tulisi olla kaikille mahdollista, jopa ilmaista. Oppimateriaalipankkeja tulisi perustaa opettajien yhteiskäytön turvaamiseksi. (Opetus-alan ammattijärjestö 2016, 44.)

Mikel J. Harryn laatimassa laadun määritelmässä (kuvio 5) kuvataan palvelun ja tuotteen kykyä laatuna, joka kykenee täyttämään asiakkaan odotukset. Samalla laatu tuottaa voittoa palvelun tarjoajalle tai tuotteen valmistajalle. Määritelmän sanoma on, että laatu on tyytyväisyyttä ja rahaa, sekä siinä huomioidaan asiakastytyväisyys ja saatu palvelukokemus. (Laatuakatemia, 2018.)

Kuvio 5. Laadun muodostuminen (Laatuakatemia 2018, mukaillut Raija Mäkelä).

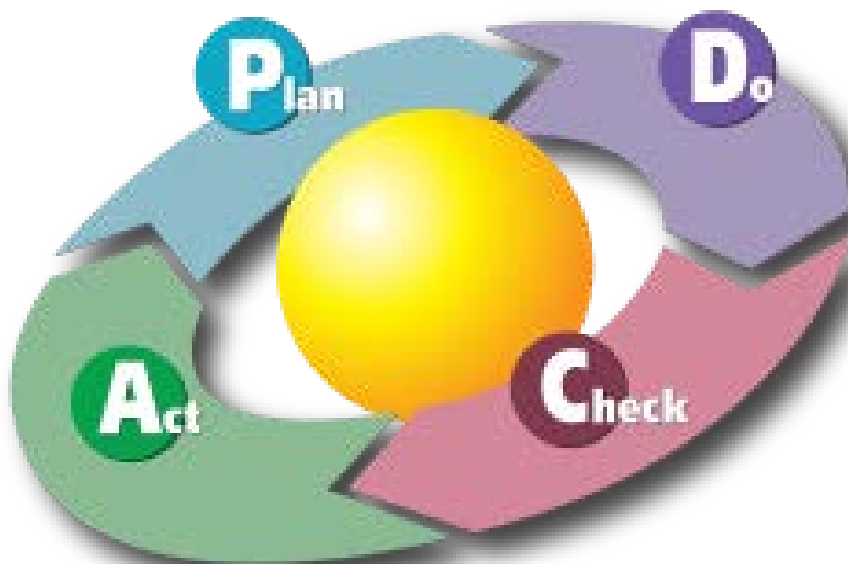
Laatu käsitteenä tulee latinan kielisestä sanasta qualis eli millainen, ja suomen kielen sana laatu on alkuaan venäjältä, jossa lad merkitsee rauhaa, sopuointua, liitosta, saumaa ja järjestystä. Erilaisilla mittareilla mitataan laatukriteerien suhdetta eli tuotteeseen tai palveluun liittyviä ominaisuuksia. Arvioidessa laatua sana tarkoitetaan ilmiön arvoitettua ja vertailtavaa laadukkuutta. Laadun arvioitsija antaa kokemukselle oman sisäisen merkityksensä. Palvelun arvioinnissa laatu toteutuu vuorovaikutteisena tapahtumana ja palvelun kykyä vastata asiakkaan tarpeita ja odotuksia. (Laatuakatemia 2018.)

5.6 Koulutuksen arviointi

Kulutuksen lainsäädäntö on uusittu vuonna 1998, jolloin koulutuksen järjestäjille on asetettu velvoite arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta. Laki koskee niin esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta, ammatillista koulutusta kuin ammatillista aikuiskoulutusta. Vastaava velvoite on asetettu varhaiskasvatukselle vuonna 2015. (Opetusalan ammattijärjestö 2016.)

Miten koulutuksen laatu ja arviointi toteutetaan käytännössä? Koulutuksen laatu ja arviointi ovat olennainen osa kouluyhteisön toimintaa ja toiminnan kehittämistä. Lainsäädäntö ja ohjausjärjestelmä sisältävät määräykset ammatillisen koulutuksen laadunhallinnasta. Koulutuksen laadunvarmistusjärjestelmään sisältyvät kansallinen koulutuspoliittinen ohjaus, koulutuksen järjestäjien omat laadunhallinta- ja arviointimenettelyt sekä koulutuksen ulkopuolinen arviointi yhdessä. Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan myöntää opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttäen koulutuksen järjestäjän toiminnan olevan moitteetonta. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö yhdessä Valtioneuvoston kanssa ohjaa ammatillisen koulutuksen järjestämistä normi-, tulos-, rahoitus- ja informaatio-ohjauksella. (Opetusalan ammattijärjestö 2016.)

PDCA-kehä (kuvio 6) on kuvaus jatkuvan laadun parantamisen menetelmästä. Kehämalli kuvaa ympyrää, jota kierretään, eli suunnitellaan (plan), tehdään (do), tarkistetaan (check) ja korjataan (act). Korjaamisen jälkeen aloitetaan kierros uudelleen, jolloin voidaan puhua jatkuvasta prosessista. Jokaisen uuden ympyrän kierroksen jälkeen on tavoite lähempänä. Kehittäminen ositetaan pienempiin kokonaisuuksiin, sykleihin, jolloin voidaan puhua jatkuvan oppimisen mallista. Riittävän monen kierroksen jälkeen laadullinen parannus on saavutettavissa. Samaa voisi ajatella oppimisen kohdalla, eli riittävän monta toistoa antaa varmuuden työskentelyyn ja ammattitaito kasvaa tehdessä. Työskentelymuodosta voi ajatella myös terminä tekemällä oppimisen. (Laatuakatemia 2018.)

Kuvio 6. PDCA-sykli (Laatuakatemia 2018).

Ulkopuolinen koulutuksen arviointivirastona toimii Karvi eli Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Karvin tehtävänä on toteuttaa koulutukseen liittyviä arviointeja kaikilla kouluasteilla niin varhaiskasvatuksessa kuin korkeakouluasteella. Arvioinnin kohteena on opetus sekä koulutuksen järjestäjien toiminta. Vastaavasti koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kehittäminen, koulutuksen edistäminen ja varhaiskasvatuksen tuloksellisuuden ja järjestämisen seuraaminen ovat opetushallitus eli OPH tehtäväkenttää. Kaikkien arvioinnin keskeisten tulosten julkistaminen on kirjoitettu lakiin. (Opetusalan ammattijärjestö 2016.)

Keskeinen laatutyön väline on suunnitelmallinen ja säännöllinen koulutuksen arviointi. Yrityksen toimintastrategiassa tulee olla tarkka suunnitelma, jossa määritellään, miten laatua arvioidaan ja tuloksia julkaistaan. Arvioinnin tärkeänä tehtävänä tulee nähdä se kehittämisen välineenä ja arvioinnintuloksia hyödynnettävän kaikessa päätöksenteossa.

Osaamisen arviointi perustuu ammatillisen koulutuksen järjestämiseen, jossa tarkemmin pykälään 53. Pyrkimyksenä on saada tietoa osaamisen arvioinnilla opiskelijan osaamisesta, tutkinnon varmistamisesta tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnissa kehittyy samalla opiskelijan itsearvioinnin osaaminen. Opiskelijan osaamista tulee verrata tutkinnon tai koulutuksen perusteissa määriteltyihin arviointikriteereihin monipuolisesti. Arvioinnissa huomioidaan myös aiemmin saavutettu osaaminen. (Laki ammatillisesta koulutuksesta.)

Arviointi suoritetaan ammattiosaamisen näyttöinä, joihin opiskelija valmistautuu suorittamalla itsearvioinnin varsinaisen suunnitelmallisen näyttötyön valmistumisen jälkeen. Arvioitsijoina toimivat työelämän edustaja ja opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän määräämä edustaja. Arvioitsijoiden tulee omata riittävä perehtyneisyys arviointiin ja suoritettavan tutkinnon perusteisiin. Työelämän edustajan perehdyttäminen lukeutuu koulutuksen järjestäjän tehtäviin. Aiemman osaamisen kohdalla käytetään myös termejä osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, jolloin tarkoitetaan jo saavutettua tietoa ja taitoa. Arviointiasteikko on 1–5, jolloin 1 on tyydyttävä ja 5 kiitettävä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017.)

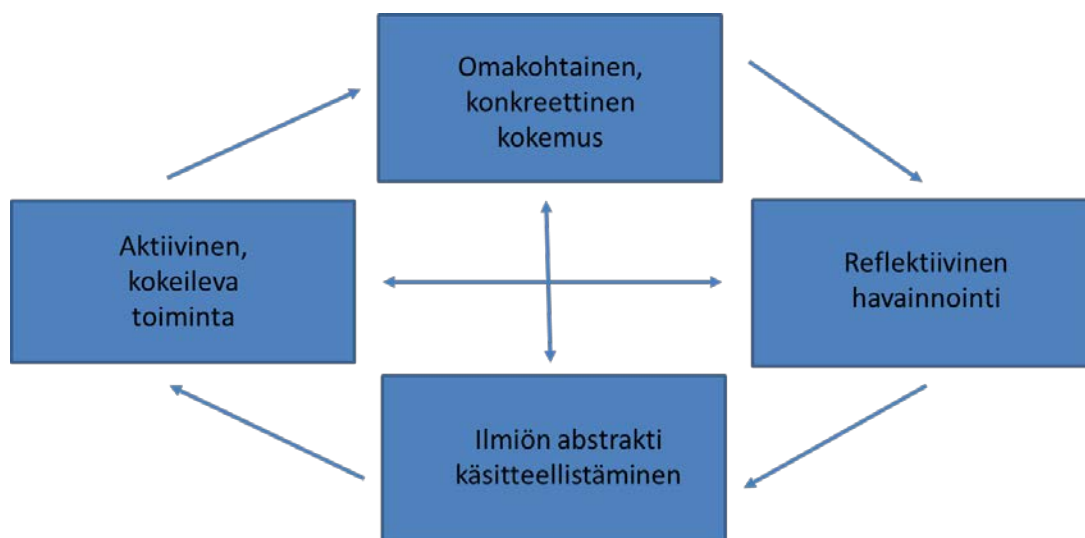
6 Oppiminen uudessa muodossaan

6.1 Oppiminen käsitteenä

Oppiminen eli prosessi, jossa oppija yksilönä hankkii tietoja ja taitoja, jotka vaikuttavat hänen toimintansa muuttumiseen jatkossa. Lisäksi oppimista ovat asenteet, kokemukset ja kontaktit muihin oppijoihin. Oppimistyyppit jaetaan Sydänmaalakan mukaan neljään eri tyyppiin: reagoiva-, ennakoiva-, toiminta- ja kyseenalaistava oppiminen. (Sydänmaalakka 2004, 33.)

Oppiminen eli uuden tiedon sisäistäminen vaatii oppimisympäristön, jossa toimivat opettaja ja opiskelija. Opiskelijasta voidaan myös käyttää nimitystä oppija. Oppimisympäristönä voi olla perinteinen luokkahuone, Internetissä toimiva verkkoympäristö tai virtuaalinen luokkatila. Oppimista edistetään opetusmenetelmän valinnalla eli valitaan, miten opetetaan, jotta oppiminen on mahdollista. Oppimista voi olla ongelman ratkaisua, kokemukseen pohjautuvaa, yhteisesti toimittavaa eli yhteistoiminnallista jne. Erilaiset tekniikat voivat sisältyä opetusmenetelmään eli miten herätetään motivaatio oppia tai miten havainnollistetaan tai mitä sähköisiä teknisiä apuvälineitä käytetään kuten erilaisia esitysteknisiä sovelluksia. Yksilön oppiminen vaatii tilan eli motivaation halutun päämäärän saavuttamiseen. Opiskelussa motivaatiolla tarkoitetaan pyrkimystä ja toimintaa saavuttaa asetetut tavoitteet.

Opiskelijälähtöinen opetuksen oppimisprosessi etenee mm. opiskelijan taitojen lisääntyessä kokemuksen kautta käytäntöön. Periaatteena koko oppimisprosessia tarkasteltaessa on niin kutsuttu Kolbin malli (kuvio 7). Oppimisprosessin etenemisen ymmärtäminen on Kolbin mallin tarkoitus. Sysäys asian tarkastelemiseen teoriaan peilaten on oma-kohtaista kokemusta asiassa. Aktiivinen toiminta saa sysäyksen uuden asian oppimisesta, jolloin voi myös soveltaa oppimaansa käytäntöön. Käytäntöön soveltaminen kasvattaa samalla lisää oma-kohtaista kokemusta. Vaatetusalan koulutuksessa opitaan ensin perustiedot ja -taidot, joiden soveltaminen käytäntöön antaa kokemusta. Aktiivinen käytännön toiminta tuo opitun konkreettisesti näkyviin. Kokemuksen lisääntyessä tietopohja syvenee ja taidon kriittinen tarkastelu lisääntyy.

Kuvio 7. Kokemuksellisen oppimisen kehä Kolbin (1984) mukaan (mukaillut Raija Mäkelä).

Ammattitaito ja osaaminen ovat synonyymejä sanalle ammatillinen osaaminen. Käsitteet kyky, kyvykkyys, pätevyys, kompetenssi ja kvalifikaatio liitetään myös ammatilliseen osaamiseen. Taito tehdä ammattiin vaadittavaa työtä ammatillaisen tavoin on oppimisen tavoitteena. Taito tunnistaa osaaminen sekä taito arvioida osaamista lukeutuvat opettajan ammattitaitoon nykypäivänä. Oppijat tulevat opintoihin erilaisina osaajina, ja heidän yhteisenä tavoitteenaan on oppia ammattiin eli opettajan kanssa määriteltujen oppimistavoitteiden saavuttaminen opinto-oikeuden aikana. Oppijat oppivat asioita erilaisin keinoin asioita sekä erilaisella nopeudella. Haasteena opettamisessa ja oppimisessa on kunkin oppijan motivointi, oppijan omien lähtökohtien ja jo saavutettujen taitojen avulla. (Stadin ammattiopisto 2018.)

6.2 Oppimisympäristö

Oppimisen fyysiset, sosiaaliset, teknologiset, paikalliset ja didaktiset ominaisuudet, puitteet ja edellytykset muodostavat oppimisympäristön. Oppimisympäristössä korostuu opiskelijan aktiivisuus, ongelmakeskeinen oppiminen ja vuorovaikutteisuus, projektin hyödyntäminen sekä oppimisen ohjaus ja toimintakeskeinen opettaminen. Lisäksi kokonaisvaltaisuus, reflektiivisyys, emotionaalisuus, autenttiset ympäristöt ja suora vuorovaikutus yrittäjyyden kanssa ovat perinteisen luennoivan luokassa tapahtuvan opetuksen ja passiivisen oppimisen sijaan nykyaikaista opetusta. (Stadin ammattiopisto 2018.)

"Oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristön tavoitteena on mahdollistaa osaamisperustainen osaamisen kehittäminen ja yksilölliset opintopolut sekä tukea oppijan kokonaisvaltaista ammatillista kasvua." (Stadin ammattiopisto 2018.)

Oppimisympäristönä koetaan resurssit, jotka tukevat oppimista ja tiedonhakua, vaikka fyysisenä oppimisympäristönä ajatellaan opiskelupaikan tiloja ja rakennuksia. Sosiaalisena oppimisympäristönä koetaan vuorovaikutus ja opetusteknologia teknisenä ympäristönä. Didaktinen ympäristö viittaa oppimista tukevaan ympäristöön, kuten materiaaleihin sekä pedagogisiin haasteisiin. Opettaja on keskeisessä roolissa oppimisen mahdollistavan oppimisympäristön suunnittelussa ja kehitystyössä. Nykyiseen digiaikaan liitetään yrittäjämäinen oppiminen rohkaisevana ja aktiivisena toimijana hyvillä vuorovaikutustaidoilla edustettuna ongelmia ratkoen. Tämä oppimisympäristö vaatii hektistä toimintaa ja Internetin ja erilaisien teknologisten sovellusten käyttämistä tiedonhaussa ja tallennuksessa ja tiedon jakamisessa. Näin muodostuu yrittäjyyskasvatuksen oppimisympäristö kokonaisvaltaisen oppimisen mahdollistajana ajasta ja paikasta riippumattomassa tilassa. (Tieteen termipankki.)

Tuoreessa opetussuunnitelmassa uudet oppimisympäristöt nousevat vahvasti esille. Oppimisympäristöllä tarkoitetaan niitä tiloja ja paikkoja, joissa oppiminen tapahtuu sekä niitä välineitä, palveluja ja materiaaleja, joita koulussa käytetään (Savolainen, Vilkkonen & Vähäkylä 2017, 71.)

Tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, sähköpostin käyttäminen sekä internetin tekstipohjaisten tietotekniikka-aiheisten keskustelupalstojen seuraaminen ymmärrettiin 1980- ja 1990-luvulla Suomessa tieto- ja viestintäteknologiana. Maailman laajuuskäsitys muuttui, kun sähköposti ja keskustelupalstat ylittivät niin paikalliset kuin kansainväliset rajat. Vuorovaikutus muuttui hetkessä tapahtuvaksi, ja sekä viestinnän nopeus että tavoitettavuus aloittivat kasvun 2000-luvulla. (Niemi & Multisilta 2014, 27.)

Sähköisen oppimisympäristön kohdalla koulutuksen järjestäjän mietinnässä on, miten tukijärjestelyt hoidetaan käytännössä. Tukimuodoilla tarkoitetaan teknistä tukea sekä pedagogista tukea. IT-tuki on omalla osa-alueellaan ammattitaitoista, mutta tarvittaessa heidät tulee perehdyttää oppilaitoksen käytössä oleviin oppimisympäristöihin. Oppimisympäristöjen lisäksi perehdytykseen ja koulutukseen lukeutuvat käytössä olevat digilaitteet ja niiden käyttö. Lisäksi tulee huomioida, että IT-henkilöstöllä ei ole yleensä pedagogista osaamista, kuten ammattitaitoisilla opettajilla. (Pursiainen 2016, 114.)

6.2.1 Projektioppiminen

Yhtenä oppimisen menetelmänä voidaan käyttää projektimuotoista oppimista. Käytännössä oppiminen mahdollistuu työskentelemällä projektissa. Projektilla on mahdollisimman selkeät projektisuunnitelmaan kirjoitetut tavoitteet ja aikataulu. Projektityöskentely alkaa projektisuunnitelman laatimisella. Käytännön projektityöskentelymuotoja ovat mm. tuotanto-, tutkimus- tai kehittämissuunnitelma. Projekti on joukko opiskelijoita, jotka kertaluonteisessa ja tilapäisessä hankkeessa suorittavat yhteistä tehtävää. Yhteisöllisyys projektissa on yhdessä toimimista ja työprosessin, tulosten sekä oppimiskokemusten jakamista eli yhdessä oppimista. (Silander & Koli 2003, 158.)

Opiskelijan oppiminen etenee projektissa toimimisen yhteydessä samalla kun opiskelijan oma aktiivisuus ja motivoi toimimaan tavoitelähtöisesti. Projektissa oppiminen on kokonaisvaltainen oppimistapahtuma, jota arvioidaan suunnitelman, rakenteen, tekemisen arvioinnilla. Projektin toteutukseen kulunut riittävän pitkä aika mahdollistaa toiminnan ja sen tulosten arvioinnin oppimisen kannalta. Projektin kohdalla opitaan työelämässä tarvittavia taitoja ja projektiosaaminen työskentelemällä projektissa. Toimimalla projekteissa saadaan mahdollisuus yksilön yhteistyö-, vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitojen kehittämiseen. (Silander & Koli 2003, 159.)

Projektioppiminen soveltuu esimerkiksi tuotekehitykseen ja sellaiseen toimintaan, jossa pyritään tiettyjen resurssien puitteissa tavoiteltavaan päämäärään (Silander & Koli 2003, 159). Projektityöskentely mahdollistaa useiden oppiaineiden opetuksen integroinnin. Opetuksen integrointi mahdollistaa samanaikaisopetuksen, jolloin oppituntien yhteissuunnittelu korostuu huomattavasti.

6.2.2 Tiimityö ja tiimioppiminen

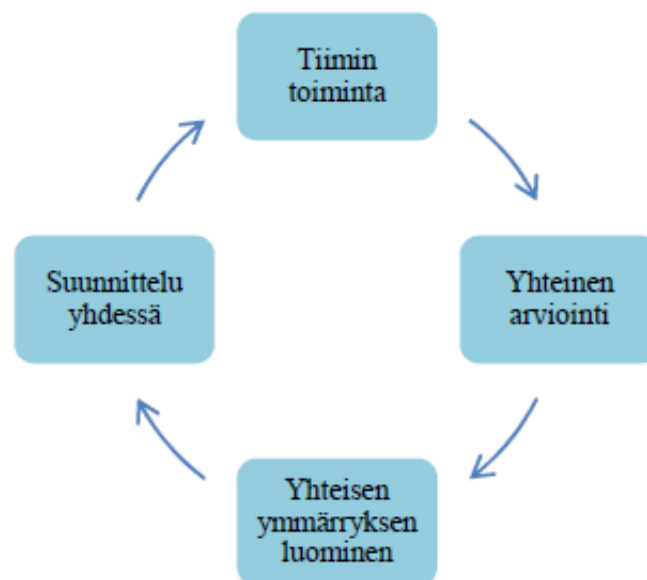
Tiimi on pieni ryhmä ihmisiä, joilla on toisiaan täydentävää osaamista, yhteinen päämäärä ja tavoitteet sekä toimintamalli. Katzenbach ja Smith määrittelevät tiimin

pieneksi ryhmäksi ihmisiä, joilla on toisiaan täydentäviä taitoja ja jotka ovat sitoutuneet yhteiseen päämäärään, yhteisiin suoritustavoitteisiin ja yhteisen toimintamalliin ja jotka pitävät itseään yhteisvastuussa suorituksistaan. (Sydänmaalakka 2004, 52.)

Vastaavasti ryhmä määritellään kahden tai useamman yksilön muodostamaksi yhteiseksi tai joukoksi, joka on jatkuvasti vuorovaikutuksessa keskenään ja jolla on yhteiset

tavoitteet. Vaikka ryhmällä ja tiimillä on samanlaisia piirteitä, kuitenkin niillä on enemmän eroavaisuuksia kuin samanlaisuuksia (Heikkilä 2002, 16). Tiimityössä korostuu yhteistyö ja roolijako, kun ryhmätyöskentelyssä yhteinen koulutus on vähäisempää kuten vaatimus yhteisestä työskentelystä. Informaation jakamisen tärkeys ja dialogisuus eli toisen kuunteleminen sekä yhdessä työskentely ovat tiimityöskentelyssä tärkeässä roolissa. Informaatiota lisäävät järjestelmällisesti pidettävät viikkopalaverit, joissa sitoutetaan tiimin jäsenet kuuntelemaan, kertomaan, työskentelemään keskinäisessä riippuvuussuhteessa tiimin jäseniin. (Heikkilä 2002, 16–17.)

Oppiminen liitetään yhä useammin sanaan tiimi, joka on oppivan organisaation perusyksikkö. Tiimin oppiminen on verrattavissa yksilön oppimisprosessiin, jossa hankitaan uudenlaisia tietoja ja taitoja, asenteita, kokemuksia sekä kontakteja, joiden toivotaan johtavan muutoksiin tiimin toiminnassa. Tiimin oppimiskehä (kuvio 8) kuvaa tiimin nykyisen toiminnan lähtökohtana, ja säännöllinen toiminnan arviointi on suotavaa. Arvioinnin yhteydessä suunnitellaan yhdessä, miten jatketaan toimintaa. (Sydänmaalakka 2004, 53.)

Kuvio 8. Tiimin oppimiskehä (Sydänmaalakka 2004, 52).

Tiimin yhteiset pelisäännöt luodaan tiimin aloituksen yhteydessä ja niiden tarkoitus on ohjata toimintaa suunnitelmallisesti yhteisesti määritellyn päämäärän saavuttamiseksi. Tiimissä toimiminen edellyttää luottamussuhdetta kaikkien tiimin jäsenten välillä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä tasavertaisuutta tiimissä. Kyky toimia tiimissä edellyttää

yksilöltä itsetuntemusta ja sitoutumistaitoa ja -tahtoa. Pekka Partanen, joka on perustanut Tiimiakatemia Jyväskylän ammattikorkeakoulun yhteyteen vuonna 1993, kiteyttää tiimityön motiivin seuraavasti:

Haluatko lähteä maailmanympärimatalle ja oppia siinä sivussa hieman markkinointia

Oppimismatka rakentuu opiskelijan omien tavoitteiden mukaisesti Tiimiakatemiassa. Jokainen tekee oman oppimissopimuksen päivittäin sekä huolehtii sen säännöllisestä päivittämisestä. Tämä oppimissopimus on sopimus, jossa määritellään jokaisen oma tie ”henkilökohtaiseen mestaruuteen”. Tiimiakatemiassa opitaan tuotteistamaan ja tuottamaan palveluita ja tapahtumia sekä tekemään suunnitelmia. Nämä suunnitelmat muovautuvat käytännön toimenpiteiksi liike-elämän pyörteissä. Tiimiakatemia-alainen oppii myös johtamaan palveluprosesseja sekä kehittämään palvelukokonaisuuksia vaikkapa kansainvälisessä toimintaympäristössä. (Lehtonen & Hoskari 2013, 13.)

6.3 Oppimateriaali

6.3.1 Perinteinen kirjoitettu paperinen tieto

1990-luvun lopulla ja vuoden 2004 opetussuunnitelmanuudistuksessa oli käytössä peruskoulun oppimateriaali, joka mahdollisti tasalaatuisen tietopohjan kaikille oppilaille. Silloin se palveli hyvin luokanopettajan ”monitieteistä” opetusta. Behavioristinen oppikirjatyyppe oli kuitenkin aikansa tuote, eikä se sovellu uuden digitaalisen oppimateriaalin suunnittelun lähtökohdaksi. Konstruktivistisen tietokäsitys ja kognitiivisen psykologian metodologia mahdollistivat tutkimushavainnot, joiden mukaan ihminen etsii merkityksiä ja rakentaa kokonaisvaltaista muistitiedustusta tekstin alusta asti. 2000-luvun alun opetussuunnitelmauudistus vaikutti oppimateriaaleihin siten, että teksteistä tuli pidempiä ja jossain määrin sidosteisempia. Tehtäväkirjoista luovuttiin lähes kokonaan reaaliaineissa. (Savolainen ym. 2017, 19.)

Vuoden 2014 peruskoulun opetussuunnitelmassa korostui monilukutaito eli oppilaan tapa lukea ja ymmärtää erilaisia tekstejä sekä staattista ja liikkuvaa kuvaa. Samalla oppimateriaalin toimivuuden kohdalla korostettiin yhteisopettajuutta. Oppimateriaalin muokkaaminen ja uusiminen tuli tarpeelliseksi, mutta perinteisen oppimateriaalin muuttaminen sähköiseen muotoon eli skannaaminen, ei ollut ajatuksena. Perinteinen paperinen oppimateriaali ei tuo lisäarvoa Digitaalinen materiaali ei saa lisäarvoa verrattuna

perinteiseen paperiseen oppimateriaaliin. Tässä kohtaa verrataan e-kirjaa eli sähköistä oppikirjaa painettuun oppikirjaan. (Savolainen ym. 2017,20.)

Koulu kokee onnistuneensa tehtävässään, kun se kykenee tuottamaan opiskelijoilleen tiedollista ja taidollista pääomaa. Tällä pääomalla on hyötyarvoa läpi elämän mittaisen opiskelun ja työn ja tällöin kouluopetus on yltänyt tavoitteeseen. Tavoitteisiin kuuluvat myös vuorovaikutus- ja toisen huomioonottamisen kyky sekä kyky toimia tiimissä ongelmia yhdessä ratkoen. Koulun tarkoituksena ei ole oppilaiden pään täyttäminen tiedolla vaan kartuttaa osaamista, joka pohjautuu sisällön syvälliseen työstämiseen. (Savolainen ym. 2017, 32.)

6.3.2 Digitaalinen oppimateriaali

Digitaalisella oppimateriaalilla tarkoitetaan yleensä sähköisessä muodossa olevaa oppimateriaalia, jota voi lukea esimerkiksi taulutietokoneelta tai kannettavalta tietokoneelta. Tämän tyyppisen oppimateriaalin tallennusformaatti eli tyyppi voi vaihdella. Oletettavasti yleisin tällä hetkellä Suomessa ja muualla maailmassa käytössä oleva digitaalinen oppimateriaali tyyppi on kirjan paperiversion sähköinen vastine PDF-muodossa. Digitaalinen oppimateriaali voi sisältää hyperlinkkejä, joita klikkaamalla visuaalisia videoita tai muita vastaavia graafisia esityksiä. Toisessa ääripäässä digitaalisella oppimateriaalilla voidaan tarkoittaa täysin avointa internetiä, josta opettajalle löytyy lukematon määrä opetuksessa mahdollisesti hyödynnettävää materiaalia. (Savolainen ym. 2017,18.)

Digitaalinen oppimateriaali on käytettävissä eräänlaisena hakuteoksena ja orientoivana ajatuksellisena jäsentäjänä niin ryhmätöissä, tutkivassa oppimisessä kuin yksilötyöskentelyssä. Tekstien tulisi rakentua herättämään oppilaan ajattelussa kognitiivisia ristiriitoja sekä auttamaan häntä niiden ratkaisemisessa ja edelleen rakentamaan syvällistä ymmärrystä opituista sisällöistä. Tämä koulussa opittu saa arvoa sovellettuna koulun ulkopuoliseen elämään. (Savolainen ym. 2017, 23.)

Digiajassa eläminen tuo uudenlaisia oppimisvaikeuksia, jotka hidastavat oppimista. Oppimista hidastavana tekijänä voi myös pitää nettilukutaidon heikkoutta eli tietokoneen ruudulta lukemisen haasteita. Tiivis ja pienikokoinen teksti vaikeuttaa lukemista verrattuna selkeään kuvaan. Perinteinen lukemisenvaikeus eli lukivaikeus tekstin ymmärtämisen sisäistämisestä, lisääntyy vielä digitaalisen materiaalin lisääntyessä ja kuvallisen informaation jopa heikentävän ymmärrettävyyttä. (Savolainen ym.2017, 11.)

1990-luvulla suomalaisen peruskoulu ja lukiouudistuksen yhteydessä kouluihin hankittiin uusia tietokoneita ja opettajat osallistuivat moniin täydennyskoulutuksiin. Edellä mainitun niin sanotun Wiki-kumouksen jäljet jäivät kouluissa kuitenkin ohuiksi, ja tietokoneet vanhenevat luokissa lähes käyttämättömiä. Koulussa tapahtuva oppiminen ja opettaminen ovat aina vuorovaikutteista, jossa monen erilaisen tekijän summana tapahtuu laadukasta oppimista. Opettajan asiantuntijuuden rinnalla oppimateriaalin merkitys laadukkaana oppimisen tukena on suuri. Koulujen digiloikan keskiössä ovat digitaalinen oppimateriaali ja internet, ei teknologia sinänsä. (Savolainen ym. 2017, 17.)

6.3.3 Video oppimateriaalina

Mediaelementtinä video saattaa olla itsenäinen oppimiskokemuksen antava oppimateriaali. Oppimateriaali voi olla ilman integrointia muihin mediaelementteihin tai ilman vuorovaikutusta. Toisaalta videota voidaan käyttää integroidusti esimerkiksi ankkuroitaessa opittavat asiat todellisen elämän ongelmiin tai tilanteisiin. Videon käyttäminen oppimateriaalina ei kuitenkaan aktivoi katselijaa, joten on kiinnitettävä huomiota opittavan tiedon tai taidon ajankohtaisuudesta. Videolle taltioitu kuva toimii usein oppimisprosessin kontekstin ja motivaation luojana. (Silander & Koli 2003, 76.)

Videon käyttäminen oppimateriaalina tuottaa monenlaisia etuja. Videon katselulla motivaatio lisääntyy ja opiskelusta nauttiminen sekä sitoutuminen oppiaineeseen ovat videooppimateriaalin käytön tavoitteena. Ammatillisiin perusopintoihin sisältyy perusopintoja tieto- ja viestintätekniikasta, jolloin painopiste on mm. kuvankäsittelyssä. Ammattiportfolio kertoo opiskelijan ammatillisen osaamisen kehittymisestä opiskeluaikana. Opiskelijoilla on myös mahdollisuus käyttää omaa videomateriaaliaan portfolioissaan. Tarkemmin videon muokkaaminen ei sisälly edellä mainittuihin perusopintoihin. Opiskelijan oma aktiivisuus videon tuottamisessa on lähtökohtana. Ammatillisten taitojen oppimisessa opiskelijalla on mahdollisuus omatoimisesti kuvata opettajan näyttämiä työvaiheita ja -tapoja. Yleisesti ajateltuna opiskelijat ovat kiinnostuneita videoiden katselusta enemmän kuin videoinnista.

6.4 Tallennus ja pilvipalvelut

6.4.1 Pilvipalvelu käsitteenä

Pilvipalvelu tarkoittaa tallennuspaikkaa, joka on jonkin organisaation hallinnoima. Käyttö perustuu sähköpostiosoitteen hallintaan ja salaukseen. Pilvipalvelun määritelmä on Salo mukaan seuraava:

Pilvipalvelu on toimintamalli, joka mahdollistaa pääsyn konfiguroitaviin ja skannattaviin tietotekniikkaresursseihin, jotka voidaan ottaa käyttöön tai poistaa käytöstä helposti ja nopeasti (Salo 2012, 16).

Pilvipalvelun viisi ominaispiirrettä National Institute of Standards and Technology eli NIST:n mukaan ovat

- itsepalvelullisuus
- pääsy palveluihin eri päätelaitteilta
- resurssien yhteiskäyttö
- nopea joustavuus
- käytön tarkka mittaaminen (Kvickström 2015, 3).

Nämä viisi edellä mainittua ominaisuutta ovat Stadin ammattiopistossa käytössä erilaisien pilvipalvelumahdollisuuksien tarkastelussa. Erilaisten tallennus- ja jakamisen mahdollisuuksien helppo ja ajankohtainen käyttö opiskelijoiden kohdalla on osin myös käytettävien laitteiden ominaisuuksiin sidottua. Opiskelijoilla on käytössä oma älypuhelin, oma tai koulun iPad, kannettava tietokone ja kiinteä pöytäkone. Oppimateriaalin käyttöominaisuuksien on tuettava monia laitteita ja materiaalin on oltava mahdollisesti käytettävissä myös opintojen päättymisen jälkeen.

6.4.2 Vaihtoehtoja pilvipalvelun käytössä

Google Drive

Google Drive on Googlen tarjoama pilvipalvelu vuodesta 2012 lähtien. Google Drive sisältää ilmaista tallennustilaa 15 gigatavua. Maksullista tilaa on mahdollista kasvattaa 16 teratavuun asti. Palvelua voi käyttää tietokoneella, selaimelta tai mobiililaitteilta. Parhaiten tuettuja selaimia ovat Internet Explorer, Safari, Chrome ja Firefox. Tiedostojen käyttö offline-tilassa on myös mahdollista, jos ne on ladattu toimimaan ilman aktiivista verkkoa. (Google 2018)

Microsoft Office 365

Työpöytäsovelluksena tunnetuksi tullut toimisto-ohjelma MS Office on saanut pilvivastineensa. Tämä tunnetaan nimellä Office 365. (Salo 2012, 176.) Vuodesta 2011 on ollut myynnissä selainkäyttöinen toimisto-ohjelmapaketti Office 365. Tämä palvelupaketti sisältää ohjelmat Word, Excel, PowerPoint ja OneNote sekä SharePoint mm. julkista verkkosivua varten ja tiedostojen jakamiseen. Selainkäyttöisten versioiden lisäksi paketti sopii yrityksen sisäiseen ja sidosryhmien kanssa käytävään viestintään. Ohjelmapaketti sisältää myös Outlook-sähköposti- ja -kalenterin. (Salo 2012, 78 ja 167.)

Stadin ammattiopiston opiskelijoilla ja henkilökunnalla on käytössä Microsoftin ylläpitämä pilvipalvelu (Microsoft Office 365), joka toimii opiskelijoilla läsnäolon ja henkilökunnalla työsuhteen keston ajan. Tämä Microsoftin palvelu on korvannut perinteisen K-aseman käytön sekä mahdollistanut jaetun tiedon käyttämisen ja työstämisen. Jaetun asiakirjan muokkaaminen onnistuu useammalla henkilöllä samanaikaisesti.

Oppilaitos suojaa tiedon henkilökohtaisella käyttäjätunnuksen ja salasanan yhdistelmällä. Tämä käyttäjän yksityisyyden suoja takaa jokaiselle oman tallennustilan. Aiemmin tämä oli organisaation palvelimella K-aseamalla, nykyisin käytössä on One Drive- pilvipalvelu, joka on yksi osa Office 365 -palvelua. Suosituksena on tiedostojen varmuuskopiointi säännöllisesti omalle pilvipalvelimelle, muistitikulle tai omalle tietokoneelle. Oppilaitoksella ei ole hävinneiden tiedostojen palautusvelvollisuutta. Pilvipalvelun sisäänkirjautumistunnus on käyttäjän koko sähköpostiosoite ja sähköpostin (myös AD-verkon) salasana. Samasta portaalista voit suorittaa Office 365:n tuotteiden asennukset omille laitteille opiskelun mahdollistamiseksi.

Fronter

Fronter ei ole pilvipalvelin vaan oppimisalusta, joka on käytössä lähinnä verkko-opinnoissa. Uusimpana mahdollisuutena on integroida O365 osaksi Fronteria. Tämä lähinnä mahdollistaa sähköpostin käytön ja tehtävien tallennuksen pilvipalveluun. Vastaavasti Fronter voidaan liittää O365-portaaliin, joka mahdollistaa sujuvan liikkumisen kyseiseen oppimisalustaan. (itslearmig Fronter 2018)

Dropbox

Dropbox Inc. -yhtiö ylläpitää tiedostojen synkronointisovellusta nimeltä Dropbox. Sovellus mahdollistaa useiden eri laitteiden välisten tiedostojen synkronoinnin. Palvelu on suosituimpien joukossa kuluttajien keskuudessa (Salo 2012, 83). Tiedostojen jakaminen on myös mahdollista Dropboxin avulla. Dropboxia kykenee käyttämään Windowsin, OS X:n

ja Linuxin sekä monien mobiilialustojen kanssa. Näitä ovat mm Android, Windows Phone ja iOS. Ohjelmasta on saatavilla ilmainen tai maksullinen versio. Maksuttoman version tallennustila on rajattu 2 Gt:uun, vaikka lisätilaa saa 48 Gt suorittamalla ”Getting Started” -osion tutustumistehtävät. Maksullinen tallennustila vaihtelee 1Tt:stä rajattomaan tallennukseen. (Salo 2012, 83.)

7 Havainnot opettajien haastatteluista

7.1 Opetus erilaisissa oppimisympäristöissä

7.1.1 Opetustyyli ryhmissä

Pajaryhmän opetuksen (Opettaja A) suunnittelussa korostuu yksilön tarpeet, joihin haetaan yhteisesti ratkaisuja myös oppilaitoksen opiskelijahuoltoryhmän eli Ohr-henkilöstön avustuksella. Oppimista tuetaan monilla erilaisilla osaamisalueilla, jos on tarvetta esim. eriytettyyn opetukseen, Suomi toisena kielenä- eli S2-opetukseen tai laaja-alaiseen oppimisen tukemiseen rauhallisessa yksilöllisessä oppimispaikassa kuten esim. oppimisstudiossa.

Kiitorata-opettajan (Opettaja B) vastauksissa korostuu selvästi henkilökohtaistettu opetus, aiemman osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen opiskelijoiden omien tavoitteiden ja tarpeiden mukaisesti. Lisäksi opetus ei ole luokkahuonemuotoista, jolloin voidaan puhua oppimisesta projektissa ja tiimissä. Oppimiseen on annettu fyysinen tila, luokkahuone, vaikka varsinainen aikataulu eli lukujärjestys on toissijainen tai sitä ei ole laadittuna.

TOY-ryhmän opettajalla (Opettaja C) on käytössään uusi tapa toimia eli työssäoppien omassa yrityksessä. Opinnoissa korostuu yrittäjäyys ja projektityöskentely, jolloin oppisen motivaatio on korkeampi kuin aiemmassa tavassa toimia. Opiskelijan suorittaessa työssäoppimisen koululla omassa yrityksessään, hänen ei tarvitse hakeutua koulun ulkopuoliseen työelämään oppimaan lisää asioita työpaikan pelisääntöjen mukaisesti. Opinnot on syksyllä aloitettu yhteisten harjoitusten tekemisellä, jonka jälkeen opiskelijat ovat suuntautuneet valmistamaan asiakas- ja korjausompelutöitä vaihtelevien teemojen mukaan. Toiminnan ehtona on ollut mahdollisuus opintoajan puitteissa ammattiosaamisen näyttöjen suorittaminen.

Opettajien nykyinen opetustyyli verrattuna aiempaan on koottu taulukkoon 1.

Taulukko 1. Nykyinen opetustyyli verrattuna aiempaan

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> • Yksilön tarpeet • Yhteistyö • Esim. Ohr:n kanssa • Vastaava erityisopettaja • S2 opettaja • Oppimisstudio 	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilökohtaiset tarpeet ja tavoitteet • Yksilölliset opintopolut • Aiemman osaamisen huomioiminen • Kouluton koulu • Ei perinteisiä oppitunteja • Ei lukujärjestystä • Ohjauksessa tiimioppimisenmalli käytössä ja tiimiyrittäjyyden menetelmät 	<ul style="list-style-type: none"> • Käytössä TOY- malli, työssäoppiminen yrittäjänä lukuvuoden 2017-2018 aikana • Opiskelijat tekevät erilaisia projekteja perustaneet Vuosi Nuori yrittäjänä- formaatin mukaisesti • Opinnot alkaneet yhteisesti opiskellen Vaatteen suunnittelu ja valmistus 1 teemalla, jonka aikana saatu ulkopuolisen projektin valmistamisen mahdollisuus, jolloin kaksi opiskelijaa lähti tekemään ja heidän asiakastyönsä siirtyivät myöhemmän ajankohtaan • Lukuvuoden aikana on voinut ottaa vastaan ulkopuolisia projekteja ja toteuttaa niitä asiakkaille, esim. <ul style="list-style-type: none"> - oopperalaulajan puvut - esiintymisasut Aleksii Hakaniemelle - asiakastöiden korjausompelua • Opiskelijat suorittaneet työssäoppimisen koululla omassa yrityksessään verrattuna aiempaan teemojen mukaiseen jakoon • Lukuvuoden aikana teemat vaihdelleet ja olleet lomittain tai rinnakkain • Ainoa vaatimuksena sisällöissä ollut, että opiskelijat saavat tarvittavat näytöt suoritettua • Opiskelijoita motivoi oppimaan myös rahallinen hyöty opinnoissa eli yritystoiminta

7.1.2 Nykyisen opetustyylin vaikutus oppimiseen

Pajaopetusryhmässä opiskelijoita on pienempi ryhmä kuin muissa ammatillisen perusopetuksen ryhmissä. Tämä takaa opiskelijoille rauhallisen työympäristön ja opettajalle jää enemmän aikaa yksilölliseen ohjaukseen. Opiskelijat oppivat asioita tekemällä eli valmistamalla vaatteita. Teoriaopetuksen määrä jää vähäisemmälle määrälle, joka on myös peruste sille, että kaikki opiskelijat etenevät omaa aikatauluaan noudattaen yksilöllisesti.

Kiitorata-ryhmän opiskelijapalautte on ollut positiivista. Motivaation säilymisen edellytys on, kun otetaan opintojen suunnitteluvaiheessa huomioon opiskelijan vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet. Projektien aiheet ovat erilaisia, jolloin työn suorittaminen hyvinkin itsenäisesti on sallittua. Ennen projektiointojen aloitusta harjoitukset on valmistettu yhteisesti oppien. Projektiointojen arviointi suoritetaan ammattiosaamisen näyttönä, jolloin varmistuu riittävän ammattitaidon saavuttaminen annettujen arviointikriteerien mukaisesti.

TOY-ryhmän opetuksen mallissa opiskelija sitoutuu tekemään, oppimaan uutta ja tarttumaan uusiin projekteihin. Oppimisen malli on uusi aja motivoi kiinnostunutta opiskelijaa toimimaan, vaikka kolmas osa ryhmästä on osallistunut vähemmän aktiivisesti toimintaan koululla. Tämä antaa aihetta opettajalle ehdotta jatkossa hakuprosessin tarpeellisuutta TOY-opintoihin osallistujille. Koska tämä on ollut ensimmäinen kerta oppilaitoksessa, kun on opetusta järjestetty TOY-mallilla, niin osa opiskelijoista on kokenut ahdistusta aiemman kokemuskulttuurin puuttumisesta. Samanlainen negatiivinen tunne sisältyy opiskelijan kommenttiin, että *"ei hän ei halua itse keksiä ja hankkia projekteja, vaan hän haluaa mennä perinteisen järjestyksen mukaan"*. Tarkoitetaanko tässä lukujärjestystä vai eHops polkua, jää osin epäselväksi.

Nykyisen opetustyylin vaikutus oppimiseen on koottu taulukkoon 2.

Taulukko 2. Nykyisen opetustyylin vaikutus oppimiseen

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> Vähemmän teoriaopetusta Opiskelijat oppivat työn kautta Opetusryhmän koko pienempi Rauhallisempi työympäristö 	<ul style="list-style-type: none"> Opiskelijoiden palautteen anti positiivisesti Opiskelijoiden motivaation säilyminen 	<ul style="list-style-type: none"> TOY- mallissa sitoudutaan: <ul style="list-style-type: none"> tekemään asioita oppimaan uutta tarttumaan uusiin projekteihin TOY- malliin hakuprosessi opiskelijoiden itseohjautuvuuden parantamiseksi

<ul style="list-style-type: none"> • Opettajalla aikaa enemmän ohjaamiseen 	<ul style="list-style-type: none"> • Motivaatio oppimiseen säilyy opiskelijoilla • Opiskelijoiden omat vahvuudet ja mielenkiinnonkohteet otettu huomioon 	<ul style="list-style-type: none"> • Koko ryhmä TOY-mallissa, noin 1/3 opiskelijoita ei ole osallistunut kovinkaan aktiivisesti • Osalle ahdistusta selkeän struktuurin puuttumisesta • Eräs opiskelija sanoi, että hän ei halua itse keksiä ja hankkia projekteja, vaan hän haluaa mennä perinteisen järjestyksen mukaan
---	--	--

7.2 Osaamisen tunnistaminen

7.2.1 Aiemman osaamisen tunnustaminen opintojen alussa

Opiskelupaikan vastaanottoon liittyy hakukelpoisuuden osoittavan todistuksen toimittaminen oppilaitokseen. Lisäksi opiskelupaikan saamiseen vaikuttavat aiemmat työtodistukset tai riittävä osaaminen, joka voidaan osoittaa ammattiosaamisnäyttönä. Toisin sanoen opintokokonaisuuden osaamisen voi tuoda näkyväksi osallistumatta järjestettävään opetukseen.

Aikaisemman osaamisen ja oppimistarpeen määrittämisessä ovat molemmat puoliset vuorovaikutustaidot tärkeitä. Opettajan työkuvaan lukeutuu opiskelijan työskentelyn tarvetta. Haasteltujen opettajien vastauksissa korostuu keskustelun tärkeys opiskelijoiden kanssa, työskentelyn sujuvuuden seuraaminen ja osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. Osaaminen voi olla todettavissa todistuksella tai ammattiosaamisen näytön suorittamisella. Näyttö onkin opetuksen keino osoittaa suorittajan osaaminen, ja näytöllä saadaan opintokokonaisuuteen arvosana.

Aiemman osaamisen tunnistaminen on koottu taulukkoon 3.

Taulukko 3. Opintonsa aloittavan opiskelijan osaamisen tunnistaminen

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> • Aikaisemmat työtodistukset • Opiskelutodistukset • Henkilökohtaiset keskustelut • Työskentelyn seuraaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijoiden haastattelu • Työskentelyn seuraaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijoiden haastattelu • Näyttö varmistaa osaamisen

7.2.2 Opetustyön haasteita ja haasteellisia tilanteita

Kaikkien opettajien vastauksista on tulkittavissa opiskelijoiden poissaolojen vaikuttaminen yhteiseen opettamiseen ja oppimiseen. Pitkään poissaolleen opiskelijan saaminen mukaan opetukseen on työlästä samoin kuin poissaolon aikana saatujen oppien saavuttaminen. Avainsanana tässä on motivoinnin tärkeys, jotta opiskelija kokee tyytyväisyyttä itseensä ja kykenee jatkamaan opintoja. Lisäksi opettaja tahtomattaankin on mukana opiskelijan henkilökohtaisten ongelmien selvittämisessä opiskelujen onnistumisen takaamiseksi.

Tässä kohdin Kiitorata-ryhmä eroaa kahdesta muusta tutkimuksessa olevasta ryhmästä. Ryhmässä on kahden osaamisalan opiskelijoita, maahanmuuttaja- sekä NY Vuosi yrittäjänä -ohjelman opiskelijoita. Opettajan työ on projektien ja tai yksilön ohjaamista, näyttöjen valvomista, työssäoppijoiden ohjausta koulun Stadin Luova-vaatemyymälässä sekä asiakaspalvelutehtävien hoitamista. Työ on monipuolista, laaja-alaista osaamista vaativaa ja hetkessä elämistä. Vastauksissa ei ole mainittu poissaoloja eikä aikaa vievää opiskelijan henkilökohtaisten ongelmien selvittelyä.

Arkipäivän haasteina TOY-ryhmän opettaja kokee yleisesti opiskelijoiden kouluun saamisen sekä koulussa opintojen eteneminen. Tähän vaikuttavana tekijänä on opiskelijoiden työssä käyminen opintojen ohella. Opintotuki ei ole riittävä elämiseen pääkaupunkiseudulla, vaan toimeentulon turvaaminen työskentelemällä iltaisin ja viikonloppuisin aiheuttaa osalla uupumusta. Opiskelijan jaksaminen ja edistyminen opinnoissa voi vaikeutua liiallisesta työn tekemisestä, vaikka toisaalta opiskelijan hyvinvointi lisääntyy taloudellisen tilanteen kohentuessa. Koulusta poissaoloihin on lisäksi vaikuttamassa opiskelijoiden henkilökohtaiset ongelmat.

Opettajien työn haasteita on koottu taulukoon 4.

Taulukko 4. Opetuksen arkipäivän haasteita

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijoiden runsaat poissaolot • Opiskelijoiden saaminen opetukseen mukaan • Opiskelijoiden henkilökohtaisten asioiden selvittely 	<ul style="list-style-type: none"> • Ryhmässä: <ul style="list-style-type: none"> - vaattureita - vaatetusompelijoita - näytön antajia maahanmuuttaja aikuisopiskelija - NY Vuosi yrittäjänä opiskelijoita • Työssäoppimisen ohjausta koulun vaatemyymälässä • Työpäivät erittäin kiireisiä • Opiskelijoilla erilaisia projekteja • Yksilöllinen opetus jokaiselle • Välillä opiskelijan ohjaamista myymälässä ja asiakkaiden palvelua • Monta rautaa tulessa, ehkä vähän liian monta 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijoiden kouluun saaminen ja suoritus-ten tekeminen • Suurella osaa opiskelijoista koulujaksaminen heikkoa koulun ohella tehtävien iltatöiden johdosta • Lisäksi poissaoloja opiskelijoiden henkilökohtaisten ongelmien johdosta

7.2.3 Erilainen oppija opetuksessa

Opiskelijan yksilöllinen ohjaus korostuu kaikkien haastattelussa mukana olleiden opettajien vastauksissa. Selkeäkielisen ohjeistuksen tarve on lisääntymässä kaiken oppimateriaalin kohdalla, jotta oppimista saadaan muodostumaan. S2-opiskelijat koetaan haasteellisiksi kielellisten vaikeuksien muodossa. Henkilökohtaistettujen opiskelijoiden moninaiset oppimisvaikeudet hidastavat oppimista ja etenkin työssäoppimispaikkojen löytäminen heille on haasteellista. Tavanomainen opintoaika ei riitä heille, vaan opintoaikaa voidaan pidentää perustellusta syystä.

Opetuskielenä niin Kiitorata-ryhmässä kuin muissakin tekstiili- ja muotialan opetusryhmissä on suomen kieli, joka koetaan S2-opiskelijoiden kohdalla osin haasteellisena. Hyvänä esimerkkinä on peruskaavan piirtäminen. Ohjeistus on suomen kielellä kirjoitettu, ja opiskelijan on vaikea oppia kaavanpiirtotekniikkaa, jos hän ei ymmärrä opetuskielellä kirjoitettuja ohjeita. Kaavanpiirtotekniikan oppiminen on yksi monista ammattitaidon perusasioista.

NY Vuosi yrittäjänä -opinnoissa opettajan vastauksissa korostuu henkilökohtaisten ongelmien aiheuttamat poissaolot. Lisäksi ongelmia oppimisessa mm. ovat erilaiset mielenterveys- ja tarkkaavaisuuden ongelmat. Hahmottamisen ongelmat ovat myös haasteena oppimisessa ja opettamisessa.

Opiskelijan yksilöllisiä ohjaustarpeita on koottu taulukkoon 5.

Taulukko 5. Erilaisten oppijoiden haasteet

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> • Tarvitaan paljon opettajan ohjausta • Selkokiehisen oppimateriaalin tarve • työssäoppimisen haasteellisuus • Tarve pidentettyihin opintoihin 	<ul style="list-style-type: none"> • S2 opiskelijoiden haasteellisuus • Heikko kielitaito • Maahanmuuttajaopiskelijan halu haastaviin tehtäviin (esim. peruskaavan piirto) • kaava-ohjeistus Suomen kielellä kirjoitettu 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijoilla henkilökohtaisia ongelmia, jotka aiheuttavat poissaoloja • Ongelmien aiheuttajina mm: <ul style="list-style-type: none"> - mielenterveysongelmat - erilaiset tarkkaavaisuuden ongelmat (ADHD) - hahmottamisen ongelmat

7.3 Oppimateriaali

7.3.1 Uuden oppimateriaalin valmistaminen

Paja-ryhmän työskentelyssä on käytössä oppimateriaalina vaatetusalan kirjallisuutta, jonka avulla opiskelija laatii esim. tuotteen valmistuksessa tarvittavia työjärjestyksiä yhdessä opettajan kanssa. Opettajan oppimateriaalityöskentelyssä korostuu enemmän opiskelijoiden opintojen suunnittelu ja puuttuvien opintojen suunnittelu kuin varsinaisen oppimateriaalin laatiminen ja päivittäminen tämän lukuvuoden aikana.

Kiitorata ryhmän opetuksen sujuminen on vaatinut uutta oppimateriaalia markkinoinnin, hinnoittelun ja asiakaspalvelun kokonaisuuksien kohdalla. Opetuksessa on myös vaadittu selkokielellä laadittua materiaalia maahanmuuttaja taustaisen opiskelijan oppimisen tueksi.

TOY-ryhmässä mallien suunnittelun ja kaavoituksen ideoiden etsinnässä on ollut käytössä Pinterest. Yrittäjyyden oppimateriaalin laatiminen ja päivittäminen keskittyvät lähinnä Vuosi nuori yrittäjänä sivustolla yhteisessä käytössä olevan materiaalin käyttämiseen. Samalle sivustolle on opiskelijoiden ollut mahdollista vaadittavien tehtävien palauttaminen. Opettajan omaa oppimateriaalin valmistamista on ollut ompelukoneen langoitusvideon valmistaminen ja testaaminen opetuksessa.

Uuden oppimateriaalin valmistaminen on koottu taulukkoon 6.

Taulukko 6. Minkälaista uutta oppimateriaalia on opetuksessa

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> Vaatetusalan kirjallisuus Opettaja ja opiskelija laativat yhdessä opiskelijan työjärjestyksiä 	<ul style="list-style-type: none"> Markkinointiin Hinnoitteluun Asiakaspalveluun liittyvää materiaalia Selkokielellä oppimateriaalia maahanmuuttajaopiskelijalle 	<ul style="list-style-type: none"> Käytössä Pinterest mallien suunnittelussa ja kaavoituksen mietinnässä Vuosinuoriyrittäjänä-sivuilla oppimateriaalia sähköisessä muodossa sekä kurssin tehtävien palautukset Video-ohjeistus ompelukoneen langan pujotuksen opetteluun

7.3.2 Sähköinen oppimateriaali nykyisessä opetuksessa

Sähköistä oppimateriaalia on paja-ryhmän opettajalla materiaalituntemuksen tehtävinä, koska hän opettaa itse kyseiset teoriaopinnot opiskelijoilleen. Tekstiili- ja muotialan kuituoppi on ammatissa toimimisen perusasioita, jotka ovat myös selkokielisenä Fronter-huoneessa.

Kiitorata-ryhmässä on käytössä sähköisenä peruskaavoja, joiden avulla tuotteen valmistaminen nopeutuu ja on helpompaa. Kolmiulotteisen tuotteen valmistaminen pohjautuu kaavaan tai muotoiluun. Kaavojen käyttämisessä on monia tapoja, joko kaavan piirtäminen paperille alusta loppuun, jo olemassa olevan kaavan muokkaaminen tarvittaviin mittoihin jäljentämisen yhteydessä tai sähköisen kaavan käyttäminen.

TOY-ryhmällä on opettajan apuna peruskaavojen piirtämisohteet sähköisenä. Lisäksi on netistä löytyvää oppimateriaalia, joka lähinnä on NY Vuosi yrittäjänä toimimisen formaattiin liittyvää materiaalia.

Opetuksessa käytettävää sähköistä oppimateriaalia on koottu taulukkoon 7.

Taulukko 7. Minkälainen sähköinen oppimateriaali opetuksessa

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> • Fronterissa materiaalituntemuksen tehtäviä • Ja selkokielisenä perusasioita kuituista 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki naisten ja miesten peruskaavat sähköisenä • Tehtäväannot sähköisinä 	<ul style="list-style-type: none"> • Peruskaavojen piirtämisohteet • Netissä löytyvä oppimateriaali

7.4 Digitaalisuus opetuksessa

7.4.1 Opetuksessa käytettäviä laitteistoja

Pajaryhmässä on käytössä tietokoneita, joko kiinteinä pöytämallisina tai läppärimalleina, eTaidon eli sähköisen portfolion työstämiseen ja työjärjestyksen laatimiseen. Työjärjestyksen laatiminen sähköisenä, ei aina ole oppimisen kannalta järkevää. Perinteiset kynä ja paperi, voivat olla perusteltuja käyttää, jos opiskelijalla esim. vaikeuksia oppimisessa tai hahmottamisessa. Jokaisessa luokkatilassa on myös videotykki asennettuna kattorakenteisiin. Pajaopetuksessa tykki on harvoin käytössä, koska teoriaopetus on yksilötoista. Yhteisten koko ryhmää koskevien asioiden käsittelyssä tykin käyttö on perusteltua.

Kiitorata-opinnoissa on käytössä iPad, digikamera ja Apple TV oppimisessa ja opetuksessa tietokoneiden lisäksi. Opiskelijoiden omat älypuhelimet ovat myös sallittuja käyttää opiskeluvälineenä kuten myös TOY-ryhmässä. TOY-ryhmässä on osalla myös käytössä opiskelijoiden omia kannettavia Mac-tietokoneita koulun tietokoneiden niin pöytämällisen kuin kannettavan lisänä.

Opetuksessa käytettäviä digitaalisia laitteita on koottu taulukkoon 8.

Taulukko 8. Opetuksessa käytettäviä digilaitteita

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> Tietokoneita E-taidon tekemiseen Työjärjestyksiin (ei aina) Videotykkiä harvoin yhteisten asioiden käsittelyyn 	<ul style="list-style-type: none"> iPad Digikamera Älypuhelimet Apple TV 	<ul style="list-style-type: none"> Opiskelijoidenomat älypuhelimet iPadeja kuvaamiseen Tietokoneita 3 kpl Atk-vaunullinen kannettavia Joillakin opiskelijoilla käytössään Mac

7.4.2 Opiskelussa käytettäviä ohjelmia

Tieto- ja viestintäteknisiä ohjelmia on käytössä tekstinkäsittelyssä, esitystekniikassa ja tiedonhaussa pajaopetuksessa. Ryhmän toiminnassa ei korostu yleisesti tietoteknisten taitojen monipuolinen käyttö, koska oppimisen tarkoitus on ammatillisen osaaminen saavuttaminen kädentaidoissa. Tällöin älylaitteiden käyttö oppimisessa on vähäisempää opetuksellisessa muodossa, koska esim. puhelin voi muodostua jossain määrin häiriötekijäksi. Kavereiden kanssa kommunikointi oppituntien aikana on ei ole sallittua. Ajatus ei ole mukana oppimisessa, jos tarkkailee oppimistilanteissa sosiaalista mediaa.

Adoben Illustratoria käytetään vektorigrafiikan muodossa, jolloin opiskelija kykenee tuottamaan tuotetietoutta valmistamistaan tuotteista esim. tuotekortin muotoon. Sähköisten kaavojen muokkauksessa ja tulostamisessa on käytössä Grafis-kaavaohjelma. Tekstiili- ja muotialan perusopintoihin Stadin ammattiopistossa sisältyy konekirjontaa eli brodeeraus-oppia. Brodeeraus vaatii oman ohjelmansa, joka on tässä tapauksessa 5D- ohjelma Kiitorata-ryhmässäkin.

TOY-ryhmä käyttää opinnoissa Office 365:n ohjelmia sekä kaavojen valmistukseen molempia sekä Gerber- että Grafis-kaavaohjelmia. Tuotetietouden esille tuomiseen on käytössä Illustrator. Lisäksi ryhmän käytössä ovat laserleikkuri ja tekstiilitulostimien vaatimat suunnitteluohjelmat. Ryhmän työssäoppimisen blogi on sähköisenä eri ohjelmilla toteutettuna. TOY-ryhmässä lisäksi Gerber-kaavanpiirto- ja kuositteluohjelma asennettuna yhdelle kiinteälle tietokoneelle.

Opetuksessa käytettäviä ohjelmia on koottu taulukkoon 9.

Taulukko 9. Oppisessa käytettäviä digitaalisia ohjelmia

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> • Yleensä käytössä on tekstinkäsittely • Power Point • Internet 	<ul style="list-style-type: none"> • Adobe Illustrator • Grafis • 5D brodeeraus 	<ul style="list-style-type: none"> • Office-paketin ohjelmat. • Grafis-kaavaohjelma kaavojen kuositteluun ja tulostamisen • Gerber-kaavanpiirto- ja kuositteluohjelma • Illustrator viivapiirrosten ja poikkileikkauskuvien tekemiseen • Laserleikkuri • Tekstiilitulostin • TO-blogit eri ohjelmilla

7.5 Opettajat uuden tien alussa

7.5.1 Opetuksen integrointi syksyllä 2017

Erityisesti pajaopetuksen kohdalla, yhteisten tutkinnon osien eli Yto:n tuntimäärän väheneminen on vaikeuttanut integrointia ammattiopetukseen. Ammatillisten teoria-aineiden, kuten atk-kaavan, materiaalituntemuksen ja tuotesuunnittelun yhteisesti toteutettuja tunteja on ollut jonkin verran. Tämä on onnistunut, koska opettajat ovat käyttäneet kahvi- ja ruokataukojaan yhteiseen suunnitteluun.

Opettajien aikataulujen yhteen sovittaminen on koettu hankaloittavana tekijänä integroinnin suunnittelussa Kiito-rata ryhmän toiminnassa. Jonkin verran integrointia on kuitenkin toteutunut. Projektin luonteeseen sopii joustavammin vaadittavan teorian liittäminen opetukseen silloin, kun se ajankohdallisesti on aiheellista.

Ammattikeskeisen englannin kielen yhteisopetus on toteutunut muutamia kertoja TOY-ryhmän ammattiyön kanssa. Muuta integrointia ei ole havaittavissa määrin toteutunut.

Ammattityön ja teorian integrointia on koottu taulukkoon 10.

Taulukko 10. Opetuksen integrointi syksyllä 2017

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> • YTO-tuntien vähäisyys tämän lukuvuoden aikana ollut lähinnä syynä vähäiseen integrointiin • Ammatillisten teoria-aineiden integrointia on ollut • Suunnittelua yhteisten taukojen aikana opettajien kesken • Yhteisen suunnittelujan mahdollisuuksia vähemmän pidentyneiden työpäivien johdosta 	<ul style="list-style-type: none"> • Osa toiminut hyvin • Ongelmana on opettajien yhteisten aikataulujen yhteen sovittaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Ei ole vaikuttanut paljoakaan • Englannin yhteisopetusta muutaman kerran ammattitöiden tunnilla

7.5.2 Opettajien tulevaisuuden näkymiä

Opettajien tulevaisuuden näkymiin vaikuttavia tekijöitä ovat koulutus uudistus, henkilökohtaisen tuen tarpeen lisääntyminen, varsinkin suoraan peruskoulusta tulleiden opiskelijoiden keskuudessa. Ennustetaan, että tulevaisuudessa maahanmuuttaja-opiskelijoiden määrä lisääntyy ammatillisessa koulutuksessa. Tämä vaikuttaa myös tukitarpeiden kasvuun monella eri tavalla. Yksilöllinen ohjaus ja ohjeistuksen pilkkominen pienempiin kokonaisuuksiin tulee huomioida lisääntyvien muiden oppimisvajeiden korjaamisen listaan.

Yrittäjäopintojen opettamisen uskotaan lisääntyvän, jolloin tiimioppiminen ja tiimiyrittäjyysmenetelmien käyttäminen opetuksessa on tulevaisuutta. Jatkossakin opiskelijoiden aiempi osaaminen, on vaikuttamassa heidän oppimispolkunsa suunnittelussa. Opettajan empaattisuus tulee käyttöön kuuntelun ja kyselyntaiton muodossa. Opettajan on osattava lukea opiskelijaa ja katsottava tulevaisuuteen yhdessä opiskelijan kanssa, puuttuvien taitojen ja tietojen hankkimisen kohdalla. Yksilöllinen, suunnitelmallinen ja puuttuvan taidon oppiminen ovat avainsanoja tulevaisuudessa.

Opettajan vahvuuksiin liitettävänä ominaisuuksina TOY-ryhmän opettaja uskoo olevan vahvan ammatillisen osaamisen perustettavien opettajatiimien muodostuksessa syksyllä 2018 uuden lukuvuoden alkaessa. Tiimien tehtävinä tulee olemaan opetus, opiskelijoiden opintojen poluttaminen ja käytännön järjestelyjen organisointi. Tässä tulevassa tiimityössä tullaan vaatimaan entistä enemmän toimivia yhteistyötaitoja, jotta voidaan välttää liialliset konfliktitilanteet. Tiimien perustaminen ja opettajan oman osaamisen tarve työyhteisön palveluksessa tulee tiedostaa. Opettajan oma työhistoria niin teollisuuden kuin yrittäjyyden parissa tuo varmuutta työn jatkuvuuteen. Ammattitaitoa työskentelyssä lisää osallistuminen Taitaja-kuvioihin niin valmentajana kuin nykyisin varavalmentajana. Monipuolinen osaaminen täydentyy vielä Grafis- ja Gerber-kaava-ohjelmien opetuskoemuksella sekä erityispedagogiikan hallinnalla.

Opettajien tulevaisuuden näkymiä on koottu taulukkoon 11.

Taulukko 11. Opettajien tulevaisuuden näkymät

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> • Vastaavan pajaope- tuksen määrä li- säntyy • Tuen tarve on run- sasta vaatetuslalla pk-ryhmissä • Maahanmuuttajien määrä todennäköi- sesti lisääntyy • Edellisten tuen tarve on runsasta 	<ul style="list-style-type: none"> • Opetus jatkuu yrittäjä painottei- sesti • Tiimioppiminen käytössä • Tiimiyrittäjyyden menetelmiä käy- tössä • Otetaan huomi- oon opiskelijoiden aikaisemmin op- pitunneilla • Kartoitan kysellen ja kuunnellen opiskelijoiden mi- hin he haluavat tulevaisuudessa suuntautua • Edellinen tiedon perusteella opis- kelijoiden oppi- mispolkujen oh- jaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Usko vahvaan ammatilli- seen osaamisen tarpee- seen muutosprosessin valmistuttua • Tuleva syksy 2018 tuntuu haasteelliselta tiimien pe- rustamisen yhteydessä • Tiimien tehtävänä hoitaa: <ul style="list-style-type: none"> - opetus - opiskelijoiden polut- taminen - käytännön järjestelyt • Tiimityössä vaaditaan enenevässä määrin: <ul style="list-style-type: none"> - yhteistyötaitoja - lisääntyvä konfliktien vaara • Opettajan oman osaami- sen tarpeen jatkuminen työyhteisössä: <ul style="list-style-type: none"> - pitkä työhistoria teol- lisuuden palveluk- sessa - vuosien kokemus si- vutoimisena yrittä- jänä toimimista - pitkä kokemus Tai- taja- kuvioissa mu- kana olosta niin val- mentajana kuin vii- meksi varavastaa- vana - Opetuskokemus myös Grafis- ja Ger- ber-kaavaohjelmien käytöstä opiskelijoille - Ammatillisen erityis- opettajan pätevyys

7.5.3 Opettajien muita kommentteja kehittämistyöni tueksi

Paja-ryhmän opetuksessa korostuu opettajan ohjaus jopa oppimateriaalin ymmärtämisen kohdalla. Oppimateriaalin käyttö opiskelussa koetaan yleisesti vaikeaksi, jolloin opettaja läsnäolollaan varmistaa yksilöllisiä oppimistilanteita ohjaten opiskelijoita. Yhdessä tekeminen opiskelijan ja opettajan yhteistyönä, on parempi tapa toimia, kuin antaa valmiina esim. työjärjestys.

Kiitorata-opintoihin hakeutuminen oppilaitoksessa on varmistettu hakuprosessilla, jota toivotaan myös NY Vuosi yrittäjänä –opintojen suorittamisen yhteyteen. Kaikki opiskelijat eivät ole yrittäjyyteen ohjautuvia, jolloin motivaatio suorittaa yrityksen perustamisen perusopinnot voi olla heikkoa. Lisäksi henkilökohtaistetun oppimispolun suorittajan osaamistaso ei aina yllä vaadittavalle tasolle aloittaa kyseiset NY-opinnot, vaikka halukkuutta olisikin.

Oppimateriaalin kohdalla nousee toive yhteisestä oppimateriaalin käyttömahdollisuudesta myös nuorisopuolella. Aikuisopiston osalla opettajia tämän on käytössä. Yhteisellä oppimateriaalilla saavutettava hyöty oppimisessa on kohottaa oppimistuloksia ja yhteisen oppimateriaalin kohdalla myös ajansäästö on huomioitava.

Muita tärkeitä opettajien kommentteja on koottu taulukkoon 12.

Taulukko 12. Vapaamuotoisia mielipiteitä opettajilta

Opettaja A (Paja)	Opettaja B (Kiitorata)	Opettaja C (TOY)
<ul style="list-style-type: none"> • Ohjaus tärkeintä paja-ryhmässä • Oppimateriaalin käytön vaikeus oppimisvaikeuksien johdosta (ymmärtämiseen liisäohjausta) • Yhdessä tekeminen esim. työjärjestys opiskelijan kanssa, parempi kuin valmiin materiaalin antaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteinen opetuksen suunnittelu muiden opettajien kanssa • Haasteena edelleen yhteisen ajan löytäminen 	<ul style="list-style-type: none"> • NY-opintoihin yhteinen hakukäytäntö kuten Kiitorata opinnoissa • Toiveena yhteisen oppimateriaalin käyttäminen opetuksessa • Osalla aikuispuolen opettajia käytössä kuvallisia työohjeita ja videoita, mitä nuorisopuolella vähäisessä määrin yhteiskäytössä

8 Opiskelija-aineiston analyysi ja tulokset

8.1 Vastaajien perustiedot ja opintojen suuntautumisala

Kyselylomakkeen lähettäminen vastaajille eli opiskelijoille tapahtui valittujen ryhmien ryhmänohjaajille sähköisenä linkkinä. Kyselyn teettämiseen opiskelijoilla ei ollut määriteltynä vastaamisen aukioloaikaa. Koska tavalliseen koulupäivään sisältyy monenlaisia velvoitteita niin opettajilla kuin opiskelijoilla, vastaukset annettiin viiveellä. Tämä muodostui hieman ongelmalliseksi. Tavalliseen koulupäivään sisältyy monenlaisia velvoitteita niin opettajilla kuin opiskelijoilla. Ajankohdan valintaan tulisikin jatkossa kiinnittää tarkemmin huomiota ja suunnitella kyselyn teettäminen esim. tieto- ja viestintäteknikan opituntien aikana, opiskelun ohessa.

Opiskelijoiden perustiedot on koottu taulukkoon 13.

Taulukko 13. Opiskelijaryhmien taustatietoja

	Ryhmä A	Ryhmä B	Ryhmä C	Ryhmä D
Ryhmässä opiskelijoita	15	17	10	11
Vastaajien määrä	11 = 73 %	14 = 82 %	5 = 50 %	8 = 73 %
Perustutkinnon suorittaja	9 = 82 %	11 = 79 %	5 = 100 %	-
Tutkinnon täydentäjä	2 = 18 %	3 = 21 %	-	8 = 100 %
Vaatturin osaamisala	11 = 100 %	11 = 79 %	-	3 = 38 %
Vaatetusompelun osaamisala	-	-	5 = 100 %	5 = 62 %

Kyselyyn valittuja opiskelijaryhmiä oli alussa kolme. Pienen harkinnan jälkeen kyselyyn liitettiin myös neljäs ryhmä, joka oli palaamassa työssäoppimisen jaksolta koululle. Valituista ryhmistä kolme on toisen vuoden opiskelijoita ja yksi syksyllä 2017 aloittanut, ensimmäisen vuoden opiskelijaryhmä.

Ensimmäinen ryhmä, ryhmä A, opiskelee toista vuotta vaatturin perusopintoja. Ryhmän suunniteltu opintoaika on kaksi lukuvuotta. Valmistumisajankohta on keväällä 2018, toukokuun lopussa. Tämä on ylioppilaspohjainen ryhmä ja osa yhteisistä opinnoista tunnustetaan aiemmasta osaamisesta esim. lukion päättötodistuksesta tai sitä vastaavasta osaamisesta. Ryhmässä on 15 opiskelijaa, jotka ovat säännöllisesti koululla opiskele-
massa. Ryhmästä saatuja vastauksia on tutkimuksessa 11 eli 73 %. Vastaajien joukossa

on kaksi toisen tutkinnon suorittajaa eli tutkinnon täydentäjää. Loput yhdeksän opiskelijaa ovat opiskelemassa ensimmäistä ammatillista perustutkintoaan.

Vaaturiryhmien keskinäiseen vertailuun valittu ensimmäisen vuoden opiskelijaryhmä on aloittanut opintonsa syksyllä 2017. Heidät on valittu opiskelemaan samoilla valintakriteereillä kuin valmistuvakin ryhmä. Ryhmässä B on 17 aktiivisesti opintojaan suorittavaa opiskelijaa. Heidän vastaustensa määrä on 14 vastausta eli 82 %. Tämä vastaajien ryhmä koostuu 11:stä ylioppilastutkinnon suorittaneesta ja 3:sta aiemman tutkinnon täydentäjästä.

TOY-ryhmässä eli ryhmässä C on aktiivisesti opiskelevia opiskelijoita kymmenen. Saatua vastausta on viisi eli puolet ryhmästä. Vastausten määrään on jonkin verran vaikuttanut osalla opiskelijoilla osaamisen tunnustamisen. Aiemman osaamisen tunnustaminen, vaikuttaa opintoihin osallistumiseen koululla. Nämä viisi vastaajaa ovat kaikki ylioppilastodistuksella ammatilliseen koulutukseen hakeutuneita. Kaikkien yhteisenä tavoitteena on valmistua vaatetusompeleen perusopintojen koulutusohjelmasta kevään 2018 lopulla.

Ryhmässä D eli Kiitorata-ryhmässä aktiivisesti opiskelevia opiskelijoita on 11, joista kyselyyn vastasi kahdeksan opiskelijaa eli 73 %. Kaikki kahdeksan ovat tutkinnon täydentäjiä eli heillä on aiempaa vaatetusalan osaamista. Vaaturin perusopintoja yrittäjäpajainotteisesti suorittaa kolme ja vaatetusompeleen perusopintoja viisi opiskelijaa.

8.2 Oppimispolku ja opiskelijan vastuu opinnoista

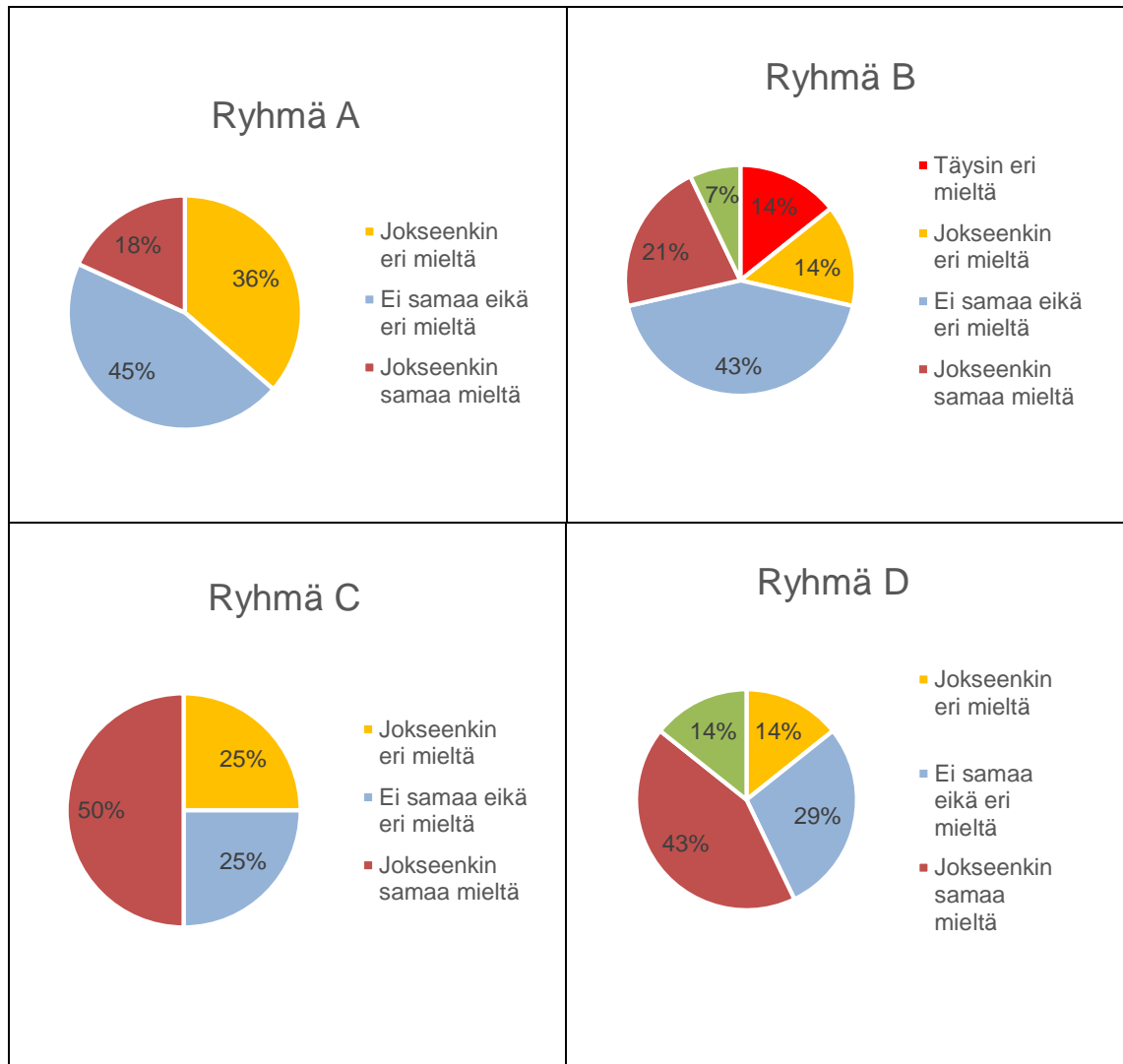
8.2.1 Oppimispolun rakenteen tunteminen

Opiskelijan on tunnettava oma oppimispolkunsu eli eHops. Tämän avulla opiskelija voi suunnitella opintojensa suoritusjärjestystä. Opintojen alussa opiskelijat perehdytetään oman opintosuunnitelman rakenteeseen, jolloin laaditaan myös eHops. Henkilökohtaisen oppimispolun laadinnassa huomioidaan aiemmin hankittu osaaminen, joka tunnustetaan ja tunnustetaan. Tämä prosessi tehdään opiskelijan ja ryhmänohjaajan kahdenkeskisessä keskustelussa. Opintonsa aloittavia opiskelijoita on yleensä ryhmässä 20, joten ryhmänohjaajan on hallittava isoa kokonaisuutta. Yleisesti ajatellen opetussuunnitelman ja tutkinnonperusteiden ymmärtäminen vaatii opiskelijalta pitkästä syventymistä ja asiaan perehtymistä kaiken muun uuden tiedon lisäksi.

Ryhmän A vastauksissa ei ole yhtään ”täysin eri mieltä” tai ”täysin samaa mieltä” -vastausta. Puolueettomia vastauksia on jokaisessa ryhmässä. Samoin ”jokseenkin samaa mieltä” -vastauksia on 18 %. Ryhmän B vastauksissa on jonkin verran samaa suuntausta. Muutoin ryhmän B vastaukset ovat hyvin hajanaisia. Ryhmän C vastaukset asettuvat vastauksissa keskilinjalle, jolloin 50 % tuntee oman oppimispolkunsaa. Ryhmät C ja D asettuvat vastauksissa hyvin samoille linjoille.

Opiskelijoiden eHops:n rakenteen tunteminen on koottu kuvioon 9.

Kuvio 9. eHops:n rakenteen tunnistaminen

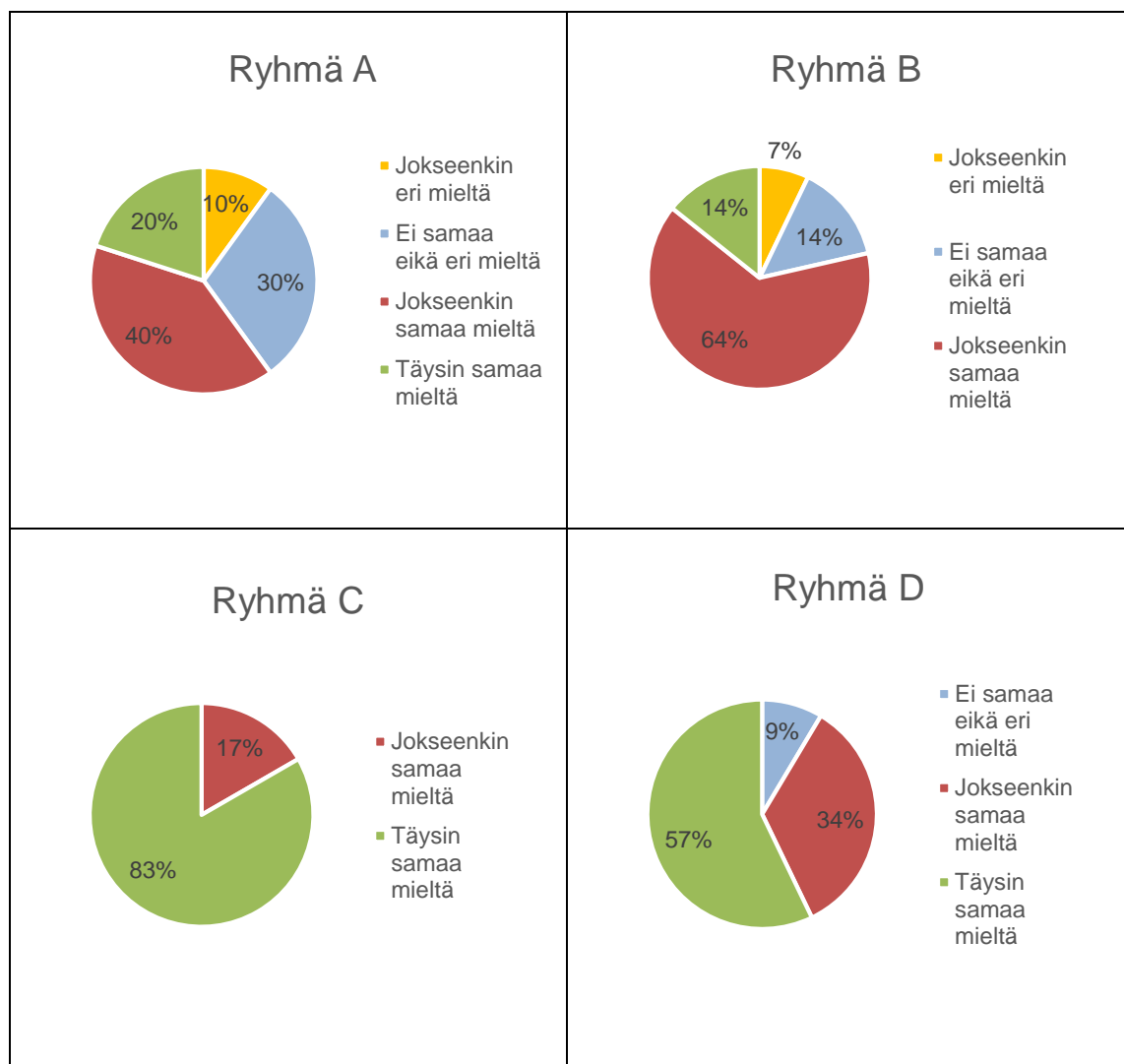
8.2.2 Opiskelija on ottanut itsenäisen etenemisvastuun opinnoissaan

Opettajien ohjaus saa paljon positiivisia vastauksia ja yhdessäkään vastausjoukossa ei ole ”täysin eri mieltä” -vastauksia. Ohjauksen onnistuminen koetaan onnistuneen ryhmässä C ja D parhaiten, vaikka onnistumisen kokemuksia on muissakin ryhmässä.

Ryhmässä A ja B on eriäviä mielipiteitä havaittavissa noin 10 %, vaikka ryhmän A vastaajista 30 % on halunnut olla puolueettomia tai eivät ole ymmärtäneet täysin asiaa.

Opettajan ohjaus apuna opintojen etenemisessä on koottu kuvioon 10.

Kuvio 10. Ohjaus apuna itsenäisessä opiskelussa

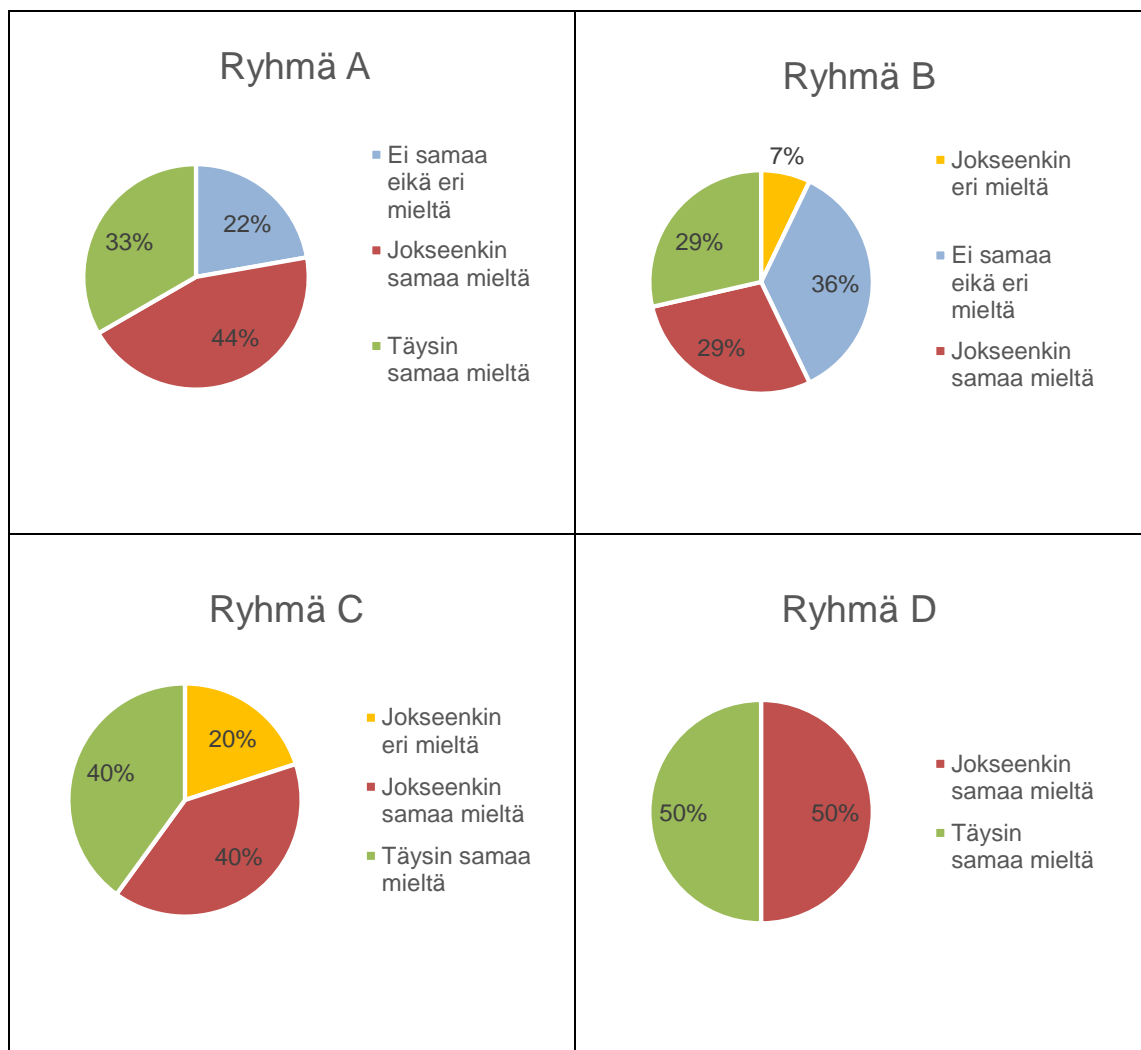

8.2.3 Itsenäisen vastuunoton onnistuminen opinnoissa

Itsenäinen vastuunotto näkyy vastauksissa lähes onnistuneen, koska vastauksissa ei ole mukana yhtään eriävää mielipidettä. ”Jokseenkin eri mieltä” -vastauksia on vain ryhmässä B (7 %) ja C (20 %). Eniten puolueettomia vastauksia eli ”ei samaa eikä eri mieltä” -vastauksia on ryhmän B vastauksissa (36 %). Ryhmän B vastaukset sijoittuvat ”jokseenkin samaa mieltä” ja ”täysin samaa mieltä” -vaihtoehtoihin, 29 % molemmissa. On ilahduttavaa huomata opiskelijoiden kokevan itsenäisen vastuunotto opinnoissaan näin positiivisesti.

Opiskelijoiden onnistuminen itsenäisessä vastuunotossa on koottu kuvioon 11.

Kuvio 11. Opiskelijan itsenäinen vastuunotto opinnoissa

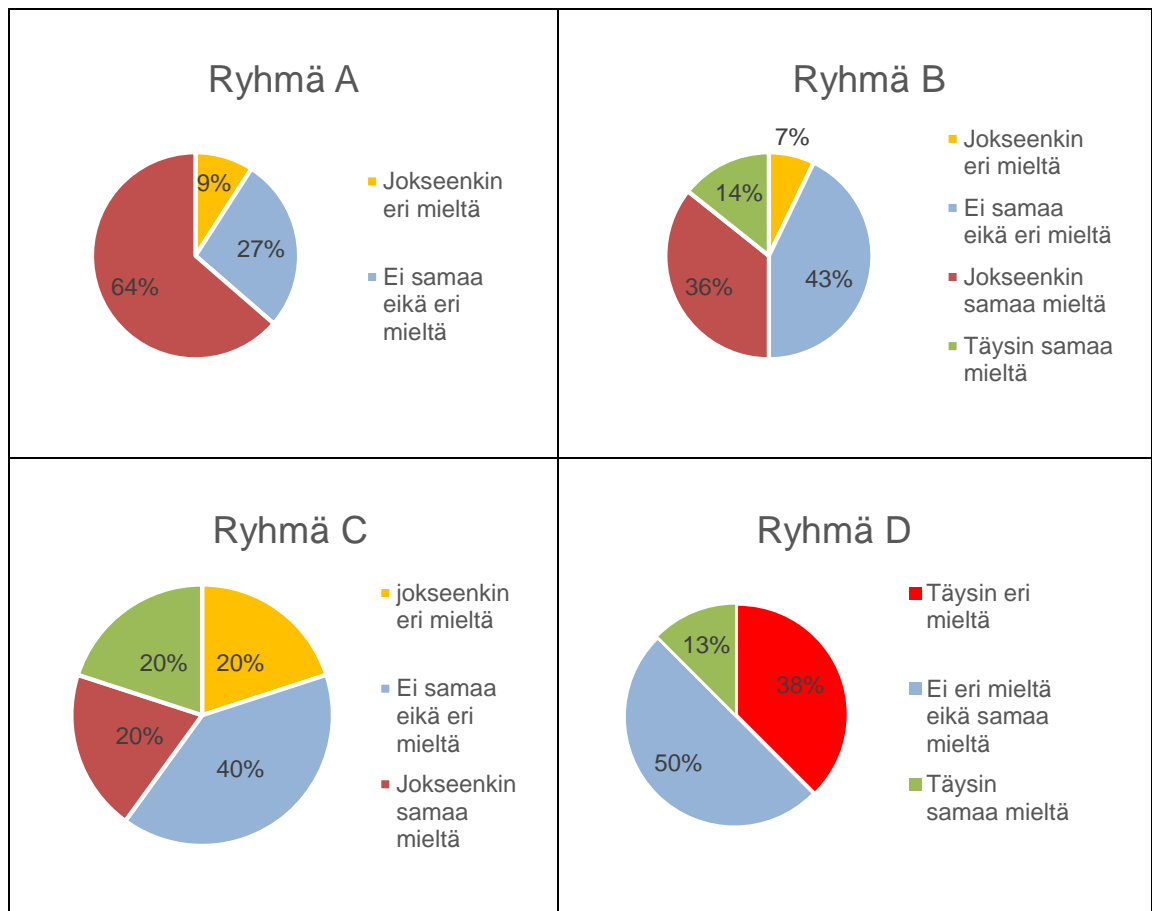
8.3 Opintojen eteneminen järjestelmällisesti

8.3.1 Lukujärjestyksen merkitys opinnoissa

Suurin osa ryhmissä A ja B kokevat lukujärjestyksen olevan tärkeä heidän opinnoissaan. Ryhmä A kokee lukujärjestyksen määrittävän heidän opintojensa aikataulua ”jokseenkin samalla” -mielipiteellä 64 %:lla. Ryhmän B kohdalla on samankaltaisia mielipiteitä 36 %:lla. Kaikissa ryhmissä on hyvin paljon puolueettomia vastaajia. Ryhmän C mielipiteet jakautuvat tasaisesti. 40 % vastaajista pysyy kuitenkin puolueettomina. Ryhmän D vastaukset ovat muista ryhmistä poikkeavia. Vastaukset jakautuvat enimmäkseen ääri-vas- tauksiin ja puolueettomiin. 38 % vastaajista on täysin eri mieltä ja tämä kertoo Kiitorata- ryhmän kouluttoman koulun toiminnasta. Ryhmän D vastaustuloksesta ilmenee myös, että 13 % vastaajista pitää lukujärjestyksen tuomasta turvasta opinnoissa.

Lukujärjestyksen merkitys opiskelussa on koottu kuvioon 12.

Kuvio 12. Opintojen aikatauluna lukujärjestys

8.3.2 Opiskelijoiden vapaita kommentteja lukujärjestyksen tarpeesta

Opiskelijoilla on ollut mahdollisuus vapaaseen kommentointiin lukujärjestykseen liittyen. Nämä kommentit antavat selkeän kuvan siitä, miten eri ryhmät kokevat asioita. Ryhmä A on opiskellut koko opintonsa tavallisen lukujärjestyksen säätelemässä aikataulussa. Ryhmällä C on ollut teknisiä vaikeuksia nähdä oma lukujärjestyksensä, joka näkyy vastauksissa. Ryhmällä D ei ole lukujärjestystä laadittuna, ja opiskelijan kommentti on myönteinen kannanotto tähän asiaan.

"Esim. ompelutöiden eteneminen riippuu siitä, paljon lukujärjestyksessä on varattu itse työskentelylle. Jos vain puolet päivää on eteneminen katkonaista" (ryhmän A vastaaja)

"Teoria- ja/tai lähiopetusajat on hyvä olla etukäteen tiedossa, että pystyy järjestämään mahd. muut pakolliset menot." (ryhmän B vastaaja)

"Työ aikatauluttaa myös paljon opiskelua. Työt aikatauluttavat myöskin" (ryhmän B vastaaja)

"En ymmärtänyt tuota "väitettä" (ryhmän C vastaaja)

"Projektit etenevät pikemminkin joustavasti kuin lukujärjestyksen puitteissa. Lukujärjestyksien kanssa oli ongelmia jatkuvasti eikä niitä päässyt katsomaan. Opettajamme kirjoitti aina viikkokohtaisen lukujärjestyksen luokkamme taululle" (ryhmän C vastaaja)

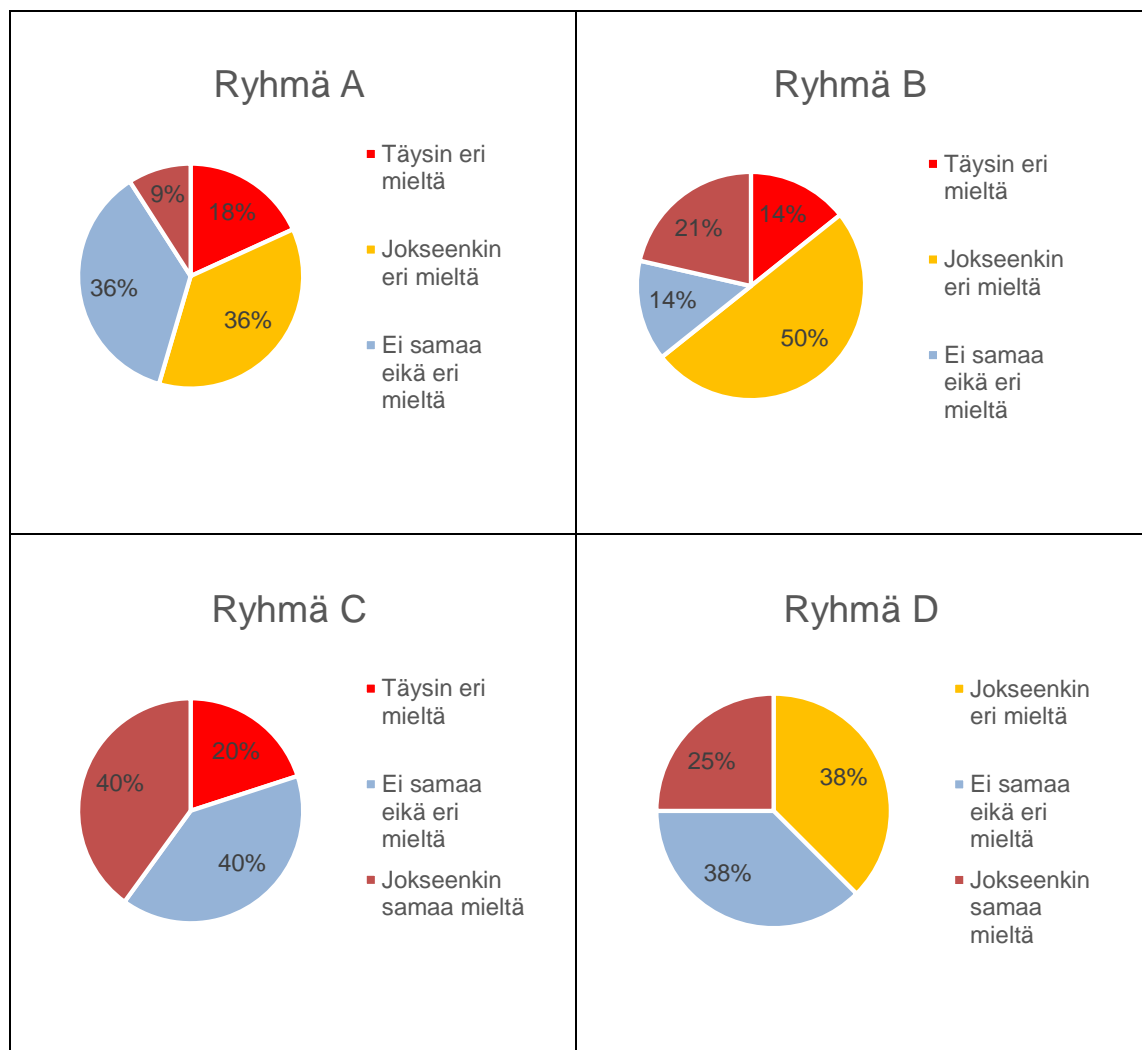
"Meidän luokka on vapaampi ja jokainen toimii omaan tahtiinsa. Näin opiskelu pysyy motivoivampana. En voisi kuvitella, että olisin luokalla jossa kaikki toimivat samaan tahtiin ja kaikkilla olisi samat aikarajat" (ryhmän D vastaaja)

8.3.3 Tietojen ja taitojen oppiminen eHopsi:n mukaan

Oppiminen eHopsi:n mukaan järjestelmällisesti on vastausten mukaan koettu opiskelijoiden keskuudessa vähemmän onnistuneesti. Yhdessäkään ryhmässä ei ole ”täysin samaa mieltä” -vastauksia. Vastaukset ovat myös hajallaan koko vastausjoukkoa tarkasteltaessa. Ryhmissä A, B ja C on ”täysin eri mieltä” -vastaajia 14–20 % jokaisessa. Vastaavasti ryhmissä A, B ja D ”jokseenkin eri mieltä” -vastauksia on 36–50 %. B-ryhmää lukuun ottamatta, ”ei samaa eikä eri mieltä” -vastaukset ovat vallitsevia kaikissa ryhmissä.

Opiskelun eteneminen eHopsi:n määrittelemässä järjestyksessä on koottu kuvioon 13.

Kuvio 13. Järjestelmällinen oppiminen eHopsi:n mukaisesti

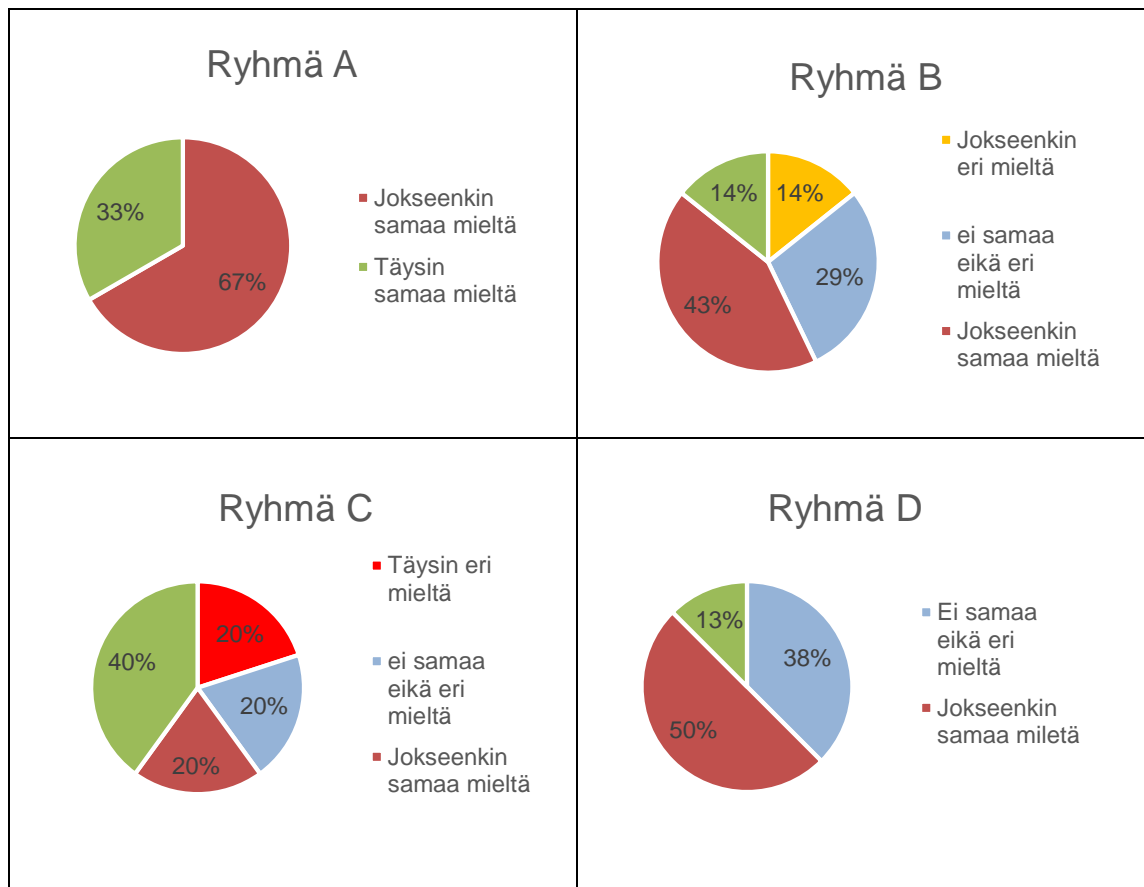

8.4 Ammattiteorian integroituminen ammattityöhön

8.4.1 Ammattiteoria ammatillisen koulutuksen perustietojen oppimisessa

Ammattiteoriat ovat ammatillisen perusopetuksen teoria-aineita, jotka ovat perustietojen ja taitojen oppimista. Tekstiili- ja muotialan perustutkinnossa ammatillisilla teoriaopinnoilla tarkoitetaan materiaalituntemus- ja tuotesuunnitteluopetusta sekä tieto- ja viestintätekniikkaa. Ammattiteorian tiedon tarpeellisuus opiskelijoille on havaittavissa ryhmän A vastuksista. Vastaukset asettuvat ”jokseenkin samaa mieltä” -vastauksiin (67 %) ja ”täysin samaa mieltä” -vastauksiin (33 %). Ryhmän B vastauksissa on enemmän hajontaa. Vastauksista on 29 % puolueettomia ja 43 % ”jokseenkin samaa mieltä” -vastauksia. Vastaajista 14 % on jokseenkin eri mieltä ammattiteorian osaamisen tarpeellisuudesta sekä saman verran (14 %) taas täysin samaa mieltä. Ryhmän C vastaukset ovat samoin hajallaan. Vastaajista 20% on täysin eri mieltä oman osaamisen täydentymisestä ammattiteorian opeilla. Ryhmän C vastaukset sijoittuvat tasaisesti. Ryhmän D vastauksissa puolet on ”jokseenkin samaa mieltä” -vastauksia ja 38 % on puolueettomia.

Kuvio 13. Ammattiteoria täydentää opintoja

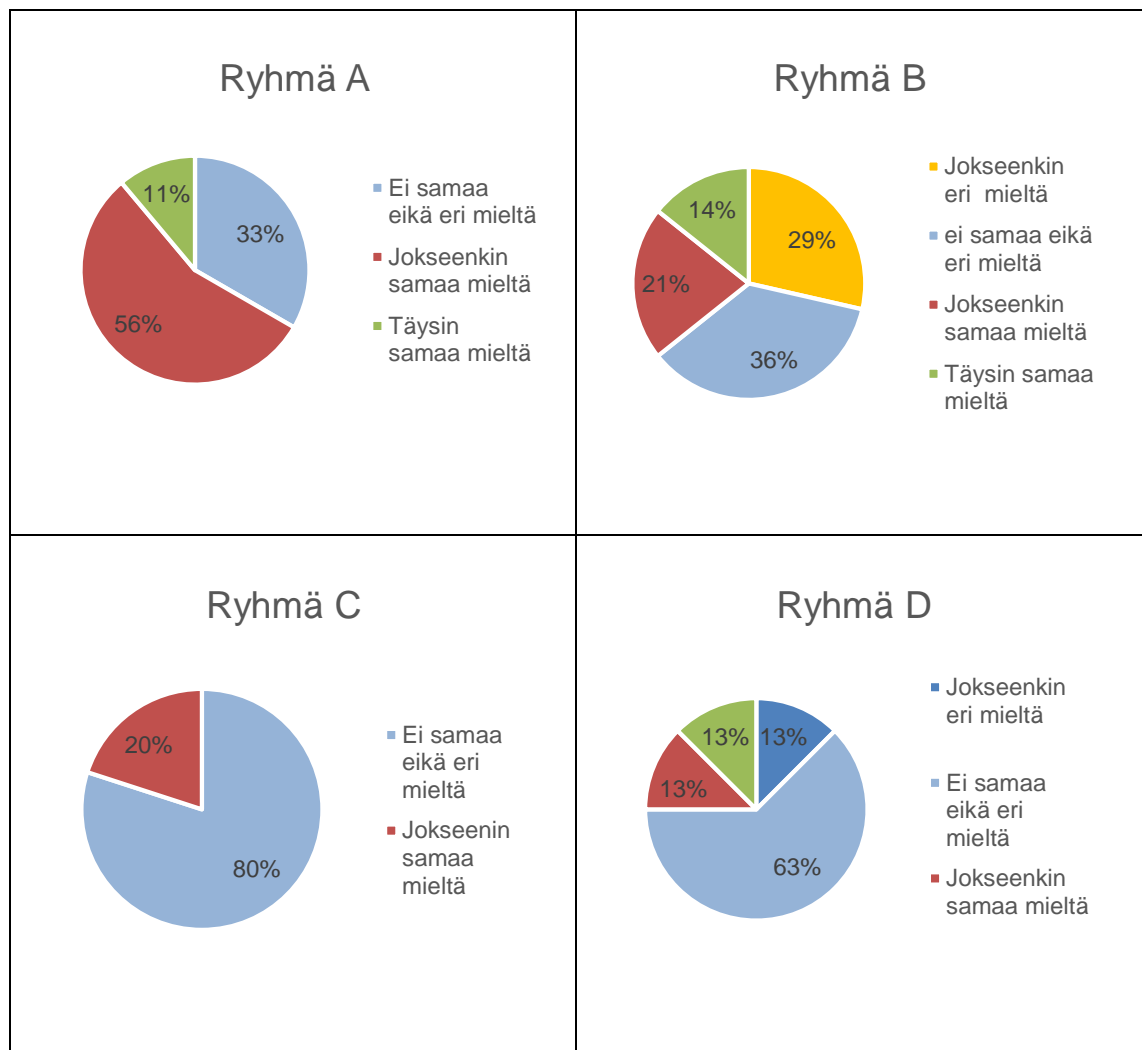

8.4.2 Ammattiteorian saumaton linkittyminen ammattityön aiheeseen

Ammattiteorian saumaton linkittyminen ammattityöhön koetaan onnistuneen ryhmissä A (11 %), ryhmässä B (14 %) ja ryhmässä D (13 %). Kaikissa ryhmissä on lisäksi ”jokseenkin samaa mieltä” -vastauksia, mutta ryhmässä A kuitenkin eniten (56 %). Yksikään vastaaja ei ole täysin eri mieltä väittämästä. Tämän kysymyksen vastauksissa on huomattavan paljon puolueettomia vastauksia.

Ammattityön ja -teorian linkittyminen saumattomasti on koottu kuvioon 14.

Kuvio 14. Ammattiteorian saumaton linkittyminen ammattityön kanssa

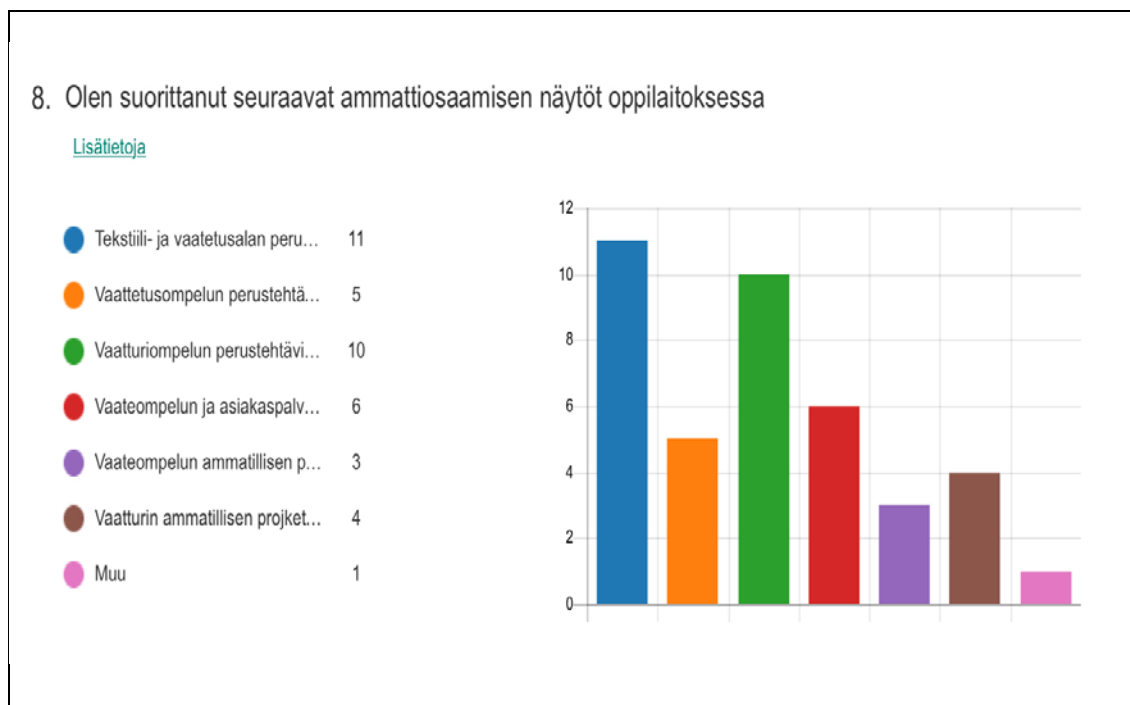
8.5 Ammattiosaamisen näytön suorittaminen oppilaitoksessa

Vastausten tulkinnessa on havaittavissa yhtäläisyyksiä ryhmien A ja B välillä, kuten myös ryhmien C ja D välillä. Ryhmän B vastauksissa on poikkeamaa muihin verrattuna. Koska kyseessä on ensimmäisen vuoden opintoryhmä, opiskelijoilla ei ole näyttöjä suoritettuna yhtä paljon kuin muilla vertailussa olevilla ryhmillä. Vastausten tulkintaa vaikeuttaa myös ryhmissä toista tutkintoon suorittavien vastaajien vastaukset.

Kaikkien ryhmien kohdalla samanlainen vastaus on tekstiili- ja vaatetusalan perusosaamisen näytön suorittaminen oppilaitoksessa, koska näyttö on ensimmäinen suoritettava näyttö opintojen alussa. Näytön suorittamisen kohdalla osittain opitaan ammattiosaamisen näytön kaikkien osa-alueiden suorittamisen tärkeys.

Ryhmän A vastausten tulkinnessa on huomioitava tutkinnon täydentäjien kyselyyn osallistuminen. Tämä hajottaa vastauksia laajemmalle asteikolle, koska vastauksissa on myös aiemmin suoritettuja näyttöjä.

Kuvio 15. Ammattiosaamisen näyttöjen suorittaminen oppilaitoksessa ryhmässä A

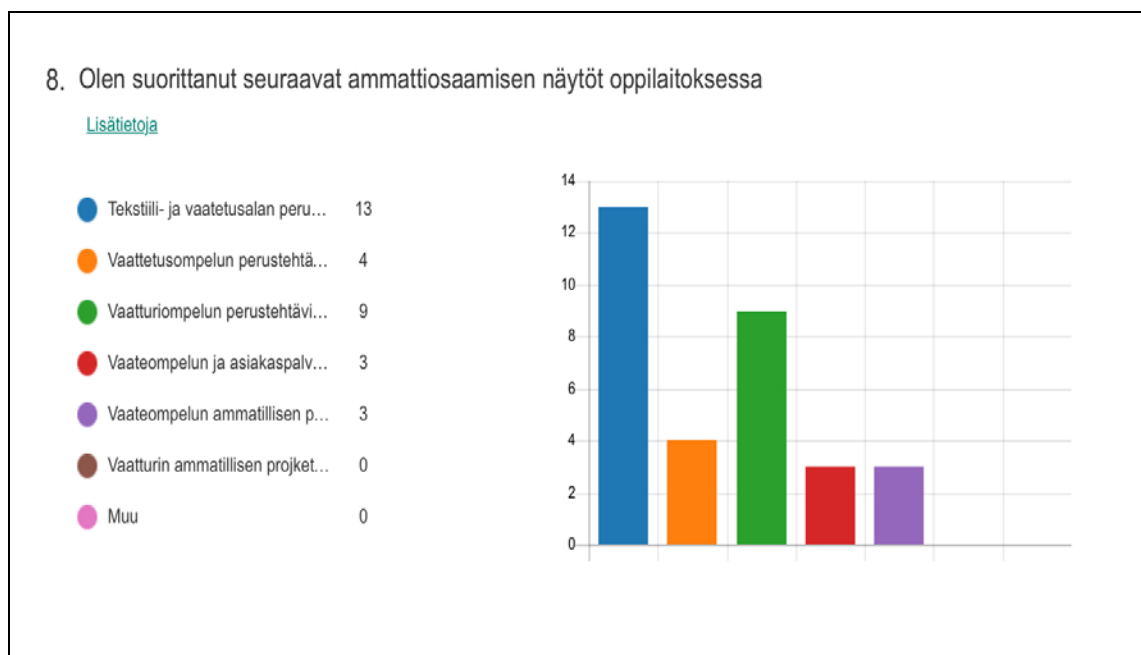
Opiskelijat ovat antaneet seuraavat täsmentävät vastaukset:

”Erikoismateriaalin näyttö” (ryhmän A vastaaja)

”Vaatturityön ja asiakaspalvelun näyttö” (ryhmän A vastaaja)

Ryhmä B on aloittanut opintonsa ja ei tästä syystä ole kyselyn suorittamiseen mennessä tehnyt kuin tekstiili- ja vaatetusalan perustehtävissä toimimisen näytön koululla. Vastajien muut näytöt ovat ryhmässä tutkintoaan täydentävien vastauksia. Vastausten tulkinassa on myös huomioitava, että kaikki eivät ole ymmärtäneet kysymystä oikein. Ryhmässä ei voi olla vaatturiompelun perustehtävissä toimimisen näyttöjä suoritettuna.

Kuvio 16. Ammattiosaamisen näyttöjen suorittaminen oppilaitoksessa ryhmässä B

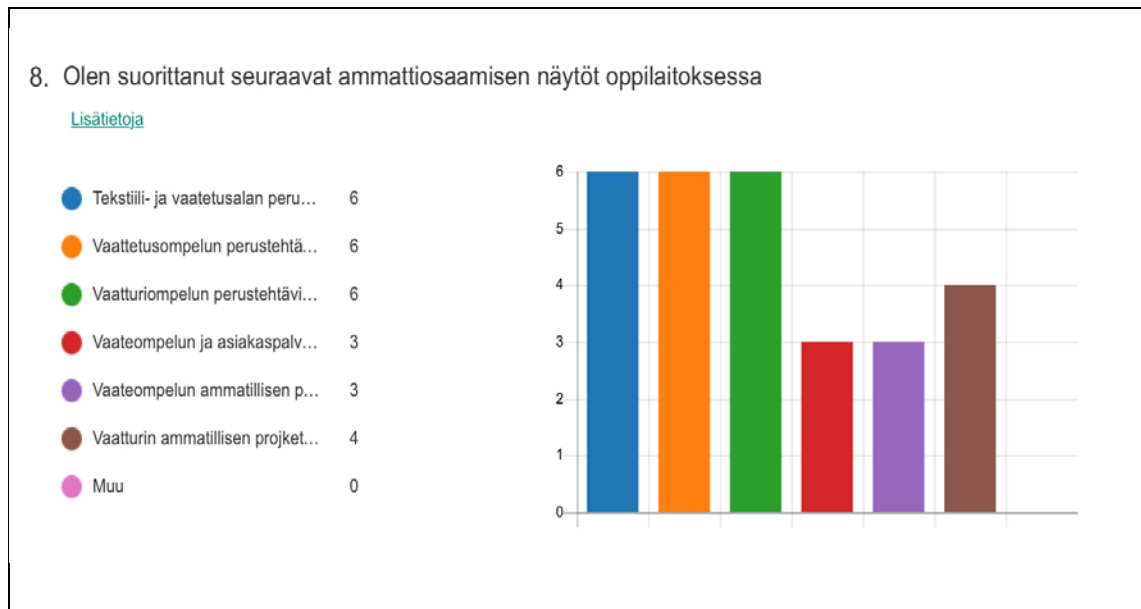

Ryhmä C on ryhmä, joka suorittaa työssäoppimisensa omassa koululla toimivassa yrityksessään. Koululla työskentely vaikuttaa myös näyttöjen suorituspaikkaan. Vastusten kohdalla herättää mielenkiintoa, miksi on valittuna vaatturiompelun perustehtävissä toimiminen. Ryhmässä ei ole tutkinnon täydentäjiä, joten tämä vastaus on virheellinen.

Opiskelijat ovat antaneet seuraavat täsmentävät vastaukset:

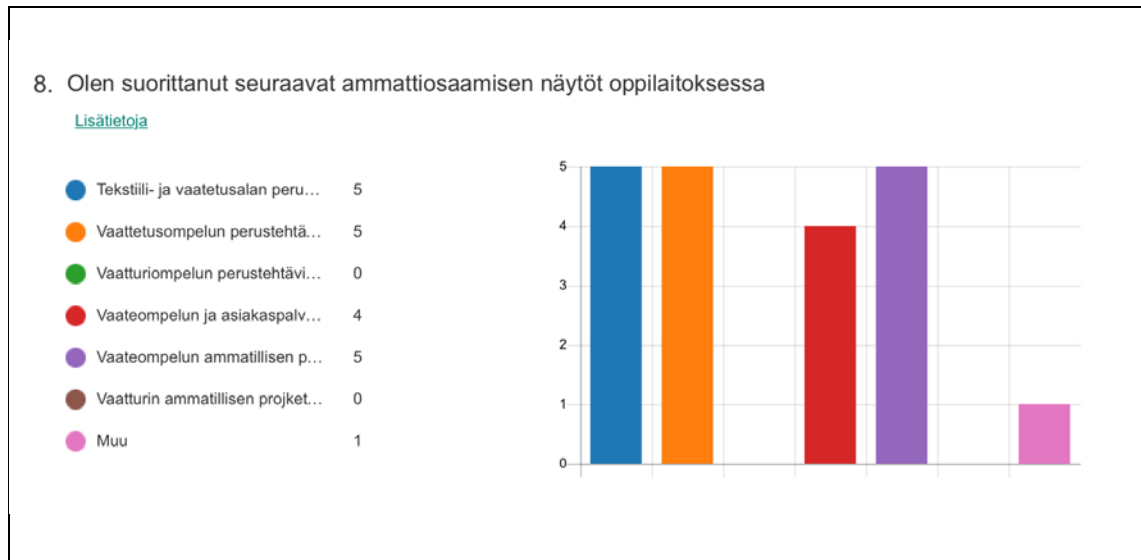
"Stailauksen näyttö" (ryhmän C vastaaja)

Kuvio 17. Ammattiosaamisen näyttöjen suorittaminen oppilaitoksessa Ryhmä C

Ryhmässä D eli Kiitorata-ryhmässä on kahden suuntautumisalalan opiskelijoita, joten vastausten hajonta tuntuu oikeanlaiselta. Opintojen tässä vaiheessa heidän näyttöjensä suorittaminen koululla on ollut aikataulullisesti perustelua. Opinnoissa näyttöjen suorittamisessa, kuten opinnoissakin, suoritetaan useampaa opintokokonaisuutta samanaikaisesti. Opiskelijan osaamisen kertyminen ja näytön suorittaminen on osittain opettajan vastuulla. Opettaja havainnoi ja tarkkailee opiskelijan osaamisen kehittymistä ja näyttöön osallistumisen valmiutta.

Kuvio 18. Ammattiosaamisen näyttöjen suorittaminen oppilaitoksessa Ryhmä D

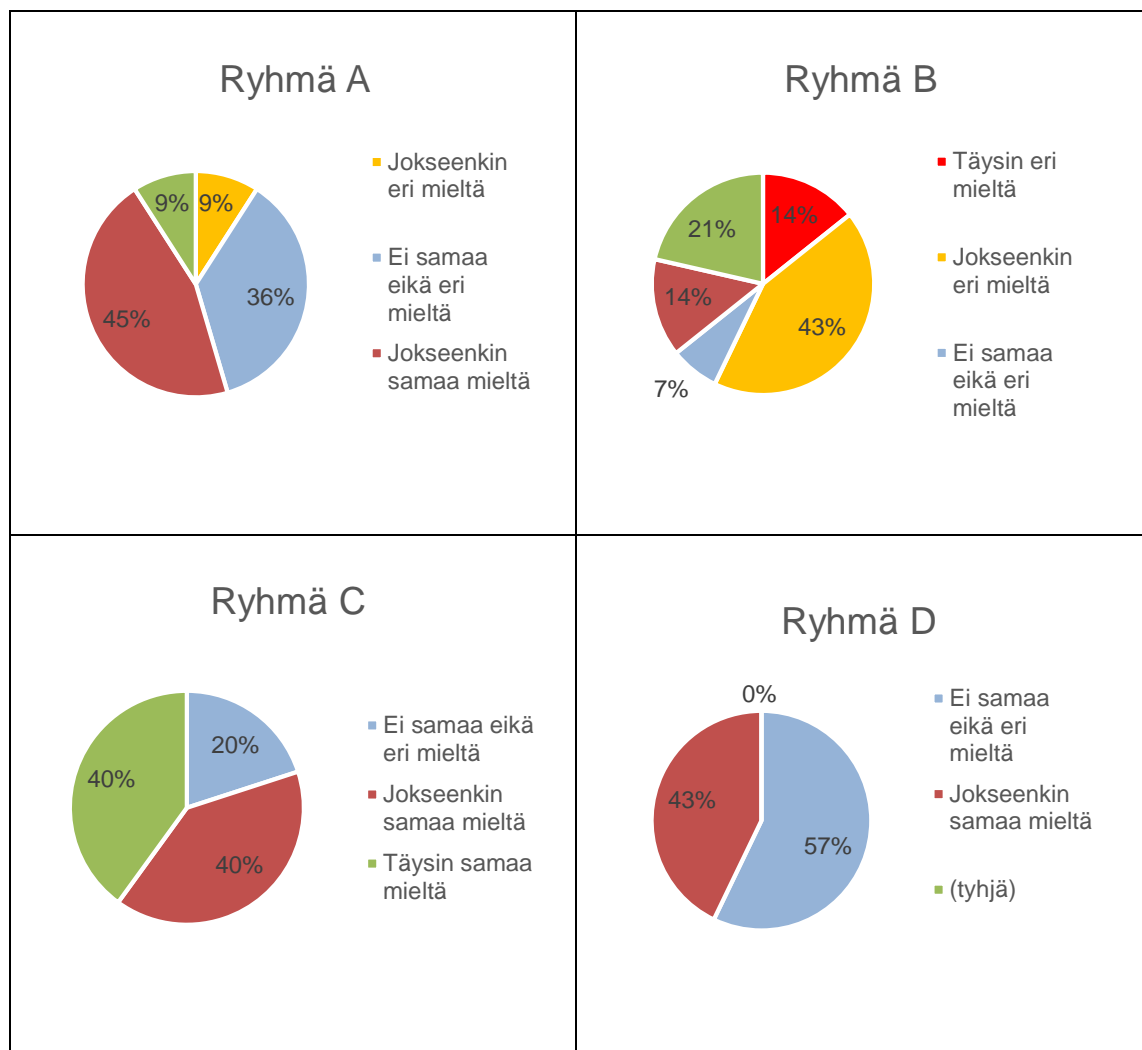
8.6 Oppimateriaalin merkitys opiskelijalle

8.6.1 Oppimateriaalin käytettävyys ajasta ja paikasta riippumatta

Ryhmässä B vastauksissa on eniten hajontaa; suurin osa vastaajista on eri mieltä oppimateriaalien käytön vaivattomuudesta. Ryhmissä A, C ja D käyttö koetaan taas suurelta osin vaivattomaksi. Näiden ryhmien opiskelijat ovat toisen vuoden opiskelijoita ja siksi heidän vastauksensa eroavat ryhmän B vastauksista. Ryhmissä A ja D on eniten puolueettomia vastauksia suhteessa vastausten määrään. Ryhmässä D on yksi tyhjä vastaus.

Oppimateriaalin käytön vaivattomuus on koottu kuvioon 19.

Kuvio 19. Oppimateriaalin käytön vaivattomuus

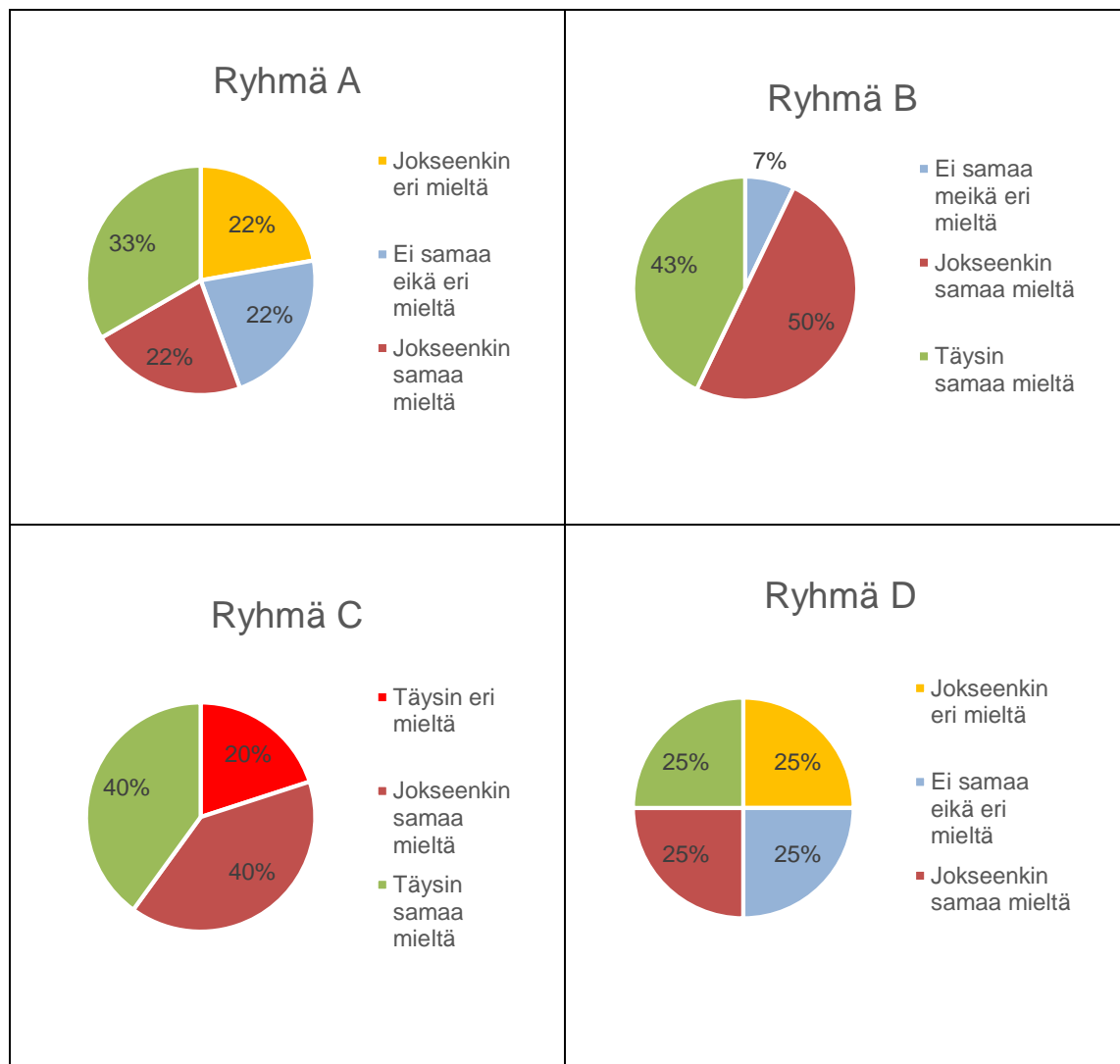

8.6.2 Paperisen oppimateriaalin eli monisteiden tärkeys

Paperimonisteiden suosio on havaittavissa opiskelijoiden vastauksissa, koska ryhmien B ja C vastauksissa suurin määrä vastaajista on ”täysin samaa mieltä” paperisen oppimateriaalin tärkeydestä. Ryhmän B laajin vastausprosentti asettuu ”jokseenkin samaa mieltä” -vastauksen kohdalle. Ryhmän A vastaukset ovat tasaisesti hajallaan, kuten myös ryhmän D, jonka vastaukset jakaantuvat tasan neljälle vastaussektorille.

Monisteiden tärkeys oppimateriaalina on koottu kuvioon 20.

Kuvio 20. Monisteiden merkitys opiskelijoille oppimateriaalina

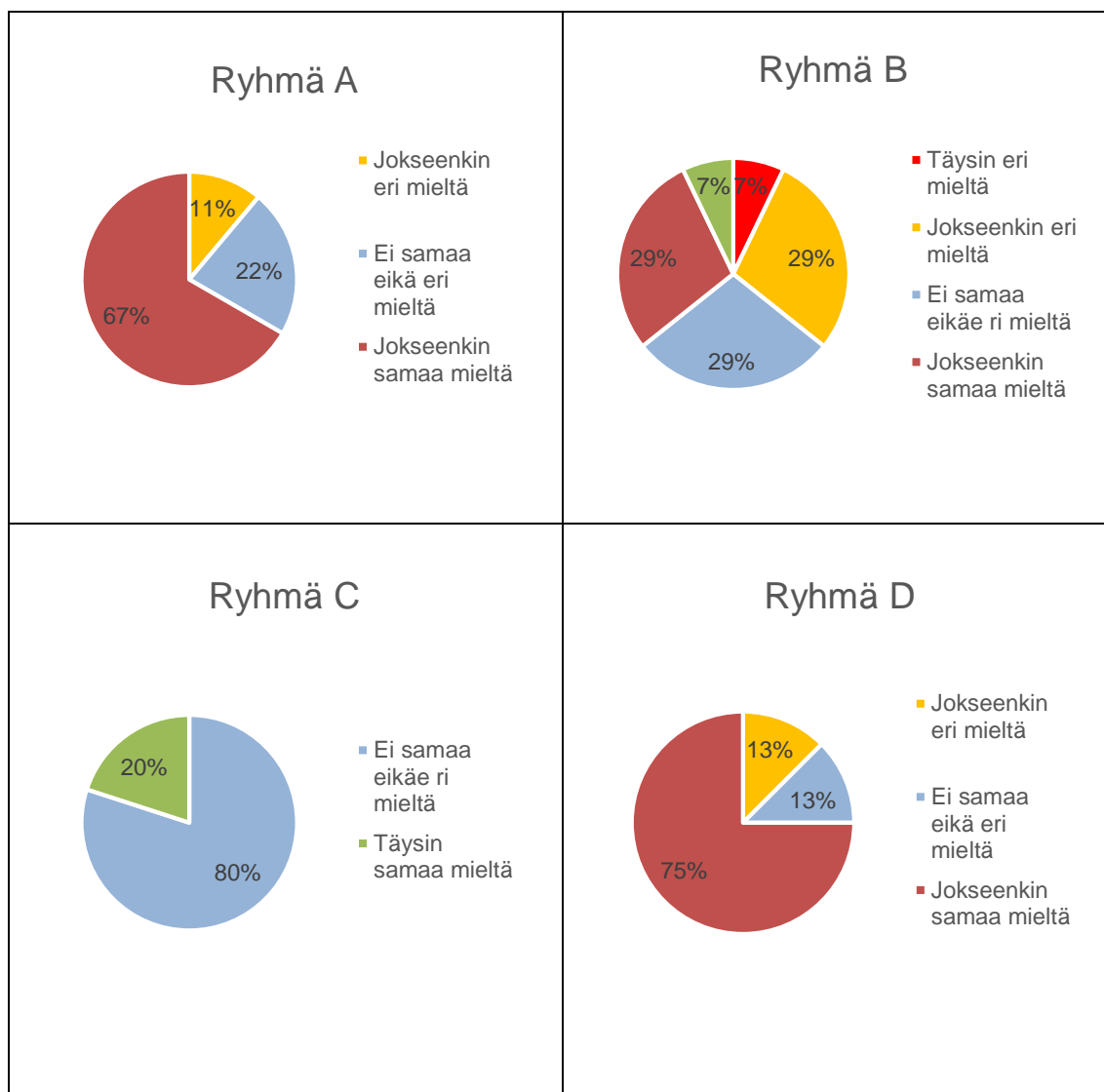

8.6.3 Sähköinen oppimateriaalin käyttökokemus

Sähköisen oppimateriaalin kohdalla vastauksissa on suuria eroavaisuuksia. Suurin vastausten hajonta on ryhmän B kohdalla, jonka vastausten joukossa on myös ainoa ”täysin eri mieltä” -vastausvaihtoehto valittuna. Ryhmien A ja B vastaukset ovat lähes identtiset; suurin osa vastaajista on jokseenkin samaa mieltä sähköisen oppimateriaalin käytöstä. Ryhmässä C on puolueettomia vastauksia suhteessa eniten.

Sähköisen oppimateriaalin tärkeys opinnoissa on koottu kuvioon 21.

Kuvio 21. Sähköisen oppimateriaalin käytännöllisyys

8.7 Oppimateriaalin tallennuksen merkitys

Valmistuva vaatturi-ryhmä A on käyttänyt opettajansa antamaa Dropbox-pilvipalvelua, jolloin vastauksissa on myös tulkittavissa käyttökokemuksen tuoma tunnettavuus. Ryhmä vastauksissa on selvästi ilmaistu, että Fronter on vähemmän sopiva tallennukseen. Google Drive on opiskelijoiden vastauksissa saanut myös kannatusta. Kummas- tusta herättää Office 365:n vähäinen kannatus ja lisäksi osa vastaajista ei tunne palve- lua.

Opiskelijat ovat halunneet täsmentää mielipiteitään:

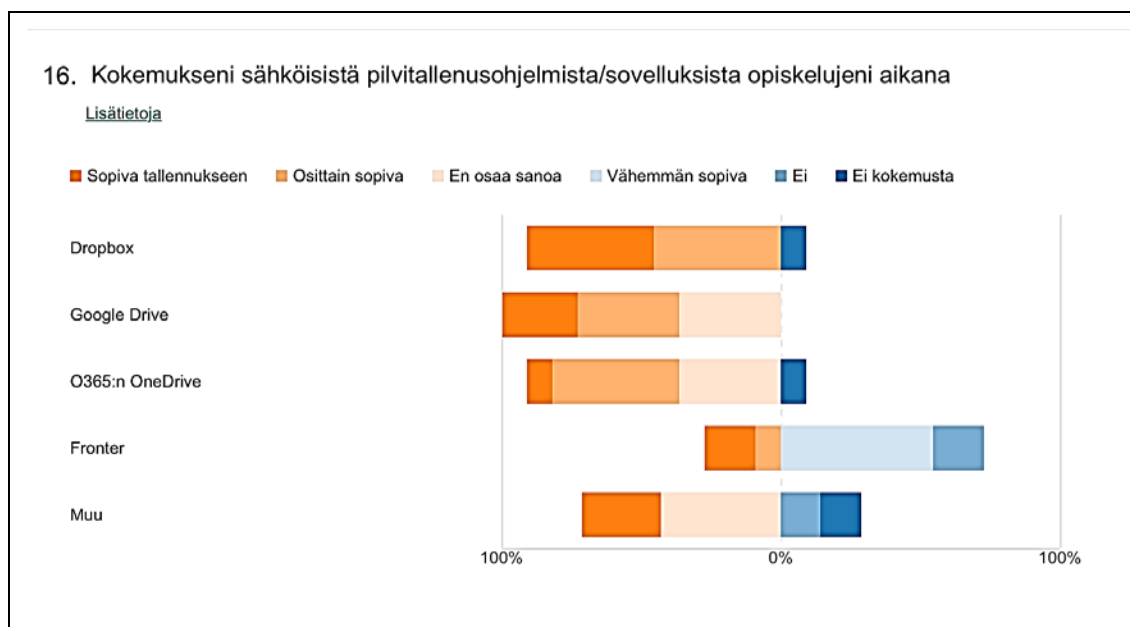
”Omat kansiot koneella” (ryhmän A vastaaja)

”Koulun omat tallennustilat” (ryhmän A vastaaja)

”Erillaiset edistyneet messengerit, kuten Telegram, jossa voi tallentaa tiedostoja keskusteluryhmien pilvessä” (ryhmän A vastaaja)

Ryhmän A kokemukset pilvitallennusohjelmaista koottu kuvioon 22.

Kuvio 22. Ryhmän A kokemuksia pilvitallennusohjelmista

Ryhmä B on opintojensa aloituksessa saanut opetusta Office 365:n toimisto-ohjelman käytön mahdollisuuksista viimeisenä. Muut ryhmät jo vuotta aiemmin, jolloin koulutusorganisaatiossa aloitettiin palvelun yhteiskäyttö. Vastauksiin ei tämä ole vaikuttanut selvästi. ”osittain sopivia” -vastauksia on selvästi havaittavissa enemmän kaikkien tallennusvaihtoehtojen kohdalla. Fronter koetaan myös tässä ryhmässä vähemmän sopivaksi.

Kaksi opiskelijaa on täsmentänyt vastauksiaan pilvitallennuksen kohdalla. Ensimmäinen kommentti kertoo Dropbox-palvelun olevan epäselvä. Jää epäselväksi, että tunteeo vastaaja palvelun riittävän hyvin. Toinen vastaus ”Padlet”, on hämmennystä herättävä. Padlet ei ole tallennus-ohjelma vaan verkkosovellus, jota voi käyttää esim. blogin tekemiseen. Opiskelija on ehkä sekoittanut tämän liittymään tallennukseen, koska kirjoittaa työssäoppimisensa päiväkirjaa ohjeistuksen mukaisesti Padlet-verkkosovelluksella.

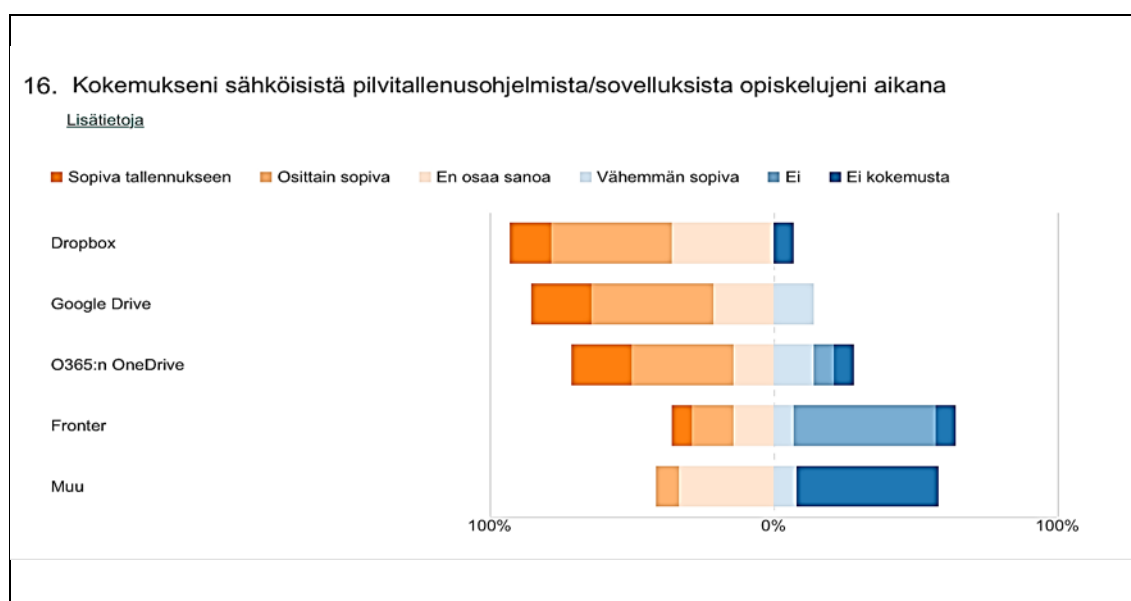
Opiskelijat ovat täsmentäneet vapaamuotoisesti mielipiteitään seuraavasti:

” Dropbox on epäselvä.” (ryhmän B vastaaja)

” Padlet” (ryhmän B vastaaja)

Ryhmän B kokemukset pilvitallennusohjelmaista koottu kuvioon 23.

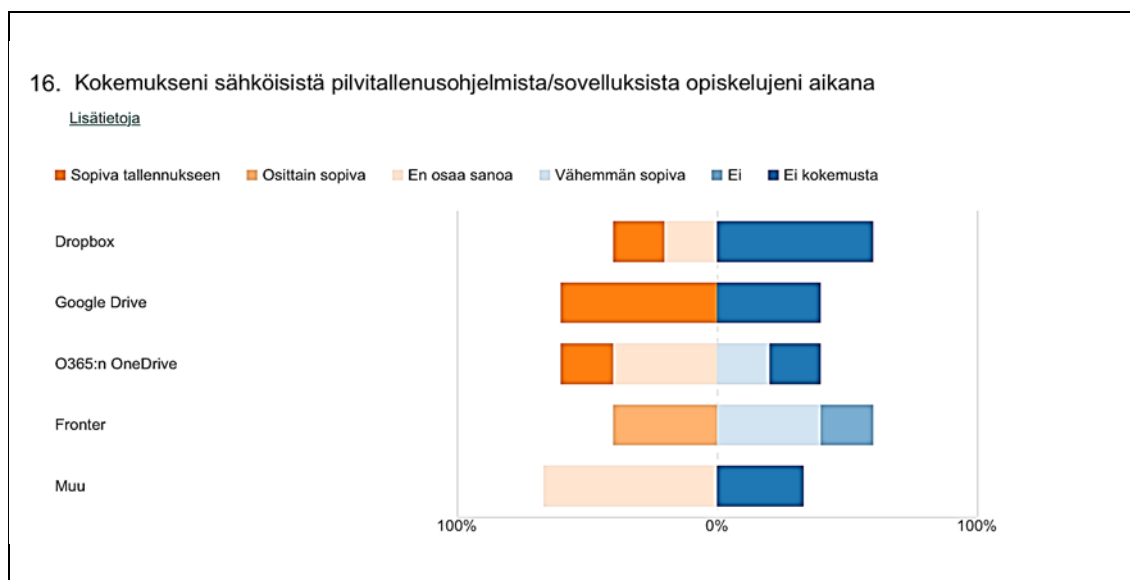
Kuvio 23. Ryhmän B kokemuksia pilvitallennusohjelmista

C -ryhmässä eniten kannatusta saa Google Drive. Vastaavasti Dropbox on tuntematon saman prosentimäärän verran. Eniten ryhmässä koetaan Googlen Drive sopivaksi tallennuspaikaksi. C-ryhmällä on kokemusta myös Fronterista osittain sopivana tallennukseen. Selvästi vastauksissa on havaittavissa monen palvelun kokemuksen käyttöön liittyvää vajausta. Ryhmällä ei ole antaa täydentäviä vastauksia, mikä muu palvelu olisi sopiva.

Ryhmän C kokemukset pilvitallennusohjelmaista koottu kuvioon 24.

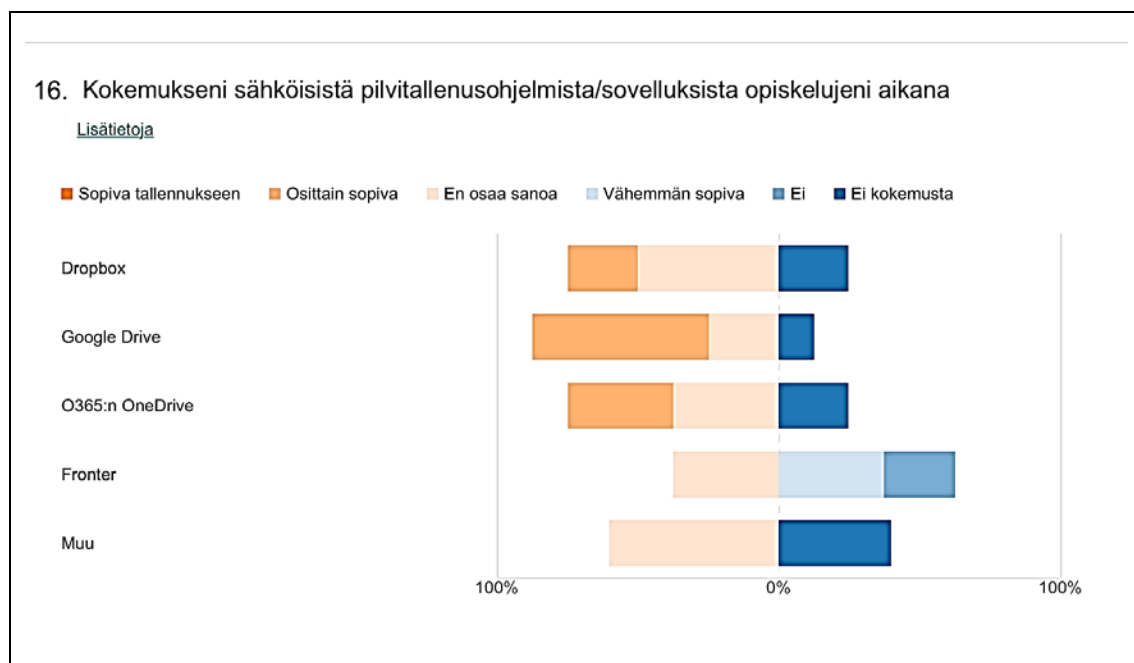
Kuvio 24. Ryhmän C kokemuksia pilvitallennusohjelmista

D-ryhmässä mikään palvelu ei saa ”sopiva tallennukseen” -vaihtoehto kannatusta. Eniten opiskelijoista kokee Google Driven tallennuspalvelun ”osittain sopivaksi”. Muutoin vastauksissa on paljon hajontaa ja kokemuksen puutetta tai ei osata sanoa ilmaista omaa kantaa.

Ryhmän D kokemukset pilvitallennusohjelmaista koottu kuvioon 25.

Kuvio 25. Ryhmän D kokemus pilvitallennusohjelmista

Opiskelijat ovat lisäksi kommentoineet vapaamuotisesti sähköistä tallennusmahdollisuutta. Tarkentavaan kysymykseen oli vastauksena ”omat kansiot koneella”. Tämän vastauksen tulkintani on, että opiskelija ei ole ymmärtänyt digitaalisen tallentamisen kaikkia ulottuvuuksia. Tiedon varastointimahdollisuuksia on monia, joista kansioon tallennus ei anna mahdollisuutta käyttää tallennettuja tietoja monipuolisesti. Kansio on sidottu paikkaan, jos vastauksella tarkoitetaan koulun K-aseman tai tietokoneen paikallista kansiorakennetta. Vastausten tulkinassa on havaittavissa, että vastaaja ei aina tunnista pilvipalvelun, kansion ja ohjelmasovelluksen eroavaisuuksia.

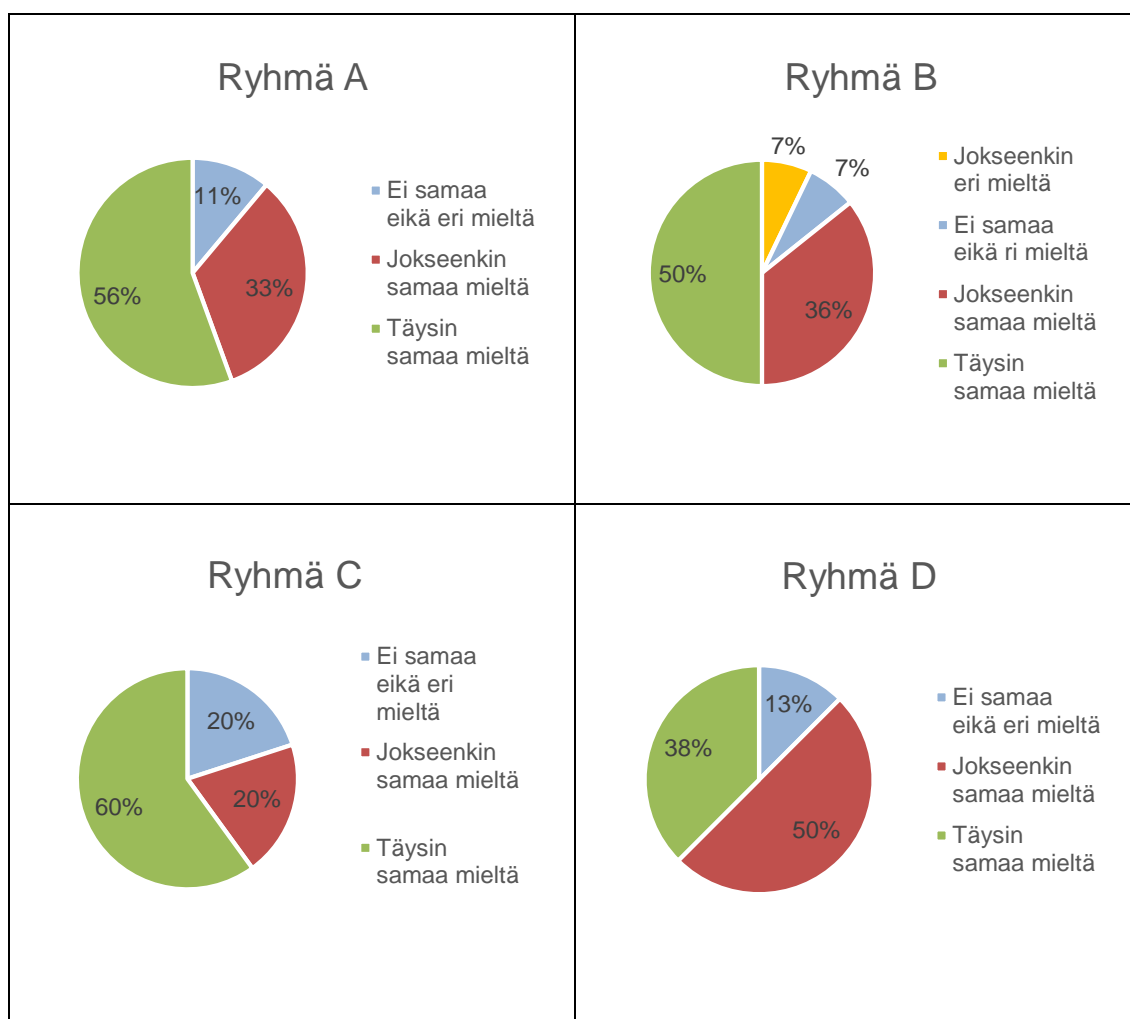
8.8 Opiskelupaikan merkitys opiskelijoille

8.8.1 Tyytyväisyys opiskelupaikkaan

Opiskelijoiden tyytyväisyys opiskelupaikkaan painottuu vastauksissa tyytyväisyyteen, vaikka jokaisessa ryhmässä on myös puolueettomia vastauksia eli ”ei samaa eikä eri mieltä” -vastauksia. Ryhmissä A, B ja C koetaan opiskelupaikka tärkeäksi puolessa tai yli puolessa vastauksia. Yleistäen opiskelijat ilmaisevat viihtyvänsä opinnoissa ja olevansa oppimassa oikeaa ammattia.

Opiskelijoiden kokemukset opiskelupaikan tärkeydestä on koottu kuvioon 26.

Kuvio 26. Tyytyväisyys nykyiseen opiskelupaikkaan

8.8.2 Opiskelijoiden kommentteja kehittämistyön tueksi

Opiskelijoiden kommenttien tarkastelu antaa ajattelemisen aihetta. Opettajina meitä ja meidän työtämme arvostetaan, vaikka toisaalta emme anna syventävää tietoa. Nämä ovat yksittäisten opiskelijoiden kommentteja, mutta kertovat opiskelijoiden sisäisestä tunnetilasta. Opetus on ammatillisen perustutkinnon tiedon ja taitojen opettamista, niissä tuntiraameissa, mitä meille on annettu. Joten nämä opiskelijoiden kommentit antavat meille miettimisen aihetta tulevaan opetukseen.

”Kokeneiden Vaatureiden, mestarien, kisällien kanssa on hienoa päästä oppimaan ja tekemään. Meritalo on erinomainen paikka ottaa ensi askeleet vaatetusalaan.” (ryhmän A vastaaja)

”Vaikka aika on rajattu 2 vuoteen ja asioista keretään käymään vain rajallinen määrä yhdessä, onneksi ohjeistusta saa enemmän, jos oma oppiminen on nopeampaa tai kiinnostus on jossain tietyssä aiheessa” (ryhmän A vastaaja)

”Opinnot käsittelevät vähän kaikkea, mutta aikataulun puolesta ei ole aikaa syventyä mihinkään” (ryhmän A vastaaja)

”Kommunikaatiota ei ole ryhmän ohjaajan ja aineopettajien välillä” (ryhmän B vastaaja)

”Puitteet ja mahdollisuudet koulussa ovat, vaikka mihin mutta jotenkin tuntuu, että ei saa kaikkea mahdollista irti mitä voisi saada. Seurataan ehkä liikaa opetussuunnitelmaa eikä mietitä mitkä ovat opiskelijan tavoitteet ja suunnitelmat tulevaa ammattia varten. Luokka koot ovat ehkä liian isot, että saisi parhainta opetusta mitä voisi saada.” (ryhmän D vastaaja)

9 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Opiskelijoiden vastauksia kertyi yhteensä 38 opiskelijalta, vaikka kyselylomake ohjattiin neljälle eri ryhmälle. Näissä ryhmissä on yhteensä 53 opiskelijaa. Vastausprosentti on vajaa 72, jolloin voi sanoa palautteen olevan kaikesta huolimatta parempi kuin hyvä. Yleisesti tutkimuksissa vastausten määrä vaihtelee välillä 20–80 %, jolloin lukua 60 voi vielä pitää hyvänä (Vilpas 2018).

Tutkimuksen validiteetin kohdalla osin aineiston keruussa on tapahtunut pieniä epäonnistumisia. Tehdessäni lomakkeita työni ohella, en huomannut virheitäni. Ajattelin ensin, että virheet ovat haitaksi aineiston analysoinnissa. Kyse on virheestä opiskelijoiden kyselylomakkeen kysymyksessä 16 vastausvaihtoehtojen kohdalla ei-vaihtoehto. Toisaalta mietintäni jälkeen tulien lopputulokseen, että näin opiskelijat saivat ilmaista jyrkemmän kannanoton pilvipalvelun toimivuudesta.

Toinen epäjohdonmukaisuus on kysymyksessä, joka käsittelee ammattiosaamisen näyttöjen suoritusta oppilaitoksessa. Näyttöjen sijoittelussa taulukkoon, olisi tullut miettiä toisenlainen järjestys. Järjestyksen muuttaminen olisi luonut opiskelijoille selkeämmän vaikutuksen ja samalla oma virheeni vaaturityön ja asiakaspalvelunäytön kohdalla olisi tullut huomattua. En kuitenkaan usko näiden kahden seikan vaikuttaneen kovinkaan paljon vastauksiin.

Tutkimuksen viitekehysten kohdalla koen onnistuneeni, koska aihe on tuonut monia uusia näkökantoja omaan opetustyöhöni ja sen suunnitteluun. Suunnittelulla tarkoitan lähinnä opetusta, oppimateriaalin käyttöä ja tallennusta sekä reformin tuomaa opetuksen uudelleen järjestelyä. Tämän tutkimustyön sisältö on auttanut minua ymmärtämään tulevaa ja toivottavasti myös muuttamaan omaa opetustani jatkossa toivottuun suuntaan.

Ulkoisen validiteetin hyöty koko tekstiili- ja muotialan opetuksen yhteisessä suunnittelussa, on toiveenani. Osaston toimintakulttuuria ollaan muuttamassa tiimivastuualueiden suuntaan, jolloin 6–8 opettajan tiimi on yhteisvastuussa noin 150-200 oppijan ryhmästä. Ryhmän sisällä opiskelijat ohjautuvat omien eHops:ssa määritellyillä oppisen tavoitteilla opinnoista toiseen.

Uskon tutkimuksen reliabiliteetin eli luotettavuuden pysyvän samanlaisena, vaikka sama kysely suoritettaisiin uudelleen. Kyselyryhmien valinta on vaikuttamassa tähän päätelmääni. Ryhmät toimivat erilaisissa oppimisympäristöissä, joiden vaikutus on havaittavissa vastauksissa. Kaikkien kysymysten kohdalla ei tämä ole tapahtunut, mutta suurimmalla osalla vastauksista.

Ajankohta kyselylle oli opintojen aikataulun kohdalla huono. Yhteensattumana oli jakson viimeinen viikko, johon ajoittuu monenlaisia velvoitteita niin opettajilla kuin opiskelijoilla. Lisää hektisyyttä koulumaailmaan toi myös muotinäytöksen järjestely ja organisointi Kii-torata-ryhmän kohdalla.

Tutkimuksen luotettavuuteen mielestäni vaikuttaa osalla vastaajaryhmien pieni koko, kuten ryhmä C. Toisaalta mielipiteet on esitetty prosenttilukuina, joten ei voi tietää loppuryhmän vastausten vaikuttavuutta. Tulevaisuudessa ryhmäkoot kasvavat, vaikka kylläkin opiskelijoiden valmistumista tapahtuu koko opintovuoden ajan. Jos osaa asioita jo en-tuudestaan, oppimiseen ei kulu koko opintoaikaa, vaan vähemmän.

10 Kyselyn tuloksien yhteenvetoa ja pohdintaa

Tutkimuksen tekeminen on ollut antoisa kokemus ja olen saanut monta asiaa mietittäväksi jatkossa, miten itse tulisi toimia niin tutkimuksessa kuin opettajan työssäni. Opetuksen tyylillä on vaikutusta moniin asioihin, vaikka uskoisi sen olevan vaikuttamassa vain oppimiseen ja opettamiseen. Opettajan ammatti on historiassa ollut arvostettu ja kunnioitettu, jopa esimerkillinen kunniatehtävä. Tätä se on vieläkin, vaikka erilaiselta näkökannalta tarkasteltuna. Opettaja kykenee ottamaan oman roolinsa, jos ryhmässä valitsee molemmin puolinen kunnioitus ja luottamus opettajan ja opiskelijoiden välillä. Ilman luottamusta ei synny iloista oppimisympäristöä, kuten kaupunkistrategiaan on kirjattua. Tämä iloinen ilmapiiri kasvattaa oppimismotivaatiota, joka on tärkeää ammatillisessa opilaitoksessa.

On opiskelijoita, jotka eivät kykene oppimaan syystä tai toisesta. Syynä voi olla henkilökohtaiset ongelmat, oppimisen vaikeudet tai motivaation heikkous, jopa kokonaan puuttuminen. Oppimista ei voi tapahtua, jos opiskelija ei halua oppia, tähän apuna on ohrhenkilöstö eli opiskelijahuoltoryhmä. Ehtona on kuitenkin, että opiskelija haluaa avun piiriin. Apua on tarjolla, vaikka aina opiskelija ei olekaan vastaanottavainen. Opiskelijoilla on oppimista hidastavia oppimisvajeita, joihin heidän tulee saada apua opintojensa aikana. Tähän jokaiselle opiskelijalle laadittava eHops on hyvä sähköisesti laadittu suunnitelma suorittaa opintoja. Suunnitelman laadinnan yhteydessä jo huomioidaan mahdollisia tukimuotoja, jos katsotaan niihin olevan tarvetta. Erilaisilla tukimuodoilla opiskelijan on mahdollista saavuttaa haluamansa tavoitteen eli ammatin oppimisen ja samalla jatkokoulutus kelpoisuus.

Ammatin oppimisen säännöt eli ammatillisen koulutuksen- ja tutkinnon perusteiden uudistuminen tuovat työelämän lähemmäksi ammatillista koulutusta. Puhutaan työelämälähtöisestä koulutuksesta, joka tarkoittaa lisähuomion kiinnittämistä työelämän tarpeiden huomioimiseen koulutuksen suunnittelussa ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäämiseen. Hallituksen kärkihanke määrittelee nämä tavoitteet, mutta miten tämä onnistuu työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä, jää nähtäväksi. On mahdollista suorittaa koko perustutkinto työssä oppimalla, jos se on perusteltua opiskelijan oppimisen kannalta. Teoriapainotteiset opinnot opiskelija voi halutessaan eHopsin mukaan käydä koululla opiskelemassa. Lähinnä tämä on oppisopimuskoulutuksen muoto, jos vain on mahdollista sopia kyseinen sopimus työpaikan ja koulutuksen järjestäjän välille. Vastuu oppimisesta siirtyy näin työpaikalle. Näitä tällaisia työpaikkoja vain on harvassa, jotka ovat kykeneviä tähän.

Työpaikalla oppiminen melkein koko tutkinnon laajuisesti on ollut mahdollista aiemminkin, jos opiskelija on ollut kykenemätön koulussa tapahtuvaan oppimiseen. Näitä opiskelijoita on ollut vähäisessä määrin. Oppimistavasta käytetään nimitystä, että opinnot on henkilökohtaistettu työpaikalla tapahtuvalla oppimisella. Onko siis mikään muu muuttumassa kuin asioista käytettävät nimitykset. Asioiden nimitykset muuttuvat, ei niiden suoritus tapa. Opetuksen järjestäminen on kuitenkin muuttumassa ja uuden asian aloituksen ahdistus on havaittavissa opettajien vastauksissa. Riittääkö oma ammattitaito, välttääkö suurilta konflikteilta tiimien tullessa opettajien työskentelyn peruspilareiksi.

Opetuksen laadun varmistaminen ja oppimisen turvaaminen kaikkien opiskelijoiden kohdalla vaatii paljon suunnittelua. Suunnittelu vaatii aikaa ja etenkin yhteistä aikaa, jotta onnistuu toivotulla tavalla. Opettajien vastauksissa yto-aineiden integroinnin kohdalla on selvästi kerrottuna yhteisen suunnitteluajan löytymisen haaste. Yto-aineiden kohdalla on kyse pienistä yhteen sovitettavista kokonaisuuksista verrattuna opetusryhmien ja opettajien kokonaisvaltaisen opetuksen suunnittelun onnistumiseen. Tiimi-opettajien suunnittelussa on huomioitava kaikkien tiimin opettajien ohjaamien opiskelijoiden oppimistavoitteiden täyttymisen tärkeys opetustehtävän ohella.

Tiimien muodostamisessa on haastetta, koska kaikkien tiimin opettajajäsenten ammatillinen osaaminen tulisi hyödyntää yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Opettajan oman persoonan mukainen opetustyyli tulisi yhdistää parin tai jopa pienen ryhmän yhteiseen opetuskäytäntöön. Tässä kohdin korostunee yhteisen suunnittelun tärkeys. Onko tähän ratkaisuna aamutunti ennen varsinaisten opetustuntien alkua. Toisena vaihtoehtona on opetustuntien jälkeen yhdessä suunnitteleminen. Kaikille ei tämäkään vaihtoehto ole mahdollinen, vaan on keskittävä kaikille sopiva yhteinen suunnittelu aika.

Tiimien muodostamisen edellytys on yhteisen tavoitteen tavoittelu, joka luo yhteenkuuluvuuden tunteen ja antaa onnistumisen iloa jokaiselle tiimiin kuuluvalla jäsenelle. Tässä on iso haaste opettajille ja esimiehille, jotta kaikki ovat tyytyväisiä ja kaupunkistrategian tavoitteet tulee täytettyä. Tavoitteena on tarjota jokaiselle peruskoulunsa päättävälle opiskelupaikka joko lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa. Tavoite on suuri ja jo nyt on jatkuvan haun periaate ammatilliseen koulutukseen, joka tarkoittaa sitä, että aloittavia uusia opiskelijoita tulee koulutukseen useamman kertaa vuodessa. Riittääkö opiskelijoita, on kysymys, mikä on monen ammatillisen koulutuksen parissa työskentelevän mielessä.

Opiskelijoiden joukossa on maahanmuuttaja taustaisten henkilöiden määrän kasvua enustettavissa, jolloin S2 opetuksen määrä tulee lisääntymään. Kaikkien oppimateriaalien päivittäminen myös S2-opiskelijan oppimisen turvaamiseksi, vaatii monia työtunteja opettajilta. Tämän ongelman ratkaisu olisi helppo, jos kaikki opettajat olisivat yhteisesti käytettävän oppimateriaalipankin perustamisen kannattajia. Miksi tehdä uutta, jos sen on jo joku aiemmin tehnyt. Aina on aihealueita, joista on vähemmän kirjoitettua tietoa tai opetuksen oppimateriaalia, kuten tässä työssä tarkoitetaan. Vaatturin ammattia käsittelevää oppimateriaalia on vähemmän käytössä kirjoitettuna varsinkin suomenkielellä. Tämä on osin ratkaistu tekemällä opetusvideoita työvaiheista ja tallentamalla ne yhteiskäyttöön pilvipalvelimelle.

Pilvipalvelun käyttö opetuksen tiedon kanavoimiseen on nykypäivää ja antaa mahdollisuuksia opiskelijalle alati toistuvan katselumahdollisuuden. Pilvipalvelun tunnettavuuden ja kaikkien käyttömahdollisuuksien opetuksen kohdalla tulee lisätä, koska opiskelijoiden tietämättömyys on selvästi nähtävissä vastauksissa. On opiskelijoita, jotka eivät edes tunnista Officeen 365:n One Drivea, vaikka se on yksi Office-paketin etuuksia opiskelussa. Ei voi tietää, jos ei tunne asiaa, on vanha sanonta.

Opinnot ovat muuttuneet tai muuttumassa erilaisten projektien tekemiseksi, joka vaatii opettajalta suurta muutoskykyä. Projektissa oppiminen on kuin tiimissä oppiminen eli yhteisen tavoitteen innoittamina opitaan tarpeen vaatiessa uutta asiaa. Uuden asian oppiminen vaatii oppimateriaalia ja oppimateriaalin kohdalla on mietittävä, mikä toimii parhaiten. Opettajien mieleen on sähköinen materiaali, joka on vain harvan opiskelijan toiveena. On totta, että esim. ruudulta tekstin lukeminen rasittaa silmiä ja aina opiskelu ei tuota tulosta. Luetun ja hahmottamisen esteenä voi olla jokin oppimisen vaikeus, joka estää toivotun tuloksen saavuttamisen. Opiskelijalla voi olla tarve selkeäkieliselle oppimateriaalille tai peräti selkokiekiselle materiaalille.

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden mahdollinen lisääntyminen opiskelijoina tuo uuden haasteen opetukseen. Opiskelija, jonka äidin kieli on muu kuin suomi, ei kykene joka tilanteessa seuraamaan opetusta opetuskielellä, vaan kaipaa lisäohjausta ja osin jopa eriytettyä opetusta. Muutoinkin heille on tarpeellista osallistua S2-tunneille kielitaidon kohenemisen vuoksi. S2-tunnit ovat hyvä asia, silloin kun niihin osallistuminen ei tuo mukanaan poissaoloja muilta tunneilta. Jos on opetuskielen ymmärtäminen vaikeaa, niin poissaolo tuo viivettä muutoinkin hitaasti etenevään oppimiseen. S2-tuntien antia tulisi hyödyntää esim. työjärjestyksen laatimiseen kyseisen tuntien opettajan avustuksella.

Yrittäjyys opinnot ja varsinkin NY- ja TOY-opinnot koetaan mielekkääksi tavaksi oppia yrittäjyyden perusasioita, paitsi ei koko ryhmässä. Aina ei voi yleistää tätäkään havaintoa, koska esim. kolmas osa ryhmästä ei ole kiinnostunut kyseisistä opinnoista. Tämä kolmasosa ryhmän opiskelijoista ei koe palavaa intohimoa yrittäjämäiseen toimintaan ja siksi opiskelumotivaatio on heikko. Tämä olisi estettävissä hakuprosessilla myös TOY-opintoihin, jolloin halukkaiden intoa voi kasvattaa ja yrittäjyysopintojen ulkopuolelle jäävät voisivat edetä omalla aikataulullaan kasvattaen omaa ammatillista osaamistaan.

Osaamisperusteisuus, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ovat hyvin hallinnassa opettajilla. Tämän prosessin tunteminen aiemmasta toiminnasta, on edesauttamassa eHopsin laatimisen onnistumisessa. Oppimissuunnitelman laatiminen vaatii kaiken kaikkiaan hyviä vuorovaikutus- ja keskustelutaitoja, jotta opettaja kykenee ymmärtämään pienestäkin opiskelijan vihjeestä, mikä on tärkeää opiskelijalle opintojen suunnittelun kohdalla. Tutkimuksen havaintona on opiskelijan oman oppimispolun tuntemisen tärkeys, jotta hän kykenee itse vaikuttamaan etenemiseensä. Opintojen suunnittelu alkaa heti opintojen aloituksen yhteydessä tai tarkemmin ajateltuna jo siinä vaiheessa, kun opiskelija päättää hakeutua opintoihin. Opettaja ohjaa ja auttaa opiskelijaa suunnittelussa ja varsinainen jatko on opiskelijasta itsestä kiinni. Jos ei tunne kaikkia etenemismahdollisuuksia opinnoissa, ei kykene toimimaan suunnitellusti.

Ammatillisen koulutuksen uudistuksessa opetus muuttuu enemmän yksilön tarpeen täyttämisen suuntaan, jolloin oppimateriaalin käyttöön liittyy helppo löydettävyys ja ajasta tai paikasta riippumaton käytön vaivattomuus. Tähän tutkimustuloksena on löydettävissä ratkaisu oppimateriaalin yhteisen käytön muodossa. Opettajan työnkuvaa luetaan oppimateriaalin valmistaminen opetuksen käyttöön, jolloin voisi ajatella esim. materiaalin jakamista tai vaikka vaihtamista saman suuntautumisalan opettajien kesken. Tämähän on vaivatonta, koska kaikilla on käytössä samat laitteet ja ohjelmat opetuksessa. Tällä jakamismahdollisuudella ratkaistaan ajan käyttöön liittyviä ongelmia.

Samanlainen toiminta on selkeäkielisen oppimateriaalin kohdalla mahdollinen. Ei ole järkevää kaikkien samaa asiaa opettavien opettajien aineiston laatiminen, koska työn voi jakaa ja tehdä vielä parempaa lopputulosta. Tämän yhteisen oppimateriaalin laatimiseen tulee jatkossa kiinnittää ehdottomasti lisähuomiota, jotta työn haasteellisuus hieman helpottuu. Työn haasteita on kuitenkin luvassa kaiken uudistuksen keskellä ja opettajan tuntemaa onnistumisen iloa tulisi myös saada työn tekemisestä. Jos ei koe onnistumisen iloa mistään tekemästään työn osasta, työn tekeminen saattaa vaarantua jaksamisen

hiipussa. Opettajan työ on ollut niin sanottu kutsumusammatti ja toivon sen olevan sitä myös tulevaisuudessa.

Opetuksen teoria-aineiden integrointiin ammattiyön kanssa on kiinnitettävä jatkossa huomiota. Kaikissa niin opettajien kuin opiskelijoiden vastauksista on tulkittavissa yhteisen integroinnin suunnitteluajan puuttuminen. Ilman mahdollisuutta suunnitella yhteisopetusta, sille ei voi turvata kokonaisvaltaista onnistumisen mahdollisuutta. Jos opettajilla ei ole tietoa toistensa tekemästä työstä saman aiheen parissa, ei voi myöskään suunnitella yhteisesti toimivaa kokonaisuutta.

Lisäksi opiskelijoiden oppimisvaikeudet ovat yhtenä lähtökohtana oppimateriaalin päivittämisessä. Tämä on perusteluna, että integrointi on ollut hieman onnistuneempi kokemus syksyn 2017 aikana. Tiedon tarpeen tiedostaminen on lähtökohtana esim. kuituraaka-aineen määrittämisessä, ja silloin opettaja voi ohjata opiskelijaa materiaalitunteustiedon pariin heti. Aina ei ole mahdollista ohjata opiskelijaa erikoistekniikan tai ammattiteorian opettajan tunnille. Ratkaisuna tähän voisi olla oppimateriaalipankki, josta opiskelija saisi esim. käänteisen oppimisen mallilla tutustua sillä hetkellä ajankohtaiseen aiheeseen. Käänteinen oppiminen on tapa opiskella asiaa ensin teoriaan tutustumalla, jonka jälkeen esim. syventävien tehtävien suorittaminen. Oppimisen vastuu siirtyy näin opiskelijalle itselleen, jolloin on toivoa motivaation kasvusta opiskelun kohdalla.

Stadin ammattiopistossa on monenlaisia oppimisen mahdollistavia laitteita opetuksen onnistumisen mahdollistajina. Nämä ovat kaikkien halukkaiden käytettävissä, kun niiden riittävä perehdytys onnistuu hyvin opintojen alussa. Sama asia on käytettävien sovellusten kohdalla. On selvästi havaittavissa asioita, kuten opettajan innostus jonkin sovelluksen käytöstä tarttuu opiskelijoihin ja näin heidän käyttökokemuksensa sovelluksen kohdalla lisääntyy. Tämä on havaittavissa mm Dropbox-palvelun käytön kohdalla, vaikka samanaikaisesti on yhden opiskelijan mielipide ”*palvelu on epäselvä*”. Voisiko tämä mielipide muuttua riittävän palveluun perehdyttämisen jälkeen. Muutoinkin on hämmästyttävää opiskelijoiden vastaukset pilvipalveluista. Me opettajina tarjoamme mahdollisuutta oppia uusia keinoja työskennellä ja käyttää toimisto-ohjelminkin tunnettuja Office 365 -sovelluksia. Työelämässä voi tulla tulevaisuudessa vastaan tarve osata asiakirjan yhteiskäyttö tai ajantasaisen tiedon jakaminen esim. myyntitilastoina. Samanlainen tilanne on pilvipalvelusovellusten tuntemisen kohdalla.

Kaikille ei yrittäjämäinen toiminta opiskelussa ole intohimo, joten yrittäjyyden perusopin-
tojen tarjontaan on toiveena samankaltainen hakuprosessi kuin Kiitorata-opintoihinkin.
Voisiko olla kolmenlaisia oppimistiimejä eli yrittäjyys-, perusammattityön- ja yksilöllisen
oppimisen tiimejä? Näin kaikki saisivat toivomansa paikan opiskella ammattiin. Lisä-
huomiona edelliseen ryhmien jako ylioppilas- ja peruskoulupohjaisiin ryhmiin tulisi jatkua,
koska ylioppilas pohjaisen oppimisryhmän opintoaika on lyhyempi aiempien teoria-ainei-
den suorittamiseen pohjautuen.

Tutkimuksen tulokset kiteytyvät muutaman virkkeen muotoon. Opiskelijat toivovat perin-
teisiä monisteita oppimateriaalina tai jos sähköisenä niin silloin tallennettuna Google
Drive -pilvipalveluun. Heidän oman oppimispolkunsa tuntemusta on lisättävä, jotta he
kykenevät etenemään oman tavoitteensa mukaan. He arvostavat opiskelupaikkaansa
Stadin ammattiopistossa ja arvostavat opettajia ohjaajina sekä opettajina. Työskentelyn
toivotaan olevan pääasiassa kouluttoman koulun muodossa useampaa moduulia yhtä
aikaisesti suorittaen. Näin ammattiosaamisen näytöt voi suorittaa vaivattomasti, vaikka
yrittäjyyden opintojen ohessa omassa yrityksessä työskennellen ja samalla saavuttaen
rahallistakin korvausta työn tekemisestä.

Lähteet

Anttila, Pirkko 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisuus, teos, tekeminen. Hamina: Akatiimi.

Google Drive. 2012. <URL: https://www.google.com/intl/fi_ALL/drive/ >. (luettu 14.4.2018)

Haasio, Ari 2016. Koukussa nettiin - Lapset, nuoret ja verkon vaarat. Helsinki: BTJ Finland.

Heikkilä, Kristiina 2002. Tiimit – avain uuden luomiseen. Helsinki: Talentum.

Helsingin kaupunki. 2017. Maailman toimivin kaupunki – Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021.<URL: <https://www.hel.fi/static/helsinki/kaupunkistrategia/kaupunkistrategia-2017-2021.pdf> >. (luettu 25.3.2018).

Helsingin kaupunki. 2017. Stadiosaa. <URL: <http://stadiosaa.fi/2017/11/28/kiitoradalta-vauhtia-ammattiin-ja-tyoelamaan/> > (luettu 14.4.2018).

Helsingin kaupunki. 2017. Stadin ammattiopiston sähköinen esittely. <URL: <https://www.hel.fi/amatillinen/fi/esittely/stadin-ammattiopisto/oppimisymparistot/> >. (luettu 26.3.2018).

Helsingin kaupunki: Stadin ammatti- ja aikuisopiston uutiskirje. Yhdessä kohti luottamuskeskeistä toimintakulttuuria. <URL: <http://stadin-ammattiopisto.sivuidakko.fi/etusivu/yhdessa-kohti-luottamuskeskeista-toimintakulttuuria.html> >. (luettu 12.2.2018)

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2002. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

itslearning Finland. 2018. Fronter-oppimisympäristö. <URL: <https://help.fronter.com/fi/fronter/index.php/Manuaalit> >. (luettu 14.4.2018).

Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2018. Tiimiakatemia. <URL: <http://tiimiakatemia.fi/fi/info/historia/> >. (luettu 26.3.2018).

Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2018. Oppimiskäsitykset. <URL: <http://oppimateriaalit.jamk.fi/oppimiskasitykset/oppimiskasityksista-oppimisen-ohjaamiseen/kokemuksellinen-oppiminen-ja-oppimisen-ohjaaminen/>>.(luettu 30.3.2018).

Jyväskylän yliopisto. 2015. Koppa.jyu.fi. <URL: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>>. (luettu 30.3.2018).

Kansanen, Pentti 2004. Opetuksen käsitemaailma. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Kvickström, Carl 2015. Pilvipalvelut ja yksityisen pilvipalvelun toteutus. Metropolia ammattikorkeakoulu. Insinööriyö.

Laatuakatemia. <URL: <http://www.kotiposti.net/tuurala/PDCA.htm> >. (luettu 26.3.2018).

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017

- Lehtonen, Timo & Hoskari, Tiina 2013. Tiimiakatemia: kuinka kasvaa tiimiyrittäjäksi. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Mero, Kirsi. 2017. Suomen yrittäjät. URL: <https://www.yrittajat.fi/blogit/vierailijalta/suomen-paras-yrittajyysopetuksen-malli-stadin-ammattiopistossa> >. (luettu 14.4.2018).
- Niemi, Hannele & Multisilta, Jari (toim.) 2014. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Nummenmaa, Anna Raija & Välijärvi, Jouni (toim.) 2006. Opettajan työ ja oppiminen. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos.
- Nuori yrittäjyys ry. 2017. Ny-vuosi yrittäjänä. <URL: <https://nyvuosiyrittajana.fi/esittely/>>. (luettu 14.4.2018).
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarno 2009. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki: WSOYpro.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Ammatillisen koulutuksen reformi. <URL: <http://minedu.fi/amisreformi>>. (luettu 20.3.2018).
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Tiedote. 17.2.2017. Laasonen, Sanni. Ammatillisen koulutuksen tutkinnot uudistuvat -"tulevaisuuden työelämä vaatii laaja-alaisempaa osaamista". <URL: http://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/ammattillisen-koulutuksen-tutkinnot-uudistuvat-tulevaisuuden-tyoelama-vaatii-laaja-alaisempaa-osaamista->. (luettu 14.4.2018).
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2018. Reformituki. Uudistuvat tutkinnon perusteet. <URL: http://www.oph.fi/reformituki/tutkinnot/uudistuvat_tutkintojen_perusteet>. (luettu 20.3.2018)
- Opetusalan Ammattijärjestö. 2016. OAJ:n askelmerkit digiloikkaan. <URL: OAJ:n askelmerkit digiloikkaan -julkaisu 3/2016. >. (luettu 14.4.2018).
- Opetusalan Ammattijärjestö. 2016. Koulutuksen laatu. <URL: <http://www.oaj.fi/cs/oaj/koulutuksen%20laatu#amma>>. (luettu 14.4.2018).
- Pursiainen, Sirpa 2016. Uudistuva opettajuus ja yksilölliset opintopolut, Toisen asteen nuorten ammatillisessa peruskoulutuksessa. Tampere: Edita.
- Salo, Immo 2012. Hyötyä pilvipalveluista. Jyväskylä: Docendo.
- Savolainen, Hannu, Vilkkonen, Risto & Vähäkylä, Leena 2017. Oppimisen tulevaisuus. Helsinki: Glauco.
- Seikkula-Leino, Jaana. (2007). Opetussuunnitelmauudistus ja yrittäjyyskasvatuksen toteuttaminen. Opetusministeriön julkaisuja 2007: 28. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto.
- Silander, Pasi & Koli, Hanne 2003. Verkko-oppimisen työkalupakki, oppimisesta oppimisprosessiin. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.
- Sydänmaalakka, Pentti 2004. Älykäs organisaatio, Tiedon, osaamisen ja suoritusten johtaminen. Helsinki: Talentum.
- Tieteen Termipankki. 2018. Helsinki Oppimisympäristö. <URL: <http://www.tieteentermi-pankki.fi/wiki/Nimitys:oppimisymparisto>>. (luettu 6.2.2018).

Tuomivaara, Timo 2005. Tieteellisen tutkimuksen perusteet. <URL: <http://www.mv.helsinki.fi/home/ttuomiva/Y125luku6.pdf> >. (luettu 5.4.2018).

Vilpas, Pentti. Kvantitatiivinen tutkimus. Metropolia ammattikorkeakoulu. <URL: <https://users.metropolia.fi/~pervil/kvantsu/Moniste.pdf> >. (luettu 27.4.2018).

Wilenius, Markku 2015. Tulevaisuus Metodi seuraavan aikakauden ymmärtämiseen. Helsinki: Otava.

LIITTEET:

Liite 1.Forms kyselyn kysymykset opettajille

1. Miten opetuksesi eroaa aiemmasta opetustyylistäsi?

2. Minkälaista oppimateriaalia olet tehnyt lähiaikoina opetuksesi tueksi?

3. Minkälaista sähköistä oppimateriaalia sinulla on käytössäsi?

4. Minkälaisia digitaalisia laitteita käytätte luokassa?

5. Millaisia erilaisia ohjelmia teillä on luokassa käytössä?

6. Minkälaisena näet opetuksesi tulevaisuudessa?

7. Minkälaisia haasteita tai haasteellisia tilanteita sinulla on työpäivässäsi?

8. Millaisia haasteita erilaiset oppijat tuovat opetukseen?

9. Miten koet nykyisen opetustyylin vaikuttavan opiskelijoiden oppimiseen?

10. Miten tunnistat osaamisen uudella aloittavalla opiskelijalla?

11. Miten opetuksen integrointi on vaikuttanut suunnitteluun syksyn 2017 aikana?

12. Mitä muuta haluaisit sanoa opetukseen ja oppimateriaaliin liittyen?

13. Kiitos kaunis vastauksistasi

Liite 2.Forms kyselyn saatekirje opiskelijoille

Kysely kohdentuu opintojen jaksotukseen, oppimiseen ja oppimateriaalin toimivuuteen Stadin ammattiopiston Tekstiili- ja muotialan perustutkinnossa.

Kyselyllä on tarkoitus selvittää opiskelijoiden mielipiteitä lukujärjestyksen tarpeesta, oppimisesta oppitunneilla ja käytetyn opetusmateriaalin toimivuutta ja hyödyllisyyttä oppimisen onnistumisen kannalta.

Kyselyn tuloksia analysoimalla selvitetään, onko opetusmateriaalin muodolla ja saatavuudella myönteisiä vaikutuksia oppimiseen. Lisäksi tutkitaan, miten on mahdollista motivoida opiskelijoita oppimaan uusia asioita oman aikataulunsa mukaisesti kouluttamasta koulussa ilman lukujärjestyksiä oman eHops:n mukaan.

Kaikki annetut vastaukset ovat luottamuksellisia.

Kysely liittyy opettaja Raija Mäkelän opintoihin Metropolia ammattikorkeakoulussa/ Vessononimi YAMK. Kyselyn vastauksia käytetään osana opintoihin liittyvää kehittämishanketta.

Vastaathan kyselyyn rehellisesti. Näin vastauksista kerätty yhteenveto on mahdollisimman todenperäinen ja luotettava.

Kiitos osallistumisestasi

Liite 3. Forms kyselyn kysymykset opiskelijoille

Jaksotus, oppiminen ja oppimateriaali

Valitse kunkin väittämän kohdalla sinua lähinnä oleva mielipide vaihtoehdoista. Kaikki valintakysymykset ovat pakollisia.

Kysymysasteikon vaihtoehdot:

- 1 = Täysin eri mieltä
- 2 = Jokseenkin eri mieltä
- 3 = Ei samaa eikä erimieltä
- 4 = Jokseenkin samaa mieltä
- 5 = Täysin samaa mieltä

1. Vastaajan perustietoja

- Olen ylioppilaspohjaisessa ryhmässä
- Olen suorittamassa toista tutkintoa

2. Olen opiskelemassa

- Vaatturin perusopintoja
- Vaatetusompeleijan perusopintoja

3. Lukujärjestys on opintojeni aikatauluttaja

Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1	2	3	4	5		
☐	☐	☐	☐	☐		

4. Halutessasi voit täsmentää edellisen kysymyksen vastaustasi

5. Olen tietoinen oman eHopsin eli oppimispolun rakenteesta

Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1	2	3	4	5		
☐	☐	☐	☐	☐		

6. Opettajien ohjaus auttaa minua etenemään opinnoissa itsenäisesti

Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1	2	3	4	5		
☐	☐	☐	☐	☐		

7. Olen ottanut itsenäisen vastuun opintojeni etenemisestä?

Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1	2	3	4	5		
☐	☐	☐	☐	☐		

8. Olen suorittanut seuraavat ammattiosaamisen näytöt oppilaitoksessa

- Tekstiili- ja vaatetusalan perustehtävissä toimiminen
- Vaatetusompelun perustehtävissä toimiminen
- Vaatturiompelun perustehtävissä toimiminen
- Vaateompelun ja asiakaspalvelun perustehtävissä toimiminen
- Vaateompelun ammatillisen projektityön toteuttaminen
- Vaatturin ammatillisen projektityön toteuttaminen
- _____

9. Jos vastasit kohtaan muu edellisessä kysymyksessä, kerro mikä näyttö/näytöt

Kirjoita vastaus

10. Olen oppinut asioita järjestelmällisesti eHops:n mukaan

Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1	2	3	4	5		
☐	☐	☐	☐	☐		

11. Ammattiteoriat eli materiaalituntemus, tuotesuunnittelu sekä tieto- ja viestintätekniikka täydentävät omaa osaamistani ja oppimistani

Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1	2	3	4	5		
☐	☐	☐	☐	☐		

12. Ammattiteoriat linkittyvät ammattityön aiheeseen saumattomasti

Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1	2	3	4	5		
☐	☐	☐	☐	☐		

13. Oppimateriaalin käytettävyys missä ja milloin vain on helppoa

Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1	2	3	4	5		
☐	☐	☐	☐	☐		

14. Paperinen oppimateriaali eli monisteet ovat tärkeitä

Täysin eri mieltä					Täysin samaa mieltä	
1	2	3	4	5		
☐	☐	☐	☐	☐		

15. Sähköinen oppimateriaali on aina saatavilla ja käytettävissä

Täysin eri mieltä
1 2 3 4 Täysin samaa mieltä
5

16. Kokemukseni sähköisistä pilvitallennusohjelmista/sovelluksista opiskelujeni aikana

	Sopiva tallennukseen	Osittain sopiva	En osaa sanoa	Vähemmän sopiva	Ei	Ei kokemusta
Dropbox	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Google	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Microsoft OneDrive	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fronter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muu	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Jos vastasit äskeiseen kysymykseen muu tallennusmuoto, niin kerro mikä

Kirjoita vastaus

18. Olen tyytyväinen opiskelupaikkaani

Täysin eri mieltä
1 2 3 4 Täysin samaa mieltä
5

19. Halutessasi voit antaa avointa palautetta

Kirjoita vastaus